

Library of

Gift of

NIAS.

ETHNOGRAPHISCHE, GEOGRAPHISCHE EN
HISTORISCHE AANTEKENINGEN EN STUDIËN

DOOR

E. E. W. Gs. SCHRÖDER,
OOST-INDISCH BESTUURSAMBTENAAR.

II.

PLATEN EN KAARTEN.

N. V. BOEKHANDEL EN DRUKKERIJ
VOORHIEEN E. J. BRILL, LEIDEN - 1917.

C

992.1
S381
V. 2

VERKLARING DER PLATEN.

PLAAT I.

Afb. 1. Haard te Bâhòdàrarà (Eghölö), voorvertrek der woning.

1. { Z. *fànnà*.
N. *fulaṛṛà* of *ngunàngunà*. Zie § 4 a, 78, 369.
2. N. *fò*, Z. *bwò*. § 369.
3. N. *ngunàngunà*, Z. *fannà*. § 369.
4. N. *fàriḡhi*, Z. *fàràḡhinà*. § 369.
5. *tarutarn n'awn*. § 369.
6. (Lahömi) *tanö n'awn*; elders *naha n'awn*.
7. treeft. N. *kamhi*, Z. *tuhituhi*, C. *tsjuhitsuhi bowoà*.

Het haardvlak (6) rust op den vloer, waarop een laag leem is aangebracht; aan de achterzijde bevinden zich natuursteenen. Op de rekken boven den haard ziet men bamboezen kokers (op 3); kookpotten en een ring om die op te zetten (op 2). Scheplepels van klapperdoppen hangen aan den rechterkant (8); op den achtergrond ziet men houten bakken (9). Als treeft dient natuursteen (7).

Afb. 2. Haard te Bâhòdàrarà (Eghölö), in de voorzaal van het huis.

1. *fulaṛṛà*.
2. *naha gen*.
3. *naha n'awn*.
4. ijzeren pan (import).
5. ruw van touw gevlochten strijdbuis.
6. leeren strijdbuis.
7. hertenhoorn, om iets aan op te hangen.

Het haardvlak (3) bevindt zich omstreeks een halven meter boven den vloer. Onder den haard is eene ledige ruimte, waar men het een of ander kan bergen dat droog moet worden gehouden. Boven het haardvlak zijn slechts twee rekken (1 en 2). De opstaande kanten zijn voorzien van zandloopervormige figuren, waarlangs men naar boven kan klimmen, waar zich nog een bergplaats bevindt. De eventueel zich daarboven bevindende zolder heet *hajà*. Rechts is de toegang tot de binnenvertrekken. Zie §§ 16, 369 en 686.

PLAAT II.

Afb. 3. Voorwerpen voor huiselijk en ander gebruik te Anàuma (Ojò).

1. <i>sölu dònò</i> (lanzenstandaard). Zie § 391.	10. <i>u^sò</i> (jagersnet, samengebonden). § 420 sub 4.
2. <i>ngunàngunà</i> . § 4.	11. <i>tàndraja eu</i> . § 391.
3. <i>dàgà</i> . § 610.	12. <i>fògàò</i> . §§ 15, 79.
4. <i>lòw</i> . § 65.	13. <i>sòsòw</i> . § 15.
5. <i>àsoa n'idanò</i> (watervat). § 15.	14. <i>tòri wàghè</i> . § 15.
6. <i>lagò lòw</i> (deksel van een <i>lòw</i>). § 65.	15. <i>niru eu</i> . § 15.
7. <i>kolè (n'idanò)</i> . § 15.	16. <i>haru</i> . § 15.
8. <i>u^sò</i> (jagersnet, uitgespannen). § 420 sub 4.	17. <i>balivà</i> . § 15.
9. <i>gàla</i> (etensbak). § 15.	18. <i>hinàoja</i> . § 596.

Afb. 4. Voorwerpen voor huiselijk en ander gebruik te Anàuma (Ojò).

1. <i>bari (naha nugha)</i> . Zie §§ 15, 391.	13. <i>raivàraivà</i> . § 15.
2. <i>fali^sera barwi</i> . §§ 595, 24.	14. <i>fòladsji wanigha</i> . § 634.
3. <i>tibà barwi</i> . § 24.	15. vogel (i. c. <i>nazèsè</i> , komt die in huis, dan wordt hij gevangen en opgezet en op zulk een voorwerp geplaatst, dat is <i>lòfò n'omo</i> , voorspoed in huis).
4. <i>dàgà dràono</i> . § 709.	16. <i>migò seburwa (nahia durwò na sò dome)</i> . § 15.
5. <i>sòso^sa manu</i> . § 463.	17. <i>migò niòwuru</i> . § 15.
6. <i>gàòti</i> . § 448.	18. <i>balànga</i> . § 15.
7. <i>kàtà</i> . § 596.	19. <i>migò</i> . § 15.
8. <i>bolàbolà bòrà</i> (rijstzakje).	20. <i>bu^su kolè</i> . § 15.
9. <i>dorà</i> . § 439 sub 5.	
10. <i>sàitwa la^sòsi</i> . § 423.	
11. <i>mowà</i> . § 4b.	
12. <i>sahasaha</i> . § 15.	

PLAAT III.

Afb. 5. Voorwerpen voor huiselijk en ander gebruik te Bawòmataluwò.

1. <i>tuhituhi</i> . Zie § 15.	12. <i>sòw</i> . § 137.
2. <i>haru</i> . § 15.	13. <i>daròdarò salaivà ahè</i> . § 391.
3. <i>laguwà</i> (deksel).	14. <i>tàdraja</i> . § 391.
4. <i>tòwà</i> . § 544.	15. <i>daròdarò nighòlò</i> . § 391.
5. <i>sinadò</i> . § 15.	15a. <i>daròdarò geu</i> . § 391.
6. <i>fòdrulu balatu</i> . § 15.	16. <i>larèlarè</i> . § 15.
7. <i>sòwsòw</i> . § 15.	17. <i>hìlò</i> . §§ 449, 610.
8. <i>haru labu</i> . § 448.	18. <i>màirà</i> . § 668.
9. <i>hàbò</i> . § 6.	19. <i>dròghija</i> . §§ 15, 79.
10. <i>sa^serà</i> . § 15.	20. <i>sölu</i> . § 4b.
11. <i>daròdarò sò tàna</i> . § 391.	

Afb. 6. Voorwerpen voor huiselijk en ander gebruik te Bâhòdàrarà (Eghölö).

1. NC. *kalò*, juk om varkens mede te binden. Zie § 445.
2. C. *drònò tōfāō*, Z. *tàkulà tōfāō*, ijzeren helm.
3. NCZ. *bòwoa*, kookpot. § 15.
4. NC. *o^sö*; Z. *sa^serà*, ring om een pot op te zetten. §§ 12, 15.
5. N. *aja itō*; C. *aja n'itō*; Z. *kalabubu*, halsring.
6. NCZ. *haru*, roerspaan. §§ 12, 15.
7. N. *sosōw*; C. *sojsōj*, scheplepel van een klapperdop. § 15.
8. N. *sole lada*, weegschaal.
9. NC. *luha*; Z. *lulà*. § 448.

PLAAT IV.

Afb. 7. Het doden van varkens.

Twee personen, de zoons van het hoofd van Bawōlòwalàni (O^so^su) staan met den dolk gereed de dieren te doorboren. Twee andere mannen houden de varkens aan een touw, dat aan een der achterpooten is gebonden, vast. Honden, die weten wat er gebeuren zal, liggen gereed.

De kampong, die pas was opgebouwd na den brand van het oude Hililòwalàni, bestond uit armzalige woningen. Zie §§ 26 en 121.

Afb. 8. Vervolg van afb. 7.

Een der varkens is gedood, het andere wordt juist doorboord. Honden lekken het bloed op. Zie §§ 26 en 121.

PLAAT V.

Afb. 9. Voorwerpen in eene woning te Maliwa^sa (Idanō Gàwò).

Op den achtergrond is een ronde rijstbergplaats (*lōw*) van boomschors. Zie § 65.

Rechts op den voorgrond is een klapperras in diervorm. §§ 15, 79.

Links vooraan is een zetel (*saràbija*), waarop een doode wordt geplaatst om, er op gezeten, door de achterblijvenden te worden bezongen en waaromheen men danst. § 823.

Afb. 10. Inwendige van eene woning te Bâhòdàrarà, aansluitende aan afb. 2.

Op den voorgrond is een *adu horō*, hier ook *adu fòdrakō* genoemd. De beide personen zitten op rijstbergplaatsen (*kòwu*). Links boven hangt het voorwerp waarmede men de gongs bespeelt, daar beneden is een van de vellen ontdane trom, een herten-gewei om gongs aan te hangen bij de bespeling, een lepel en een roerspaan. Zie §§ 65 en 1321.

PLAAT VI.

Afb. 11. Arenpalm (NCZ. *àghè*, *Arenga saccharifera* L.),

met afgekapt bloemstengel (1), waaraan een bambu-vat (2) is aangebracht om het sap op te vangen. De boom is voorzien van een bambu-stengel (3), tegen den boom vastgebonden (4) en van inkepingen voorzien (N. *tondrò*), om er tegen op te klimmen. Zie § 96.

Afb. 12. Paddestoelvormige steen (1), waarbij een liggend exemplaar (2).

Hierbij werden aan het strand van Sömàbàwà de onderhandelingen der slavenhalers met de Niassche hoofden gevoerd. Zie § 585.

Afb. 13. Laschknoop.

(Opgenomen in den tekst, zie § 119).

PLAAT VII.

Afb. 14. Niasser, geheel in boomschors gekleed,

met lans, schild en zwaard en *kalabubu*, zuiver het nationale gebruik weergevende. De hoofddoek staat uit, als meer gebruik bij feesten was. Zie §§ 121, 124, 126, 141 en 682.

Afb. 15. Jong echtpaar uit de omgeving van Lolowa^su.

Het rokje der vrouw is onder den navel toegebonden met afzonderlijke banden. Aan den linkerarm draagt zij een koperen spiraalarmband, hare halsbanden zijn van kralen en deels van plantenstengels. In de ooren draagt zij gouden hangers; het haar wordt door een band samengehouden, evenals bij haar man dat geschiedt door een modernen doek. Zie §§ 121, 124, 126, 141, 147 en 150.

PLAAT VIII.

Afb. 16. Familiegroep uit den hoofdenstand te Bawōmataluwò.

De vrouw, in danshouding, draagt het costuum der priesteressen. Fraai met kleurenrijk patroon afgezet is de rok, een buikcorset omsluit het middel; hare sieraden zijn alle van goud, evenals die op het hoofd van haren man. Zie overigens §§ 121, 124, 125, 126, 141, 215, 217, 229 en 230.

Afb. 17. Groep, hoofdzakelijk van personen van aanzien te Bawōmataluwò.

Zie §§ 121, 124, 126, 141 en 220.

PLAAT IX.

Afb. 18. Groep hoofden en volgelingen uit het landschap Nàlawò,

opgenomen aan het strand iets bezuiden de Susuwà. Kenmerkend zijn de schouderlappen van het baadje van rameh-touw bij de vierde figuur van links. Zie §§ 124, 125, 141 en 686.

Afb. 19. Groep van lieden uit het landschap M^àsiò.

Zie §§ 121, 124, 126, 141 en 682.

PLAAT X.

Afb. 20. Lieden uit het dal der M^àò.

De middelste, de eertijds zoo beruchte koppensneller BALÔHALU is gekenmerkt door een hoofddoek — *salu* — zooals de hoofden aan de kust dien dragen. Zie §§ 133, 141.

Afb. 21. Typische figuren uit het landschap Tòhènè-àsi,

zooals zij ten handel kwamen te Gunung Sitoli. Zie § 126.

PLAAT XI.

Afb. 22. Groep uit het Susuwà-dal.

In het mandje (*laruwà*) rechts beneden de woning bevinden zich gesnelde koppen. Zie §§ 121, 125 en 153.

Afb. 23. Groep uit Sifa^soro-àsi (Susuwà).

Het haar wordt bij enkele personen terzijde van het hoofd in een knoop gelegd. Zie § 153.

PLAAT XII.

Afb. 24. *Siulu*-vrouwen en -dochters uit Bawōmataluwò,

allen gouden hoofdsieraden dragende, kenmerkend voor vrouwen van den hoofdenstand. Fraai zijn de pagaai-vormige oorhangers en de met goud opgelegde halsbanden; de linksche vrouwenfiguur draagt er een van bladgoud. Zie §§ 121, 148 en 229.

Afb. 25. *Siulu*-vrouw (gezetten) en gegoede burgeressen uit de Zuid (staande),

de eerste met gouden hoofdtooi (*rài niò wuà boli*); de laatsten deels met zwarte hoofdversiering. Vijf der vrouwen dragen een buikcorset. Het jonge mensch en het meisje, dat links van hem zit, zijn een jong paartje (kinderhuwelijk). De horizontaal uitstaande versierselen ter hoogte van de ooren heeten *dòròhò*. De mandjes links zijn import, in gebruik bij het werken aan den weg. Zie §§ 121, 126, 147, 149, 215, 227, 229, 230, 237 en 672.

PLAAT XIII.

Afb. 26. Kleeding eener vrouw uit het reeds van de kust uit beïnvloede deel van de Idanō Gàwo.

Rechts op den achtergrond een hoofd met voor de kuststreken typisch hoofddeksel. Zie §§ 141 en 147.

Afb. 27. Kenmerkende dracht voor de gegoede Mohammedaansche kustbevolking van Noord-Nias:

de datu van Sifahandrò met zijne vrouw. Zie §§ 126, 135 en 140.

PLAAT XIV.

Afb. 28. Kuif, zooals die na afschering van het overige haar overblijft.

Zie § 153.

Afb. 29. Poppetje getatoeëerd op den arm van een hoofd uit Noord-Nias.

(Opgenomen in den tekst, zie § 175).

PLAAT XV.

Afb. 30/38. Patronen van tatoeage uit de Zuid.

Zie § 175.

PLAAT XVI.

Afb. 39/40. Patronen van tatoeage uit de Zuid.

Zie § 175.

PLAAT XVII.

Afb. 41. Vrouw uit de Zuid met daar gebruikelijk hoofddekseel.

Zie § 137.

PLAAT XVIII.

Afb. 42. Hoofd van Balàigha, LÀIBA-DSJUAJA,

met *sömasöma* in het haar. Zie §§ 125 en 194.

Afb. 43. Hoofd met model oorhanger uit de centrale streken.

Zie § 237.

PLAAT XIX.

Afb. 44. Hoofden en verwanten uit de binnenlanden van Noord-Nias.

De tweede persoon van rechts draagt een korte deken-jas en een oorhanger van goud, die hem haast tot het middel reikt. Zie §§ 125, 130, 141 en 236.

Afb. 45. Hoofd van Tugàla-Ojò en zoon,

met typische gouden hoofddekseels, op verschillende wijzen gedragen oorhangers van hetzelfde model en gouden „slabbetjes”. Zie §§ 126, 130, 140 en 238.

PLAAT XX.

Afb. 46. Persoon van aanzien uit Hilisimàètanõ,

met fraaien helm, zwaard en hoofdendolk. Zie §§ 126, 138, 211 en 687.

Afb. 47. *Siulu* BARANI uit Hilisimàètanõ,

met talrijke groote tijgertanden aan den zwaardkorf, hoofdendolk, groote *kalabubu* en sierlijken kam tusschen hoofd en gouden hoofdband. Zie §§ 125, 126, 205, 217, 674 en 675.

PLAAT XXI.

Afb. 48. *Siulu* SÒLAGÕNIHA van Hilisimàètanõ in vol ornaat.

Zie §§ 121, 126, 129, 195, 215, 217, 219, 220 en 227.

Afb. 49. *Siulu* WÀSA van Hilisimàètanõ in vol ornaat.

Zie §§ 126, 129, 195, 215, 217, 218 en 220.

PLAAT XXII.

Afb. 50. Hoofden van Madsinõ-La^wà, van de Masiò en van Balàigha.

De opengewerkte strooien hoed is van den *siulu* van Hilinàwalõ in Madsinõ. De opname werd gemaakt aan de Masiò. Zie §§ 126 en 134.

Afb. 51. Bewoner van Bawõmataluwò in feestdos.

Op zijn helm van ijzerblik bevinden zich zwart en geel gekleurde takken, waarin tijgers zijn afgebeeld. Zie §§ 138, 211 en 687.

PLAAT XXIII.

Afb. 52. Voorwerpen aanwezig in het Rijks Ethnographisch Museum te Leiden.

1. Voorwerp met vier armen, van boven door een pin bevestigd aan een der balken bij de voorouderbeelden en dienende om er b.v. offers aan op te hangen. In het vaatje in de afbeelding zichtbaar, bevonden zich de *adu*, bedoeld in § 703. LM. 1658 sub 3 en sub 20. Aan een der armen hing een ei in vlechtwerk bevestigd.
2. Handvat van een vierkanten waaier uit Noord-Nias. LM. 1798 sub 63. Zie § 250.
3. Armband voor vrouwen in Centraal- of Noord-Nias. LM. 1002 sub 148. Zie § 213.
4. Mutsje om er het haar in op te bergen. Noord-Nias. LM. 1620 sub 4. Zie § 135.

PLAAT XXIV.

Afb. 53. Voorwerpen aanwezig in het Rijks Ethnographisch Museum te Leiden.

- 1, 5, 8. Armbanden. Zie § 201.
- 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 12. Oorsieraden. Zie §§ 200, 201, 213, 220 en 228.
11. Kalkdoosje. Zie § 101 en 652.

PLAAT XXV.

Afb. 54. Drie vrouwen uit den hoofdenstand met een begeleider in Noord-Nias.

De meisjes dragen fraaie gouden haarbanden, hare kleeding zoowel als die van den man is geheel modern. Zie § 248. Op den achtergrond twee bewoners van het winkeltje, waarvoor allen zich bevinden.

Afb. 55. Groep pasar-gangers te Gunung-Sitoli, op den achtergrond het bestuursetablisement.

De groote draagmanden, waarin zich trossen pisang bevinden, zijn kenmerkend voor centrum en noorden. Op het hoofd hebben de vrouwen doeken tegen de zon. Zie §§ 126, 149, 150, 449 en 610.

PLAAT XXVI.

Afb. 56. Bawōlòwalàni aan de baai Těloq Dalam.

De zuil rechts is een *naha gàmagàma*, om er op feesten overvloedige kleederen aan op te hangen. Links van de zuil is KANÖLÖ van Hiligànöwō, rechts SIFITSJU van Bawōgànöwō. Resident C. L. WELSINK is de figuur in wit costuum. Zie §§ 267 en 269.

Afb. 57. Hoe men vroeger ter vergadering kwam met lans en schild.

In het midden heeft iemand het schild op zijn hoofd gelegd tegen de zon. Opname van de Masiò. Zie §§ 126 en 682.

PLAAT XXVII.

Afb. 58. Hoofd van de Ira Ono Làsē,

met hoog om het lichaam gewonden gordeldoeken, zwaard met sierschelletjes en gouden hoofdbedekking. Zijn oorring ligt op den ronden steen achter hem. Zie §§ 121, 233.

Afb. 59. Bruidspaar volgens de adat van den overwal; opname te Gunung Sitoli.

De sieraden der vrouw zijn alle van goud. Op den achtergrond bevindt zich de moeder, die een zonnescerm ophoudt. Zie §§ 126, 135 en 149.

PLAAT XXVIII.

Afb. 60. Overzicht van de steenen, die zich bevinden voor de woning van wijlen SÄÖNIGEHÒ te Bawōmataluwò.

De staande steenen zijn *batu nitaru^sō*, de liggende *daròdarò*. Links op den achtergrond is een *naha gàmagàma*, dun en lang, rechts is er een breed en dik. Mij werden de steenen gezegd te zijn:

1. *batu nitaru^sō* van FÀÒSÒ.
2. " " " BÀÖLÖ.
3. " " " RUJU.
4. " " " SÀWÖTÖ.
5. " " " OLOHIA^sÖ.

Zie §§ 267 en 269.

6. *darò* van een overleden vrouw van SÄÖNIGEHÒ.
7. idem.
8. idem.
9. *naha gàmagàma* van LÄUWÖ.
10. *daròdarò* van LÄUWÖ.

PLAAT XXIX.

Afb. 61. Kampong Hilinawòdsàuwà in het landschap Onolalu, typeerend voor den opzet van eene nederzetting.

PLAAT XXX.

Afb. 62. Kampong Hilinàwalō (Madsinō-Laŵà), op den achtergrond de woning van den *siulu*, rechts op den voorgrond de *balè*. Zie §§ 261 en 281.

Afb. 63. Kampong Hilinàwalō (Madsinō-Laŵà).

Gezicht op de kampong van af de woning van den *siulu*. In het midden bevindt zich de *daròdarò*, die nader is afgebeeld in afb. 77. Zie §§ 264, 265 en 269.

PLAAT XXXI.

Afb. 64. Model van huizen der kampongbewoners in de Zuid.

Zie §§ 269, 348, 363, 364 en 367.

Afb. 65. Kampong Lawidrà (Madsinō-Laŵà),

met gedenksteenen in het midden van den kampongweg. Op en tegen een der steenen in het midden liggen bladen van atap. Zie §§ 265 en 269.

PLAAT XXXII.

Afb. 66. De beide hoofdenwoningen in Bawōgànōwō.

Boven de trap staat de kampongbevolking, links beneden is eene landingsdivisie der marine. Links beneden het dakvenster van de woning rechts hangen menschenkoppen. Zie §§ 335 en 363.

Afb. 67. Woning van KANÖLÖ, *siulu* van Hiligànōwō.

De kinderen zitten op de vergaderplaats, die een vierkant vormt. Zie §§ 274 en 367.

PLAAT XXXIII.

Afb. 68. Kampong Hilisàtarō.

Links op den voorgrond is een springsteen (*liösö* of *hòmbò batu*). Zie § 277.

Afb. 69. Woning van den *siulu* te Hilinàwalō (Madsinō-Laŵà),

die in afb. 62 op den achtergrond zich bevindt. Beneden het latwerk in het midden van het front is een *lasara* zichtbaar. Zie §§ 335, 364, 379 en 1314.

Afb. 70. Steen in het plaveisel te Bawōmataluwò.
(Opgenomen in den tekst, zie § 263).

PLAAT XXXIV.

Afb. 71. Achterzijde van een steenen stoel te Hilisimàètanō (monolith).
Zie § 275.

Afb. 72. Voorzijde van den zetel bedoeld in afb. 71.

PLAAT XXXV.

Afb. 73. Voorzijde van de steenen bedoeld in afb. 60, linkergroep.
Zie § 267.

Afb. 74. Voorzijde van de steenen bedoeld in afb. 60, rechtergroep.
Zie §§ 267 en 269.

PLAAT XXXVI.

Afb. 75. De fraaiste steen van Nias,
de *daròdarò* van L_ÀUW_Õ te Bawōmataluwò. Zie § 269.

PLAAT XXXVII.

Afb. 76. Vroegere kampong Hilifàlawu,
met groep steenen vóór de woning van het hoofd. Ongeveer in het midden is aan den
daròdarò verbonden een steenen model van een geldkistje. Zie § 367.

Afb. 77. *Daròdarò* in Hilinàwalō (Madsinō-La_Wà), vergelijk afb. 63.
Zie §§ 265, 270 en 272.

PLAAT XXXVIII.

Afb. 78. *Balé* en steenen pajong te Hilisimàètanō.
De laatste was indertijd gemaakt door *siulu* FA_ÖSI-AR_Ö. Zie § 276

Afb. 79. *Ósali* en hoofdenwoning te Awa^sā_j.
Zie §§ 281, 322.

PLAAT XXXIX.

Afb. 80. Steenen krokodil boven aan de trap te Hilisimàètanō
Zie § 285.

Afb. 81. Figuur in het plaveisel te Hilisimàètanō aangebracht.
Zie § 279.

PLAAT XL.

Afb. 82. Steen met voetafdrukken en lagen steenen zetel in het oude Hilifàlawu (Z.).

Zie §§ 269 en 273.

PLAAT XLI.

Afb. 82 A. Steen te Bawōmataluwò in den vorm van een prauw.

Hij is gekenmerkt door een aan de eene zijde oplopend gedeelte, blijkbaar de voorsteven.

Zie § 269.

Afb. 83. Verschillende voorwerpen in het plaveisel te Hilisimàètanō.

A. *bàgòbàgò*; *forò*. B. —. C. *niòlàè manu*. D. *niòbunòbunò*. E. *gàulè*. F. *sughu baràà*.

(Opgenomen in den tekst, zie § 279 en vergel. § 654).

PLAAT XLII.

Afb. 84. *Balè* te Bawōmataluwò, met steenen als in afb. 60 rechts.

Zie §§ 267 en 281.

Afb. 85. Kampongsteen te Bawōmataluwò,

door den persoon aangegeven met zijn rechtersvoet. Zie § 280.

PLAAT XLIII.

Afb. 86. Model *balè* te Bawōganōwō,

op steenen fundament, aangevende de onmogelijkheid hierin vergaderingen te houden.

Zie §§ 281 en 282.

Afb. 87. *Balè* te Orahili, in het land der Ira Ono Làsé.

Staande zuil met rond blad in het midden. Zie §§ 281, 282, 304 en 305.

PLAAT XLIV.

Afb. 88. Trap van de *balè* te Bawōmataluwò,

een als boomstam met inkepingen bewerkt stuk steen. Zie § 281.

Afb. 89. Zetels bij het begin van de trap te Bawōmataluwò.

Zie § 284.

PLAAT XLV.

Afb. 90. Trap te Bawōfàlagōtanō,

van boven af gefotografeerd. Beneden bevindt zich ruw plaveisel en is het begin van den weg naar andere nederzettingen. Zie § 284.

Afb. 91. Trap, uit twee stukken bestaande, te Hilisimàètanō,

zijde van de badplaats. Zie § 284.

PLAAT XLVI.

Afb. 92. Trap te Hilibòtòdanō.

Zie § 284.

Afb. 93. Ingang van Hilisàtarō, zuidzijde, thans afgebroken poort.

Zie § 287.

PLAAT XLVII.

Afb. 94. Trap van het oude Hilifàlawu (de Zuid),

met daar uitgebeitelde figuren (afb. 236 geeft de andere zijde bovenaan). Zie §§ 284 en 285.

Afb. 95. Trap in het centrale Nias, kampong Kòidrafō.

Zie §§ 284 en 309.

PLAAT XLVIII.

Afb. 96. Badplaats te Hilisimàètanō.

Zie § 289.

Afb. 97. *Nidōwalò* te Hilisàtarō.

Zie § 292.

PLAAT XLIX.

Afb. 98. Steenen van verschillende typen te Tsjudrubàhō.

Zie §§ 304, 306.

Afb. 99. Zie afb. 98.

PLAAT L.

Afb. 100. Zie afb. 98.

Afb. 101. Steenen uit een vroegere kampong aan den bovenloop der Ojō.

Zie § 272.

PLAAT LI.

Afb. 102. Merkwaardige typen van steenen te Orahili (Gômò).

Zie § 303.

Afb. 103. Zie afb. 102.

PLAAT LII.

Afb. 104. Merkwaardige steenen te Orahili (Gômò).

Op den achtergrond *behu* met *lailuwò*, waarvóór een *behu niòniha*, beeld met niet samen-gebrachte handen. Zie §§ 303, 306, 307 en 318.

Afb. 105. Staande steen met phallus in centraal Nias.

Zie § 305.

PLAAT LIII.

Afb. 106. Op zich zelf staande steenen,

waar eertijds een kampong was (Boven-Ojô); het links zichtbare gebouwtje is een pasanggrahan. Zie § 272.

Afb. 107. Staande steen met phallus.

Kampong La^sowi (Tamiò). Zie §§ 107 en 305.

PLAAT LIV.

Afb. 108. *Lailuwò* uit Orahili (Gômò).

Zie § 306.

Afb. 109. *Behu niòbaĩwa* (de ronde figuur boven op die zuil is een maan-*baĩwa*),

van boven afgesloten door een *lailuwò*. Het uitsteeksel rechts heet *lòwilòwi*. Zie § 306.

PLAAT LV.

Afb. 110. *Behu* met *lailuwò* uit Hiliàna^sa (Susuwà).

Zie §§ 304 en 306.

Afb. 111. Steen met driehoekige randversiering. Centraal-Nias.

Zie § 308.

PLAAT LVI.

Afb. 112. Ingraving bij de kampong Sisawösi (Susuwà),

ter versterking gemaakt. Zie § 309.

PLAAT LVII.

Afb. 113. *Gorwe*, in den vorm van een voorouderbeeld, te Hiligowe (Moro^sō).

Zie § 318.

PLAAT LVIII.

Afb. 114. *Romp-gorwe* te Hiligowe (Moro^sō).

Zie § 318.

Afb. 115. Hoofd-*gorwe* in kampong Onolimbu (Lahömi).

Zie § 318.

PLAAT LIX.

Afb. 116. Priesteres, met drager van zonnescherm en gewapend geleide van krijgers, te Bawōmataluwò.

Achter de priesteres bevindt zich een z.g.n. *beghu*, als geest vermomde krijger. Priesteressen gaan aldus door de kampong bij de groote feesten; hier leeft de oerwereld, waarvan wij tot nu toe een overzicht gaven.

PLAAT LX.

Afb. 117. De fraaiste woning van Nias,

gebouwd door *siulu* L_ΛUW_Ö van Bawōmataluwò, sedert van SA_ÖNIGEH_Ö, zijn zoon.

Zie §§ 328, 331, 335, 357, 363, 364, 379 en 1314.

PLAAT LXI.

Afb. 118. Plekken van dichtbij gezien, op den achtergrond van afb. 119 aangeduid, waar sporen van vroegere bewoning werden gevonden. Zie § 325.

Afb. 119. Op den achtergrond, onder de overhangende rots, zijn vroeger bewoonde plekken zichtbaar.

(Abri sous roche). Zie §§ 325 en 1370.

PLAAT LXII.

Afb. 120. Model eener woning uit Noord-Nias.

Zie §§ 342 en 385.

Afb. 121. Model eener woning van Tohènè-àsi.

Zie §§ 342 en 385.

PLAAT LXIII.

Afb. 122. Palen onder de woning van SA_ÖNIGEH_Ö te Bawōmataluwò, van binnen naar buiten gezien. Zie § 344.

Afb. 123. Palen onder de woning van den *siulu* van Hilinàwalõ (Madsinõ-La wà), van buiten naar binnen gezien. Zie § 344.

PLAAT LXIV.

Afb. 124. Slede, bestaande uit de zware gaffels van een vertakten boomstam, dienende tot vervoer der zware steenen. Bawõmataluwò. Zie §§ 321 en 621.

Afb. 125. Slede van afb. 124, van de andere zijde gezien.

PLAAT LXV.

Afb. 126. Het vervoer van kleinere steenen.

Bawõmataluwò. Zie § 321.

PLAAT LXVI.

Afb. 127. Woning uit het centrum van Nias,

met bekapte en van armen voorziene palen (tusschen Orahili aan de Ehò en de Susuwà). Zie §§ 304 en 351.

Afb. 128. Woning van een burger uit de Zuid.

(Kampong Hilinàwalõ, Madsinõ-La wà). Zie §§ 328 en 367.

PLAAT LXVII.

Afb. 129. Kampong Fòdrakõ-raja (Susuwà), étages-gewijs gebouwd.

Zie §§ 300, 303, 304, 311 en 351.

Afb. 130. Kampong Sisawösi.

(Iets benoorden de poort L_huwò, begin van den bovenloop der Susuwà). Zie ook afb. 240. Zie §§ 300, 304, 331, 351, 382 en 519.

PLAAT LXVIII.

Afb. 131. Overgangstype van woning

van het vierkante zuidelijke type, tot het ovale van het noorden (kampong Sifàlagò, Susuwà). Van het dakvenster hangt een verbroken geestentrap (B.M. *bulumid nifò'ötò*). Zie §§ 303, 304, 331, 382 en 1314.

Afb. 132. Kampong Amàdraja (Ehò).

Priesters zijn bezig met het maken van *adu ba m'bumbu* (N.). Zie §§ 1272 en 1314.

PLAAT LXIX.

Afb. 133. Verschillende figuren in houtsnijwerk
aan den gevel van eene woning te Lõlõmojo (Ehò). Zie §§ 351, 372 en 1240.

Afb. 134. Stuk van het kampongplein te Lawalawaluwò (I. Pài).
Zie §§ 272, 304 en 1314.

PLAAT LXX.

Afb. 135. Overgangstype van huis te Kòidrafõ (Idanõ^õmi).
Zie §§ 301, 304, 305, 331, 351 en 382.

PLAAT LXXI.

Afb. 136. Woning te Holi (Idanõ Gàwò).
Zie § 1314.

Afb. 137. Kampong Orahili aan de Sjuani.
Geheel op den voorgrond is een staande steen, waar bovenin een ronde liggende is gevat.
Zie §§ 304 en 305.

PLAAT LXXII.

Afb. 138. Liggende steenen als bewaarplaats der schedels van overleden hoofden
in de kampong Hilibõwõ (I. Gàwò). Rechts bevindt zich een pyramidevormige stapel
steenen voor gelijk doel. Zie §§ 268, 272, 304, 308 en 839.

PLAAT LXXIII.

Afb. 139. Ovaal type van woning in de kampong Sinènè-ètò op Hinàko.
Links onder de woning is een houten waterreservoir (N. òwòòwò) te zien, dienende voor
diverse doeleinden. Zie § 374.

Afb. 140. Woning te Lõlõmojo (Moro^sõ),
met ouderwets hoge pilaren. Links op den voorgrond is een vervallen graf, type *simalàò*,
waarvoor zie afb. 213 en 215. Zie §§ 300 en 835.

PLAAT LXXIV.

Afb. 141. Overgangstype van woning, kampong Hilila^sàido (Lahõmi).
Zie §§ 331 en 382.

Afb. 142. Woning te Lõlõàna^sa aan de Àlása,
van beneden afgesloten. Zie § 352.

PLAAT LXXV.

Afb. 143. Type van een kampong (Làuwō-Waga) uit Noord-Nias.

Op den achtergrond de vlakte aan den mond van de Muzōj. Zie § 1403.

PLAAT LXXVI.

Afb. 144. Inwendige van de woning van SÀÖNIGEHÒ te Bawōmataluwò.

Zie §§ 359, 363 en 396.

PLAAT LXXVII.

Afb. 145. Binnenvertrek in de woning van wijlen SÀÖNIGEHÒ te Bawōmataluwò, met het beeld van dien merkwaardigen man in zijn dagelijksche kleeding. Zie §§ 354, 361 en 391.

Afb. 146. Voorvertrek van eene woning te Hilisàtarò met huisaltaar.

Zie §§ 358, 359, 1299 en 1300.

PLAAT LXXVIII.

Afb. 147. *La^sija*, trommen, varkensonderkaken en gongs

in de woning van SÀÖNIGEHÒ te Bawōmataluwò. Zie §§ 397, 898 en 1326.

Afb. 148. Ithyphallische trom

in de woning als afb. 147. Zie §§ 395, 397 en 785.

PLAAT LXXIX.

Afb. 149. Snijwerk in haut-relief,

sàita en merkwaardige varkenskaak in de woning van SÀÖNIGEHÒ te Bawōmataluwò.

Zie §§ 360 en 395.

PLAAT LXXX.

Afb. 150. Overzicht van de verschillende verhoogingen (1—4), in eene woning van de Zuid (van SÀÖNIGEHÒ te Bawōmataluwò). Zie §§ 227, 353 en 396.

PLAAT LXXXI.

Afb. 151. Huisaltaar te Hilinàwalò (Madsinō-La^wà).

Zie §§ 227, 358, 359, 1299 en 1300.

Afb. 152. *Adu horō* te Hilinàwalò (Madsinō-La^wà).

Zie § 1321.

Afb. 153. Figuren met kalk geteekend te Orahili (Midden-Gômò).
(Opgenomen in den tekst, zie § 370).

PLAAT LXXXII.

Afb. 154. W^ÀUDJU met zijne dochter,
gezetten op een *harefa*, waarachter een *tèdrò* zich bevindt. Zie § 390.

Afb. 155. Groep kinderen in het voorvertrek van eene woning
te Bâhòdàrarà (Eghölö). Zie § 368.

Afb. 156. Doorsnede van den dakstoel van eene woning in de Zuid.
(Opgenomen in den tekst, zie § 378).

Afb. 157. Nokbedekking eener woning.
(Opgenomen in den tekst, zie § 379).

PLAAT LXXXIII.

Afb. 158. Houten zetel met houtsnijwerk te Sifàlagò (Susuwà).
Zie § 391.

Afb. 159. *Tèdrò* met *harefa*, in de woning van het hoofd te Hilibuàsi.
(Ira Ono Làsè). Zie § 390.

PLAAT LXXXIV.

Afb. 160. Zetel (*gusalì*), in de woning van het hoofd te Hiliána^sa (Midden-Susuwà).
De boven links in het midden vastgebonden staande steen, heet *tèdrò sòlaxà*. Zie § 306
en 391.

PLAAT LXXXV.

Afb. 161. Balken in het bovendeel eener woning te Lòlòmojo (Ehò);
op den platten balk is links en rechts een maan afgebeeld met vier pooten. Zie § 371.

Afb. 162. *Hàgu làsò* met geldkistje er boven,
in hout uitgesneden als wandversiering. Zuid-Nias. Zie § 359.

PLAAT LXXXVI.

Afb. 163. Vischnetten.
Zie §§ 435 en 439.

Afb. 164. Voorwerpen uit Noord-Nias.

1. <i>sòkusòku.</i>	8. <i>rawarawa.</i>
2. <i>gàla.</i>	9. <i>rumbi?</i>
3. <i>alawà.</i>	10. <i>balànga.</i>
4. <i>niru-.</i>	11. <i>o^sò.</i>
5. <i>bözibözi.</i>	12. <i>balànga.</i>
6. <i>balicwà.</i>	13. <i>-balànga.</i>
7. <i>migò.</i>	14. <i>bowoa.</i>

Zie § 435.

PLAAT LXXXVII.

Afb. 165. Mond van de Migà.

Zie § 565.

Afb. 166. Benedenloop van de Muz^oj met klein model prauw.

Zie § 564.

Afb. 167. Model schepnet.

(Opgenomen in den tekst, zie § 439).

Afb. 168. Model prauw van Tòhènè-àsi.

1. <i>sètò.</i>	6. <i>fàfà gamuri.</i>
2. <i>tarò dèla lojo.</i>	7. <i>hàdrò delqu.</i>
3. <i>tajò.</i>	8. <i>fòlànò.</i>
4. <i>gàdsjigàdsji.</i>	9. <i>tufà gamuri</i> (hierin rust het roer: <i>gamuri</i>).
5. <i>fàfà dèla lojo.</i>	10. <i>fàmaharè</i> (wanden der prauw).

(Opgenomen in den tekst, zie § 565).

PLAAT LXXXVIII.

Afb. 169. Groot model handelsprauwen,

in den mond van de rivier de No^su te Gunung Sitoli. Zie §§ 566 en 567.

Afb. 170. Laadprauwen

in de rivier bovengenoemd. Zie § 569.

PLAAT LXXXIX.

Afb. 171. Vervoer van een Paketvaartstoomer naar den wal,

prauwen en pier te Gunung Sitoli. Zie § 569.

Afb. 172. Het vroegere prauwenverkeer met Lagundi,
scheepjes daar voor anker voor het inladen van kopra. De sloep is van den gouvernements-
stoomer, die destijds enkele keeren in het jaar die afgelegen plekken bezocht. Zie § 568.

PLAAT XC.

Afb. 173. Gudang-prauw van de Hinàko-eilanden,
langs zij van een Paketvaartstoomer. Zie § 569.

Afb. 174. Prauw voor de vischvangst en het plaatselijke verkeer.
Zie § 564.

PLAAT XCI.

Afb. 175. Het dal van de Idanõ Molà
met de centrale bergen op den achtergrond, uitzicht van Hunò. Zie § 1399.

Afb. 176. Afdammen van eene rivier, de Susuwà,
om kleine vischjes en vooral garnalen te vangen. Zie § 435.

PLAAT XCII.

Afb. 177. Goudsmid met zijne instrumenten te Hilisàtarõ.
Zie § 627.

Afb. 178. Winkeltje te Gunung Sitoli.
Zie § 605.

PLAAT XCIII.

Afb. 179. Boomschorskloppen te Bawõmataluwò.
Zie §§ 117 en 121.

Afb. 180. Bewerking in het ruw van een *adjulò manu* bij Balàighà.
Zie § 621.

PLAAT XCIV.

Afb. 181. Eigenaardige instrumenten voor het vangen van kleine vischjes
(*bàgòbàgò bidsji*), strand van Tòhènè-àsi. Zie § 439 sub 7.

Afb. 182. Touwdraaien bij Afia.
Zie § 640.

PLAAT XCV.

Afb. 183. Zeer goed ingerichte smidse te Hilisimàetanō.

Zie § 629.

Afb. 184. Goudsmid bezig met het maken van versieringen (Bawōmataluwò).

Zie § 628.

Afb. 185. Het werktuig (N. *fànölà*, Z. *fānorà*) in gebruik voor het maken van versieringen op het goud (Bawōmataluwò).

(Opgenomen in den tekst, zie § 628).

PLAAT XCVI.

Afb. 186. Vrouw uit Noord-Nias te Dima,

bezig met het vormen van een pot. Zij houdt een steen in de linkerhand en in de rechterhand een houten instrument, waarmede de vorm wordt bewerkt. Zie § 635.

Afb. 187. Vrouw aan het weefgetouw in de Zuid.

Zie § 645.

Afb. 188. *Ólita*, met behulp waarvan de staande draden van het weefsel worden gespannen (I. blok van *möta*-hout; II. *fàsò* van *àghé*-hout).

(Opgenomen in den tekst, zie § 644).

Afb. 189. Weefgetouw uit Zuid-Nias.

1. N. *tañvi* of *tabina*; Z. *tañvilà*.

2. *òwaha*.

3. *fànòlò* ($\frac{1}{2}$ cM. diameter, bambu).

4. *si forò dalu* (3 cM. diam., bambu).

5. *àluwajama gōw* (1 cM. bambu).

6. *gōw m'bewewō*.

(Opgenomen in den tekst, zie § 645).

7. *sòsò* (*àghé*-hout, plat).

8. *si'urwà* (Mod. fig. 172).

9. *fàsò* (ronde *àghé*-staafjes).

10. *talw'i*.

11. schering: N. *bewewō*, Z. *bòtò*.

12. inslag: NZ. *nahō*.

PLAAT XCVII.

Afb. 190. Het herstellen van prauwen in de omgeving van Gunung Sitoli.

Zie § 639.

Afb. 191. Zouthut met geopenden haard.

Zie § 647.

PLAAT XCVIII.

Afb. 192. Zoutpan aan het koken.

Zie § 647.

Afb. 193. Overzicht van de duistere ruimte in een zouthut.

Zie § 647.

Afb. 194. Verschillende kunstmotieven.

(Opgenomen in den tekst, zie § 654).

PLAAT XCIX.

Afb. 195. Modellen van lans te Bawōmataluwò.

Zie § 667.

PLAAT C.

Afb. 196. Neusfluitist uit Noord-Nias.

Zie § 711 sub 3.

Afb. 197. Slangendans der vrouwen te Bawalia.

Zie §§ 242 en 783.

PLAAT CI.

Afb. 198. Verdeeling van het vleesch van het geslachte varken in het landschap Balàigha.

Te zien is o. a. een houten bak (*gàla*) voor het opvangen van het bloed en de ingewanden (*gàlàgha^sö*); een stuk hout (*tàdrösà*) om het vleesch op te verdeelen; borden van aardewerk (*figà*) om de aandeelen op te leggen.

Zie §§ 29 en 31.

Afb. 199. Feestelijke opkomst voor het spiegelgevecht te Bawōlòwalàni (O^so^su).

Men noemt dat N. *fàhumbà*, Z. *fòqlò*; het voorafgaan door het hoofd heet N. *laòbalò zuzu*.

Zie § 784.

PLAAT CII.

Afb. 200. Spiegelgevecht in gang. Zie Afb. 199.

Zie § 784.

Afb. 201. Vredesluiting na het spiegelgevecht. Vgl. Afb. 199 en 200.

Zie § 784.

PLAAT CIII.

Afb. 202. Maeanderdans, voornamelijk van de jongeren, te Bawõmataluwò.

Zie §§ 785 en 790.

Afb. 203. Maeanderdans der jongeren te Bawõmataluwò.

Zie §§ 784 en 790.

PLAAT CIV.

Afb. 204. Groote feestelijke opkomst der vereenigde krijgers te Bawõmataluwò.

Zie §§ 784, 789 en 1088.

Afb. 205. Vertrek van de woningen der *siulu*'s, naar de verzamelplaats.

Men schrijdt in dansmaat over het plein vóór de woning van den feestgever. Zie § 789.

PLAAT CV.

Afb. 206. Het kampongplein na de ontbinding van de slagorde,

bij de feestelijke opkomst in acht genomen (Bawõmataluwò). Zie § 789.

PLAAT CVI.

Afb. 207. Het slachten der varkens te Bawõmataluwò op een feest.

Zie § 790.

Afb. 208. Redevoeringen der hoofden, nadat alle varkens zijn gedood

en in volgorde gelegd (Bawõmataluwò). Zie § 790.

PLAAT CVII.

Afb. 209. Begrafenis van eene vrouw te Hilisimàètanò.

Zie § 813.

Afb. 210. Doodkist,

aanwezig in de woning van het hoofd te Maliwa^sa (Idanõ Gàwò). Zie §§ 306, 804, 821 en 1324.

PLAAT CVIII.

Afb. 211. Graf en pyramidevormige schedeltombes

te Hilibõwõ (boven Idanõ-Gàwò). Zie §§ 834 en 839.

Afb. 212. Graven te Hiliböwò (Idanò Gàwò).

Zie § 834.

PLAAT CIX.

Afb. 213. Merkwaardig graf (*simalàò*) te Balòhili (Moro^sò). Vgl. Afb. 215.

Zie § 835.

Afb. 214. Steenen schedeltombe te Kòidrafò (Idanömi),

met schedel, klapper en twee borden. Zie §§ 308, 818A en 839.

PLAAT CX.

Afb. 215. Onderdeel van het graf te Balòhili in Afb. 213,

in de kleuren zooals die daarop waren aangegeven. Zie § 835.

PLAAT CXI.

Afb. 216. *Tsjuhò*, pyramidevormige schedeltombes te Holi (I. Gàwò),

een oer-type van pyramide? Zie §§ 308 en 839.

Afb. 217. *Tsjuhò*, pyramidevormige schedeltombes te Holi.

Zie §§ 308 en 839.

PLAAT CXII.

Afb. 218. *Bari*, houten bergplaats voor een schedel te Hilibuàsi (Ira Ono Làse).

Zie § 839.

PLAAT CXIII.

Afb. 219. Contract van 1693. A. (blz. 328).

Zie § 844.

PLAAT CXIV.

Afb. 220. Contract van 1693. B. (blz. 329).

Zie § 844.

PLAAT CXV.

Afb. 221. Contract van 1693. C. (blz. 335).

Zie § 847.

PLAAT CXVI.

Afb. 222. Contract van 1693. D. (blz. 336).

Zie § 847.

PLAAT CXVII.

Afb. 223. Contract van 1693. E. (blz. 337).

Zie § 847.

PLAAT CXVIII.

Afb. 224. Als schim gemaskerde krijger,

vooropgaande in den feestelijken optocht te Bawōmataluwò, zie Afb. 204. § 1089.

Afb. 225. Feestdos in de Zuid.

Zie §§ 138, 211, 687 en 710 sub 38.

PLAAT CXIX.

Afb. 226. Strand bij kaap Lambaru,

waar afgestorven boomen in zee staan. Zie § 1377.

Afb. 227. Rottanlijn over de Susuwà, gespannen voor de kampong Sifàlagõ.

De naam is *C. fombombò banuwa*. Zie § 1273.

PLAAT CXX.

Afb. 228. Huisaltaar te Bawōmataluwò.

Zie §§ 661, 1299, 1300 en 1301.

Afb. 229. Standaarden van het landschapsverbond in Noord-Nias (Muzõj).

Rijstmaat (*lquru*¹), varkensmaat (*afori*²), weegschaal (*fali'sera*³) en gewicht in haan-
vorm⁴. Nog ziet men links de *kalimàngò*⁵, van koper, waarin op groote feesten de
tabak werd aangeboden. Een étui⁽⁶⁾ met deksel⁽⁷⁾ is mede aanwezig voor de weeg-
schaal. Zie §§ 15, 453, 595, 628 en 881.

PLAAT CXXI.

Afb. 230. Priesteressen bij de burgerschapsfeesten te Bawōmataluwò,

bezig met klapperbladeren over de weldra te slachten varkens te wuiven, tevens formu-
lieren daarbij opzeggende. De varkens bevinden zich onder een hemel van doek. Zie § 898.

Afb. 231. Een der deelnemers, wel de jongste, aan een burgerschapsfeest

(rechts op een steen gezeten) met zijne ter gelegenheid geofferde varkens onder een
hemel van doek. Zie § 898.

PLAAT CXXII.

Afb. 232. Beeld van SẏÈBU te Sifàlagõ-Hèlakàò (Gômò).

Zie § 1209.

PLAAT CXXIII.

Afb. 233. Verblijf voor het beeld van HIA te Sifàlagō-Hèlakàò aan de Gômò, ter plaatse waar die stamvader uit den hemel neerdaalde. Zie § 1207.

Afb. 234. Verblijfplaats van SÀÈBU. Zie Afb. 232.
Zie § 1209.

PLAAT CXXIV.

Afb. 235. De gezamenlijke priesteressen, die hare werkzaamheid vervulden bij een burgerschapsfeest te Bawōmataluwò. Zie §§ 898, 1335 en 1338.

Afb. 236. Kampongtrap in het oude Hilifàlawu met merkwaardige afbeeldingen.
Zie § 1291.

PLAAT CXXV.

Afb. 237. Het *mònôrò harimàò* in de kampong Ono Hòdrò.
Zie § 1296.

PLAAT CXXVI.

Afb. 238. *Adu horõ* te Hilisimàètanõ.
Zie § 1321.

Afb. 239. *Adu horõ* (?) te Bànhòdàrarà (Eghölõ).
Zie § 1321.

PLAAT CXXVII.

Afb. 240. De kampong Sisawösi aan de Susuwà, waar op 29 Januari 1908 de overval plaats had, die leidde tot andere politiek ten aanzien van Nias. Zie § 1481.

PLAAT CXXVIII.

Afb. 241. Noordzijde van het eiland Bunga, waar op 4 Januari 1907 een vloedgolf van 6 tot 10 M. hoogte aan de eene zijde (links) kwam opzetten, om het eiland aan de andere zijde te verlaten. Zie §§ 598 en 1361.

Afb. 242. Het westen van Bunga. Zie Afb. 241.

PLAAT CXXIX.

Afb. 243. Opening in het kustrif voor Hiligànöwõ,
de eenige landingsplek onder de kampong. Zie § 1370.

Afb. 244. De kust van Tòhènè-àsi,
naar het zuiden gezien, ongeveer ter hoogte van de kampong Hiliamàètaluwò.
Zie §§ 598, 1370 en 1409.

PLAAT CXXX.

Afb. 245. Zandige kust bij G-olora,
mond van het gelijknamige riviertje. De hooge boomen zijn casuarinen. Zie §§ 1370 en 1409.

Afb. 246. Verbrokkelde koraalkust vlak benoorden Gunung Sitoli.
Zie § 1370.

PLAAT CXXXI.

Afb. 247. Kust achter de Modderbank (Oost-Nias).
Het gebergte in het midden is het Rifgebergte, waarin men duidelijk de Susuwà-
kloof kan zien. Zie §§ 1351, 1382 en 1402.

Afb. 248. Kust bezuiden Onolimbu (Oostkust),
met het centrale gebergte op den achtergrond. Het strand is begroeid met casuarinen.
Zie § 1409.

Afb. 248 A. Gezicht op het centrale bergland van Nias
en op het Rifgebergte met den Lõlõgògò (het spitse topje rechts), van af beoosten
de Modderbank, noordelijker dan Afb. 247. Zie § 1382.

PLAAT CXXXII.

Afb. 249. Ankerplaats en zandstrand op het eiland Hinàko,
met het eiland Bögi in het verschiet. Zie § 1370.

Afb. 250. Sterk geplooid jōng en nog week gesteente
in den nieuwen weg van Migà naar Lõlõwua. Zie § 1382.

PLAAT CXXXIII.

Afb. 251. De Salaṽa^sahè van het westen gezien.
Zie § 1380.

Afb. 252. De Salaŵa^sahé van het noorden gezien.

Zie § 1380.

PLAAT CXXXIV.

Afb. 253. Bovendal der Susuwà,

de bergen in lichten regen gehuld, gezien van iets beoosten Sifàlagò. Zie § 1402.

Afb. 254. Het dal van de Masiò van omstreeks Hilisòbòj.

Zie § 1399.

PLAAT CXXXV.

Afb. 255. Het middendal der Susuwà,

van hetzelfde punt als Afb. 253, op den achtergrond rechts het Rifgebergte, het topje daar is de Lòlògògò(1). Zie §§ 1351, 1382, 1399 en 1402.

PLAAT CXXXVI.

Afb. 256. De Muzòj ter hoogte waar de stoomsloepen nog kunnen varen,

richting van den mond. Zie § 1403.

Afb. 257. Dal van de Àramò,

typisch voor de middendalen der rivieren. Zie § 1403.

PLAAT CXXXVII.

Afb. 258. Bovendal van de Lahömi,

als beeld voor de bovendalen der rivieren. Zie § 1403.

PLAAT CXXXVIII.

Afb. 259. Wegaanleg bij Lòlòwa^su.

Zie § 1476.

Afb. 260. Gedeelte van de kaap Ture Wòdò,

met uitzicht op de zuidelijk gelegen landstreken. Zie § 1424.

PLAAT CXXXIX.

Afb. 261. De kam van den Hili Maniaja in Noord-Nias,

van het Oosten gezien. Zie § 1381.

PLAAT CXL.

Afb. 262. Het eiland Nias volgens de oudste gegevens (van 1669?),
ontleend aan het Rijksarchief: Kaart van de Westkust van Boehajam tot Ayer Adi,
Poeloe Nias en verdere Eilandjes onder de kust. Zie § 1340.

PLAAT CXLI.

Afb. 263. Handschrift van DAVIDSEN van 1669 (blz. 1).
Zie §§ 1340, 1373 t. e. m. 1377.

PLAAT CXLII.

Afb. 264. Zie Afb. 263 (blz. 2).

PLAAT CXLIII.

Afb. 265. Zie Afb. 263 (blz. 3).

PLAAT CXLIV.

Afb. 266. Zie Afb. 263 (blz. 4).

PLAAT CXLV.

Afb. 267. Zie Afb. 263 (blz. 5).

PLAAT CXLVI.

Afb. 268. De Controleurswoning (tijdelijk verblijf) te Lölöwa^su.
Zie § 1475.

Afb. 269. Gevangenis en pradjurits-verblijf (tijdelijk) met keuken te Lölöwa^su.
Zie § 1475.

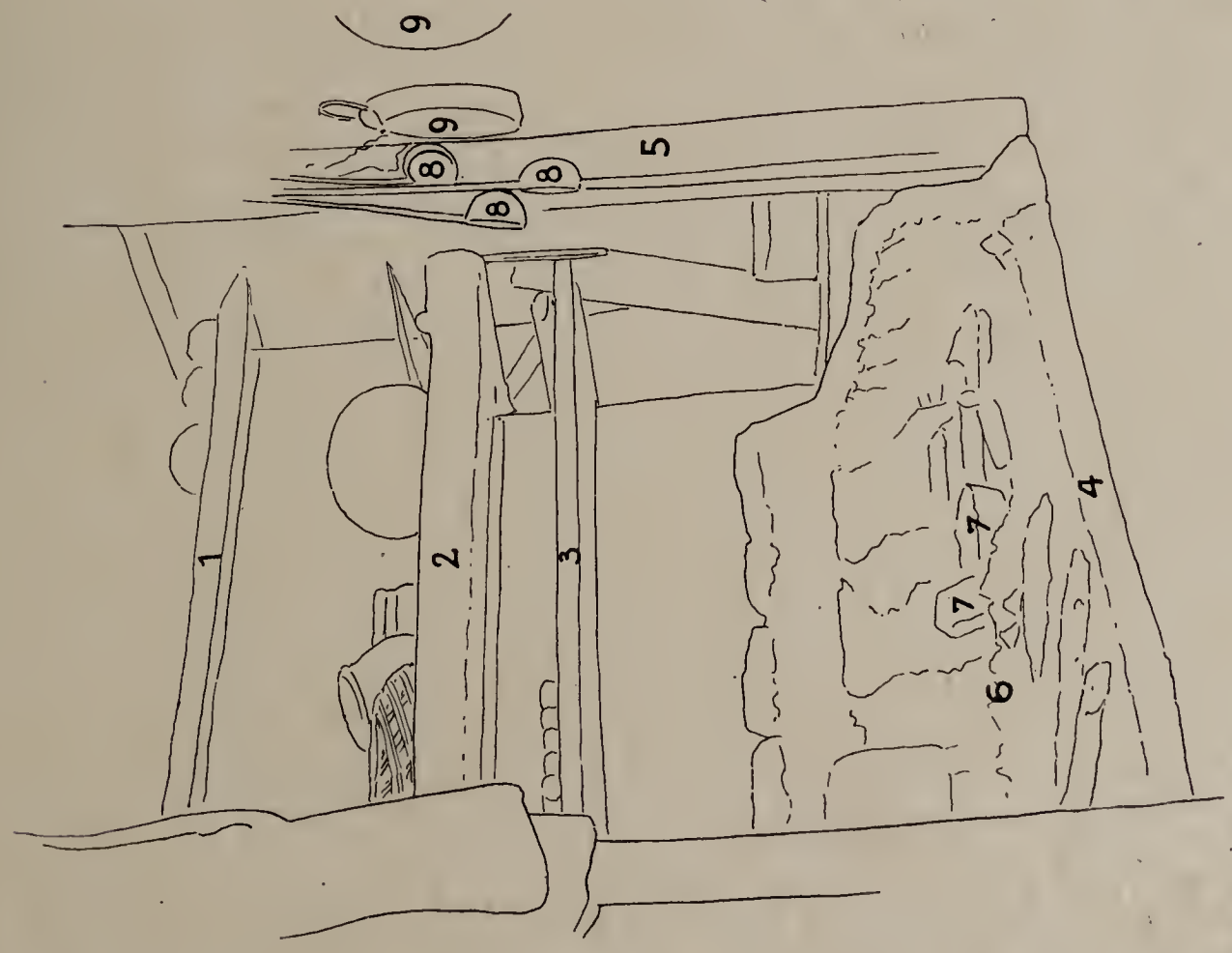
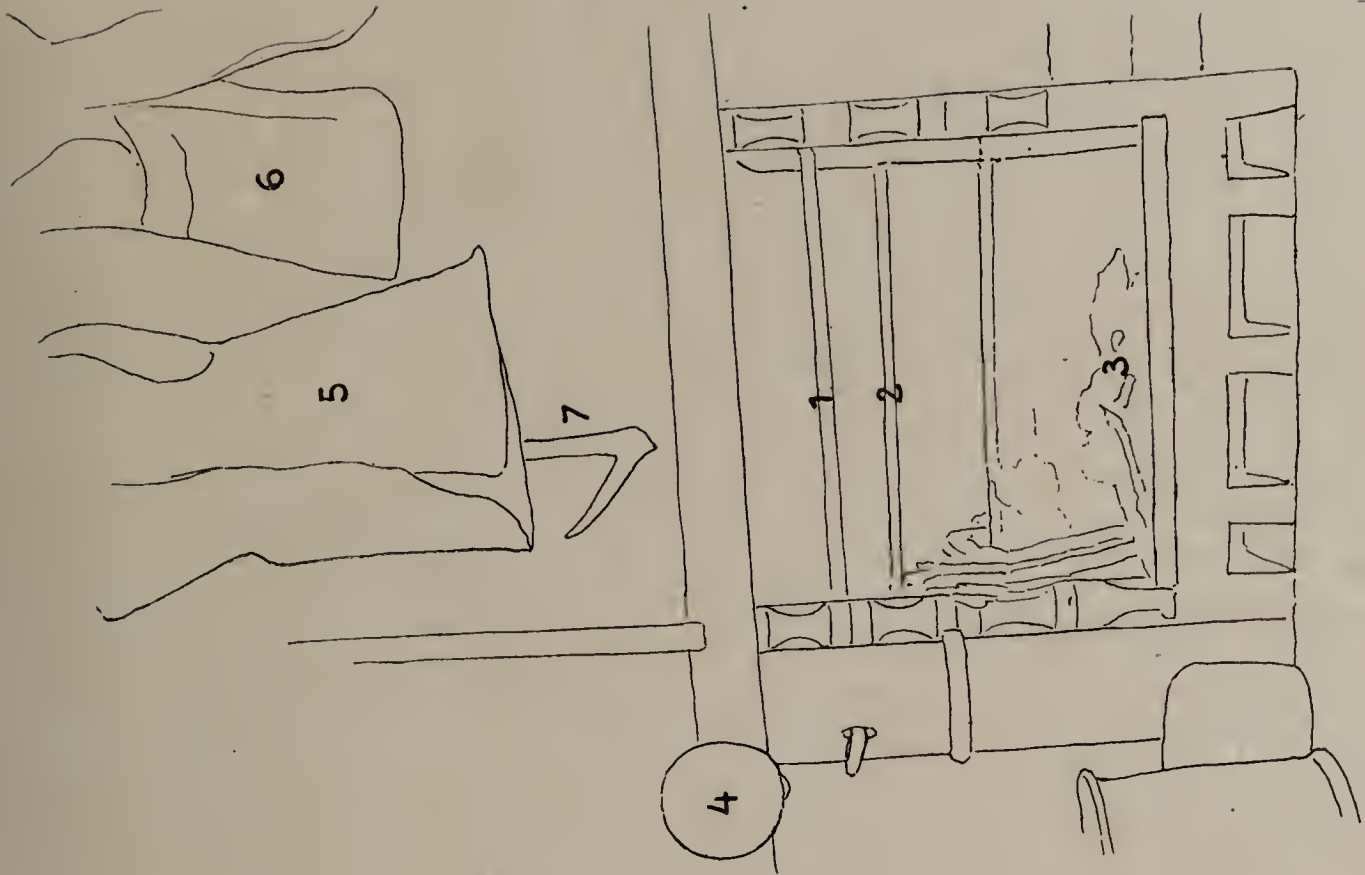
PLAAT CXLVII.

Afb. 270. Rotanhalsbanden uit het Rijks Ethnographisch Museum te Leiden,
voor de kunstmotieven uit het Centrum. Zie § 654.

KAARTEN.

---

1. Schetskaart. Schaal 1 : 150.000.
  2. Staatkundige kaart. Schaal 1 : 400.000.
  3. Geologische kaart. Schaal 1 : 400.000.
  4. Historische kaart. Schaal 1 : 400.000.
-

Afb. 2. Haard te Bähòdàrarà (Eghölö),
in de voorzaal van het huis.

Afb. 1. Haard te Bähòdàrarà (Eghölö).
voorvertrek der woning.

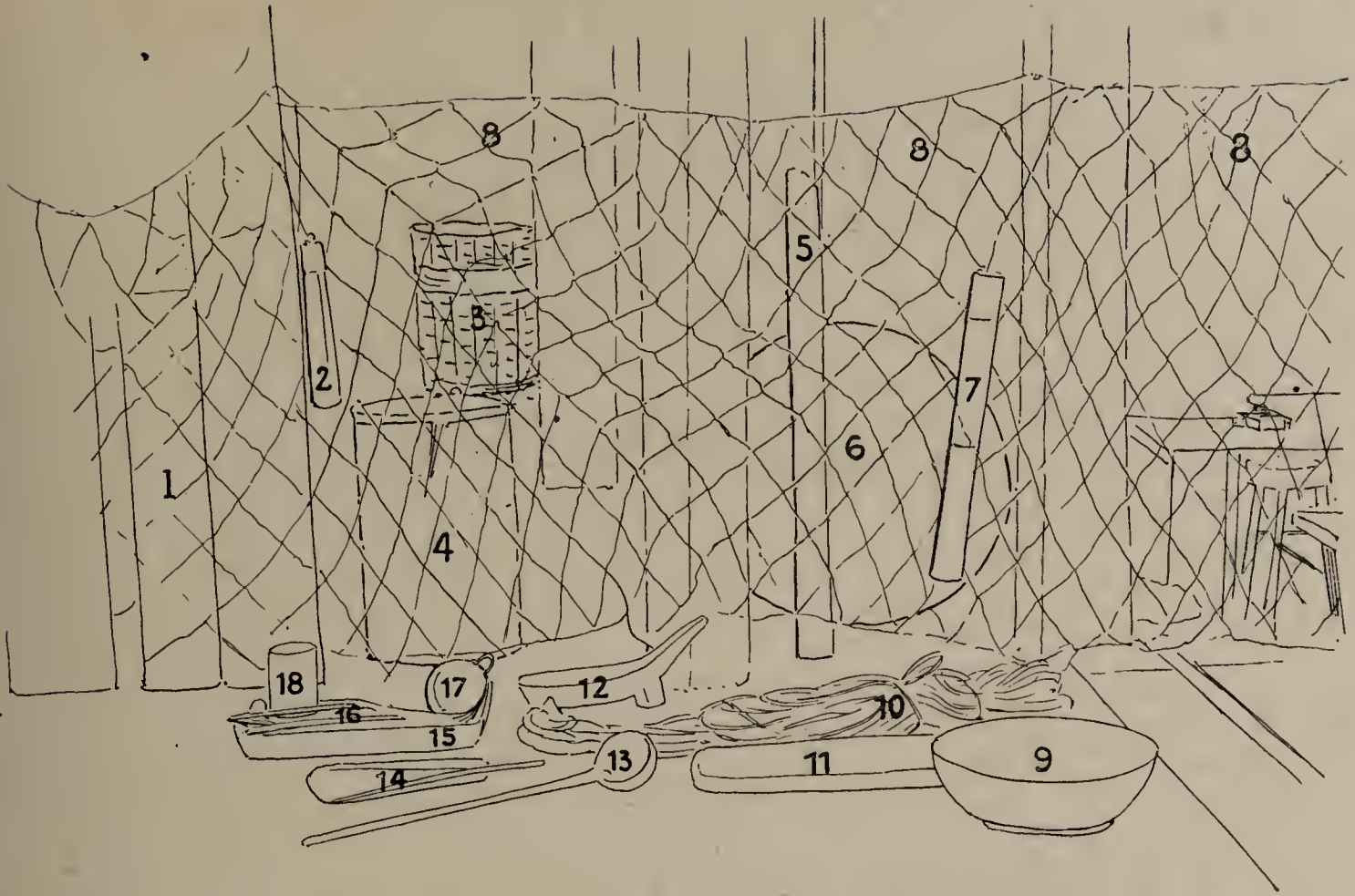

Afb. 1. Haard te Bähödàrarà (Eghölö).
voorvertrek der woning.

Afb. 2. Haard te Bähödàrarà (Eghölö),
in de voorzaal van het huis.

Afb. 3. Voorwerpen voor huiselijk en ander gebruik te Anàuma (Ojō).

Afb. 4. Voorwerpen voor huiselijk en ander gebruik te Anàuma (Ojō).

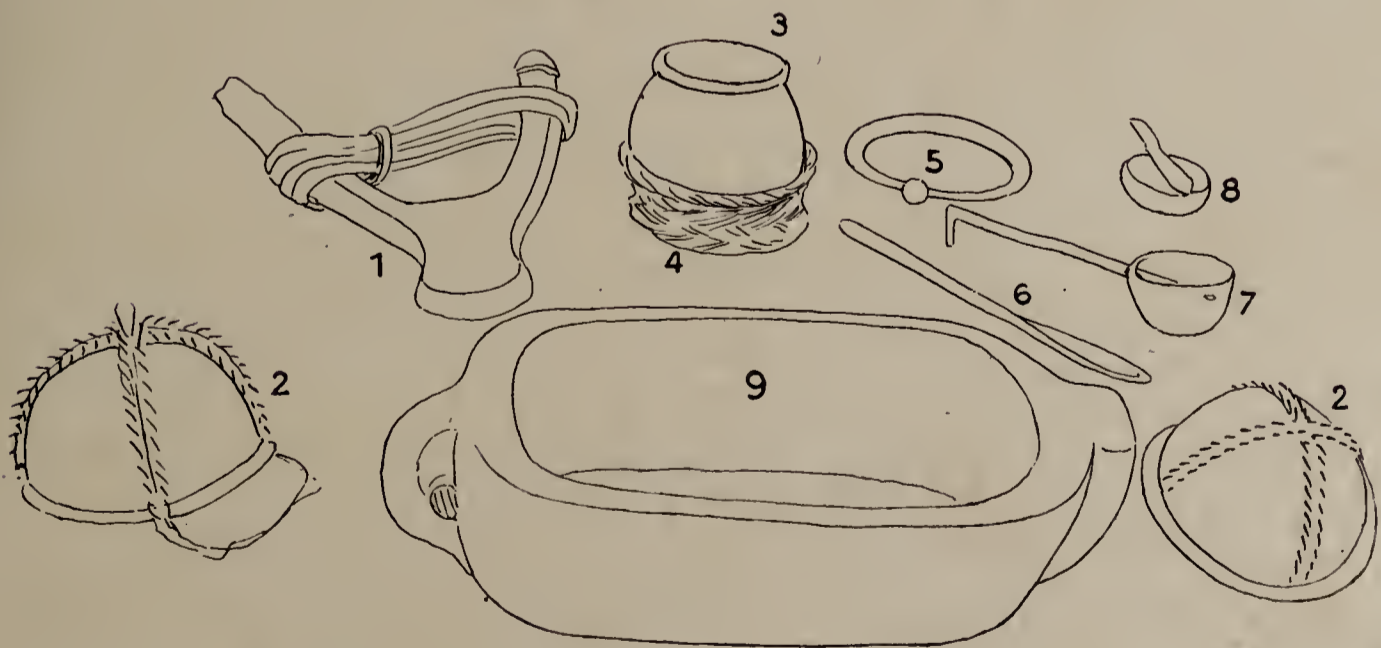
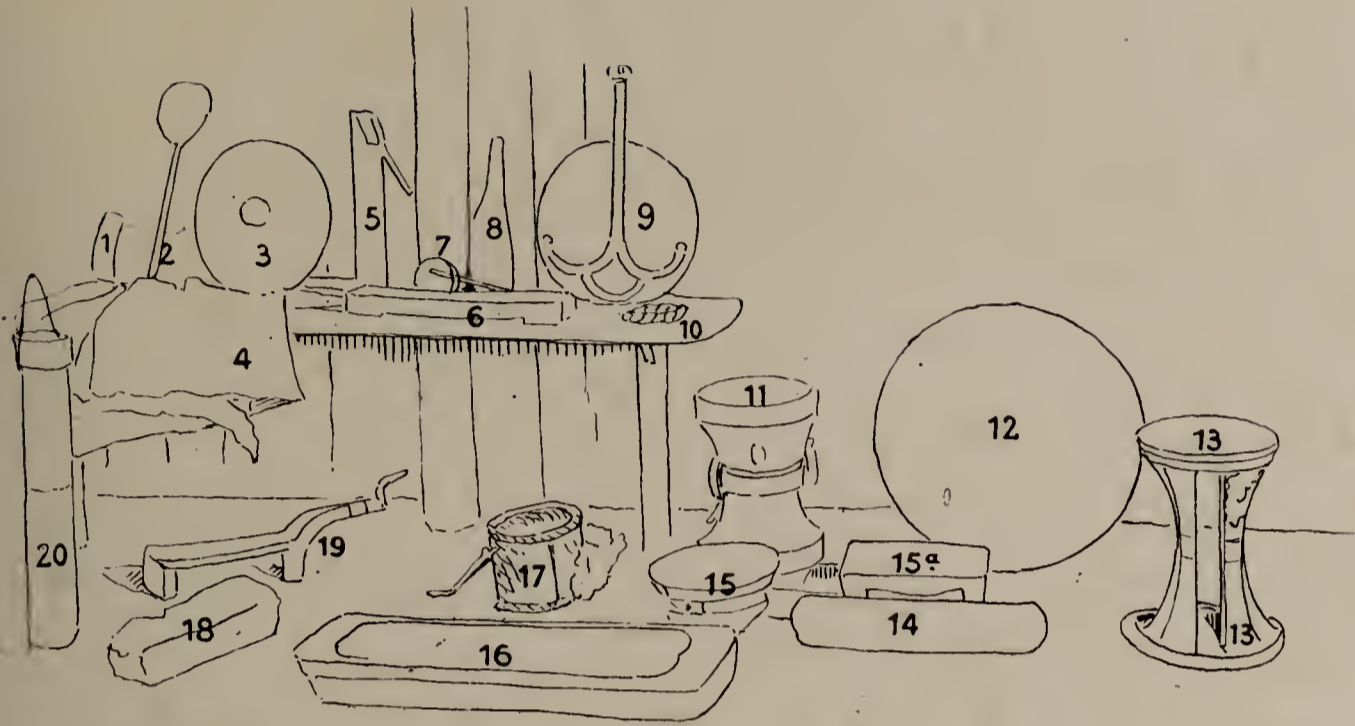

Afb. 3. Voorwerpen voor huiselijk en ander gebruik te Anàuma (Ojō).

Afb. 4. Voorwerpen voor huiselijk en ander gebruik te Anàuma (Ojō).

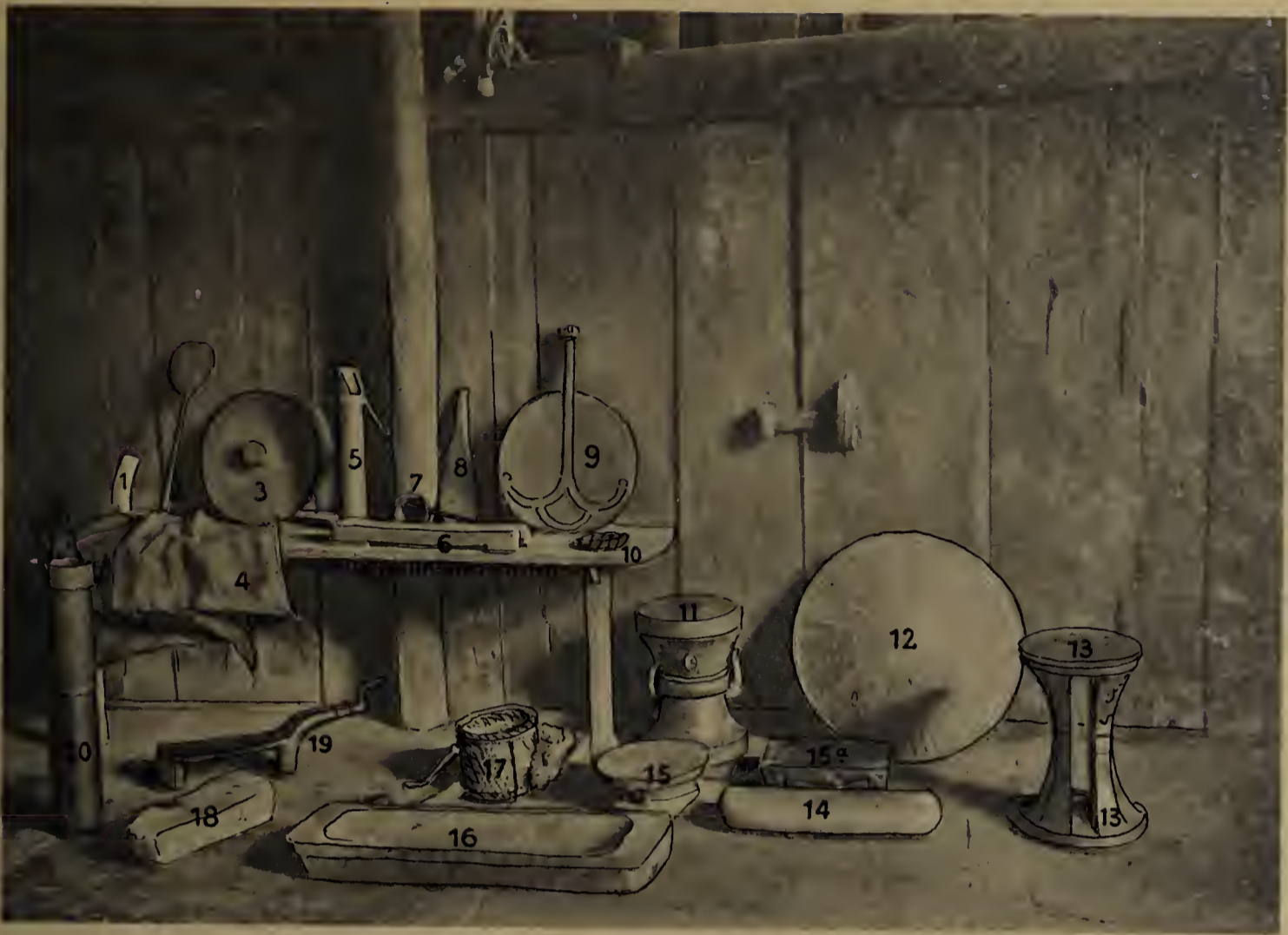

Afb. 5. Voorwerpen voor huiselijk en ander gebruik te Bawōmataluwò.

Afb. 6. Voorwerpen voor huiselijk en ander gebruik te Bāhòdàrarà (Eghölò).

Afb. 5. Voorwerpen voor huiselijk en ander gebruik te Bawōmataluwò.

Afb. 6. Voorwerpen voor huiselijk en ander gebruik te Bāhòdàrarà (Eghölö).

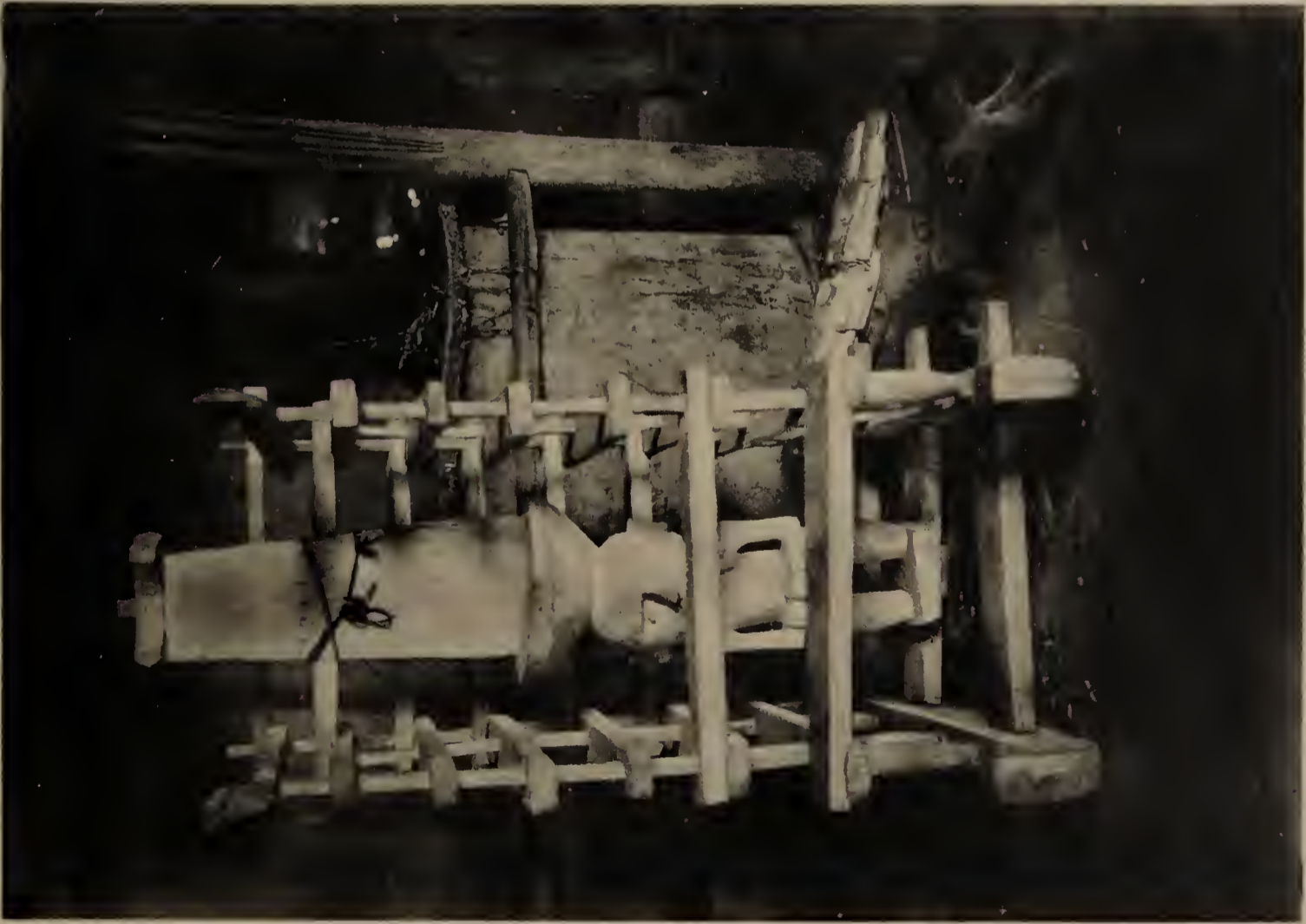

Afb. 7. Het dooden van varkens.

Afb. 8. Vervolg van afb. 7.

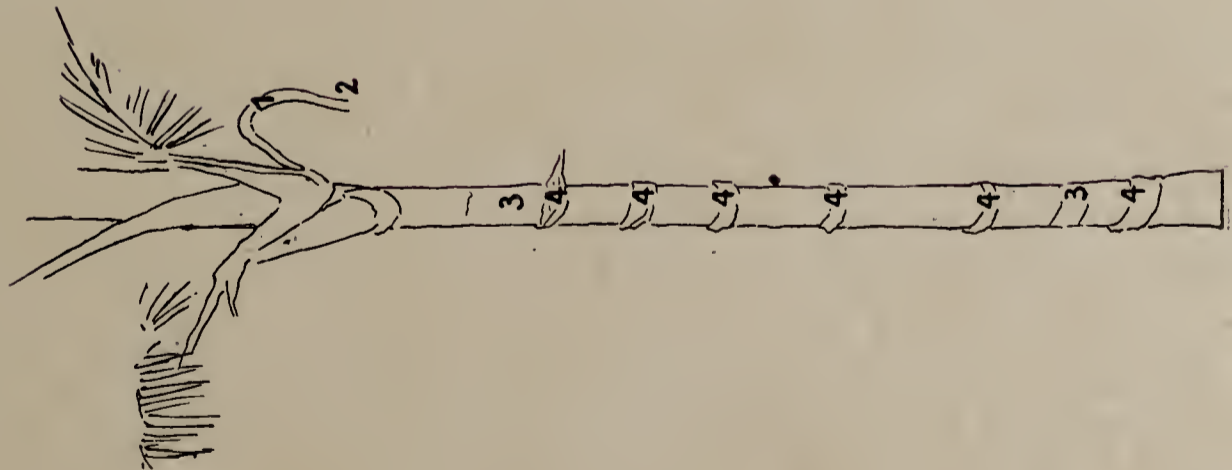

Afb. 9. Voorwerpen in eene woning te Maliwa^{'a}
(Idanō Gāwò).

Afb. 10. Inwendige van eene woning te Bāhòdàrà,
aansluitende aan afb. 2.

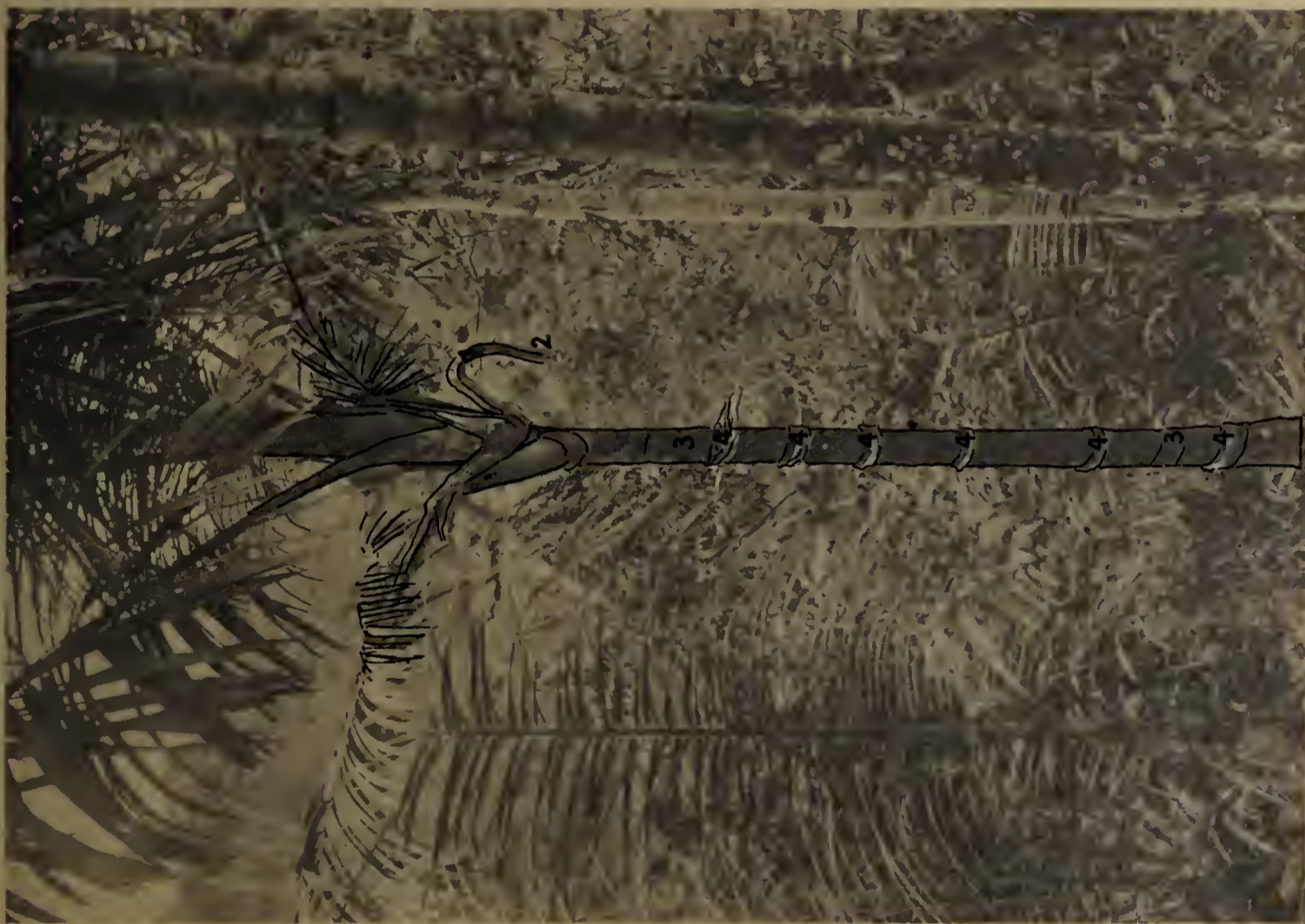
Afb. 11. Arenpalm (NCZ. *àghé*, *Arenga saccharifera* L.).

Afb. 12. Paddestoeelvormige steen (1),
waarbij een liggend exemplaar (2).

Afb. 11. Arenpalm (NCZ. *àghé*, *Arenga saccharifera* L.).

Afb. 12. Paddestoelvormige steen (1),
waarbij een liggend exemplaar (2).

Afb. 14. Niasser, geheel in boomschors gekleed.

Afb. 15. Jong echtpaar uit de omgeving van Lolowa'u.

Afb. 16. Familiegroep uit den hoofdenstand te Bawōmataluwò.

Afb. 17. Groep, hoofdzakelijk van personen van aanzien te Bawōmataluwò.

Afb. 20. Lieden uit het dal der M'àò.

Afb. 21. Typische figuren uit het landschap Tòhènè-àsi.

Afb. 22. Groep uit het Susuwà-dal.

Afb. 23. Groep uit Sifa'oro-àsi (Susuwà).

Afb. 24. *Siulu*-vrouwen en -dochters uit Bawōmataluwò.

Afb. 25. *Siulu*-vrouw (gezeten) en gegoede burgeressen uit de Zuid (staande).

Afb. 26. Kleeding eener vrouw uit het reeds van de kust
uit beïnvlueneerde deel van de Idanõ Gàwo.

Afb. 27. Kenmerkende dracht voor de gegoede
Mohammedaansche kustbevolking van Noord-Nias.

Afb. 28. Kuif, zooals die na afschering van het overige haar overblijft.

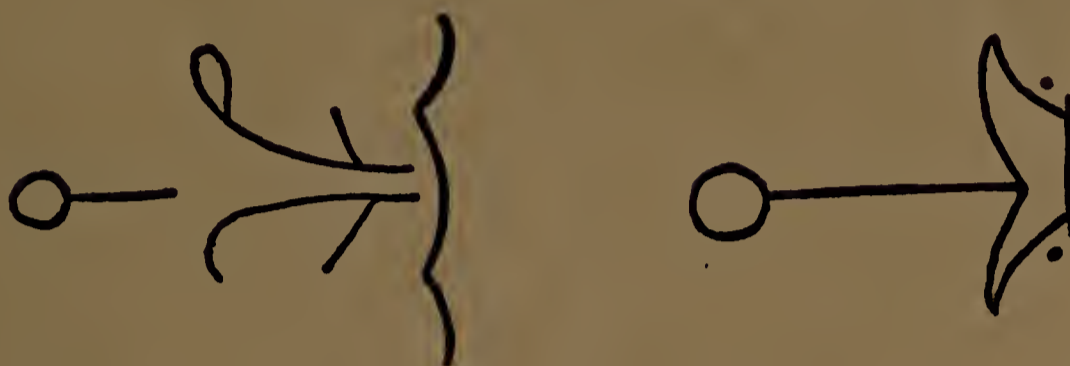

Afb. 30.

Afb. 31.

Plaats: Hilisàtarō: verkleinde patronen: I *niðmandògò*. II *niðràè sebawa*.

Afb. 32.

Afb. 33.

Plaats: Hilisàtarō. Patronen op juiste grootte.

Afb. 34.

Afb. 35.

Rechterhand.

Linkerhand.

Plaats: Hilisàtarō. Patronen op verschillende handen van een zelfden persoon.

Afb. 36.

Afb. 37.

Afb. 38.

Plaats: Bawōmataluwò.

Plaats: Hilisàtarō.

Plaats: Bawōmataluwò.

Verkleinde patronen.

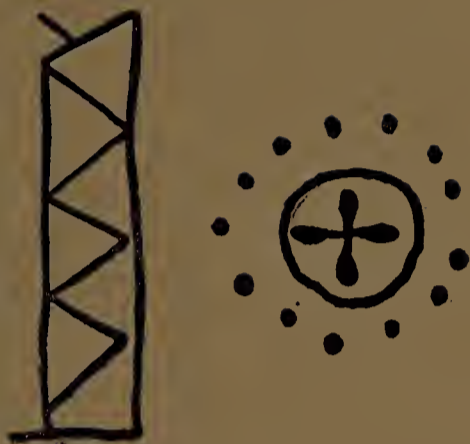
I *nifàbawa òhoruhowu*.

II *gàulè*.

III *sò ràdsji menuwà (sorà si menuwà)*.

Afb. 30/38. Patronen van tatoeage uit de Zuid.

Afb. 39.

Afb. 40.

Patronen van Hiliamàitaluwò.

Natuurlijke grootte.

De handzijde is rechts van de figuur.

Afb. 39/40. Patronen van tatoeage uit de Zuid.

Afb. 41. Vrouw uit de Zuid met daar gebruikelijk hoofddeksel.

Afb. 42. Hoofd van Balàigha, L'ÀIBA-DSJUAJA.

Afb. 43. Hoofd met model oorhanger uit de centrale streken.

Afb. 44. Hoofden en verwanten uit de binnenlanden van Noord-Nias.

Afb. 45. Hoofd van Tugàla-Ojò en zoon.

Afb. 47. *Siula* BARANI uit Hilisimàetanõ.

Afb. 46. Persoon van aanzien uit Hilisimàetanõ.

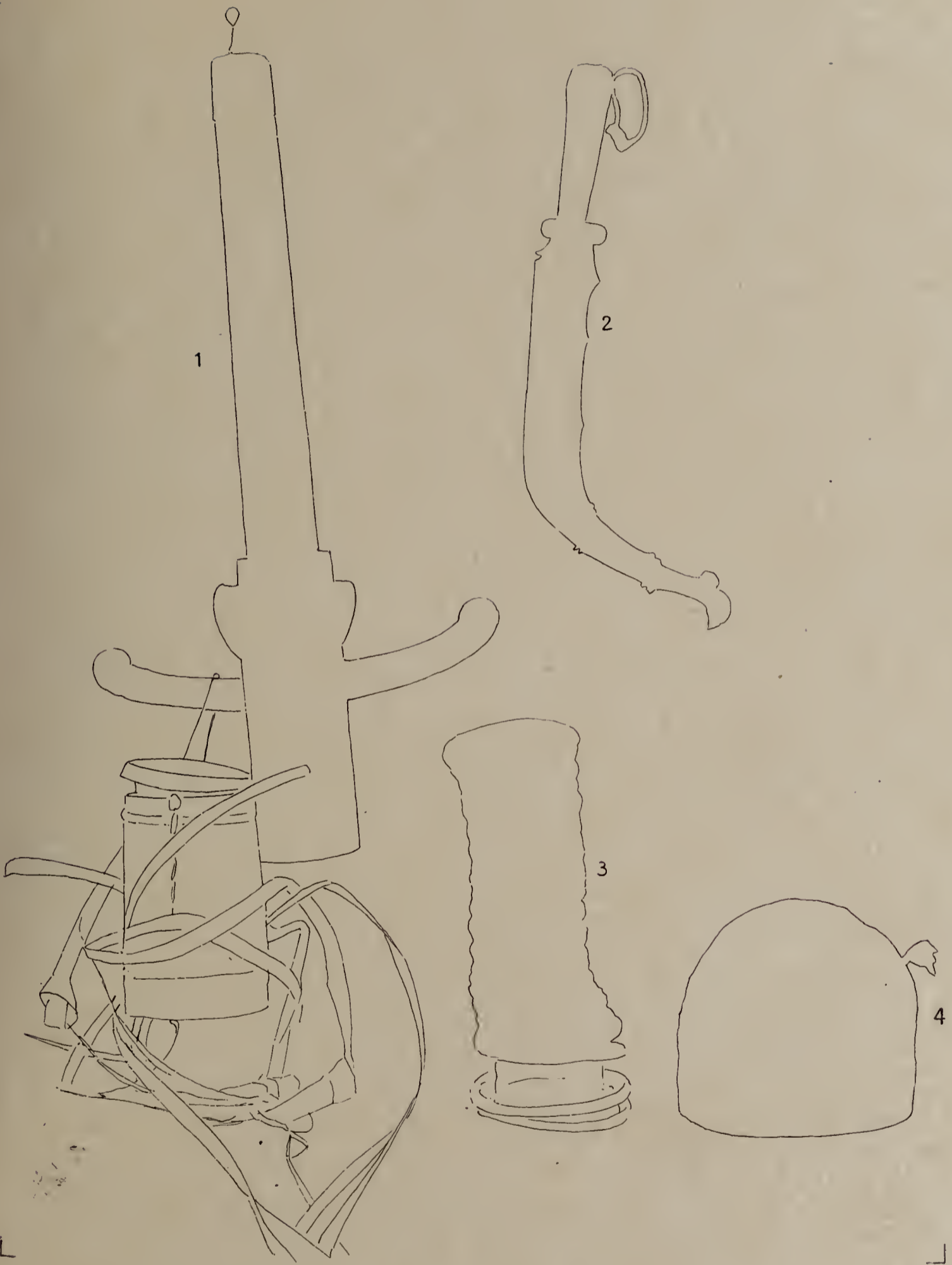

Afb. 50. Hoofden van Madsinō-Laŵà, van de Màsiò en van Balàigha.

Afb. 51. Bewoner van Bawōmataluwò in feestdos.

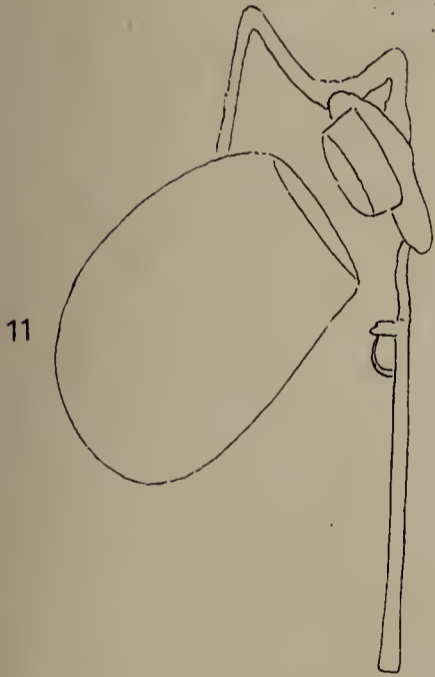
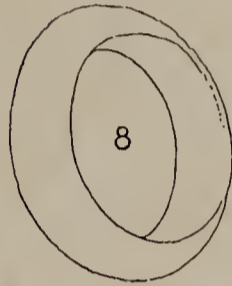
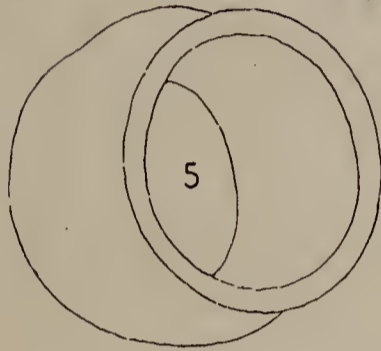
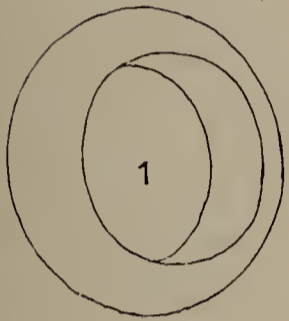
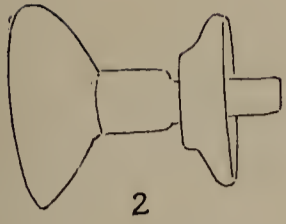
Afb. 52. Voorwerpen aanwezig in het Rijks Ethnographisch Museum te Leiden.

Afb. 52. Voorwerpen aanwezig in het Rijks Ethnographisch Museum te Leiden.

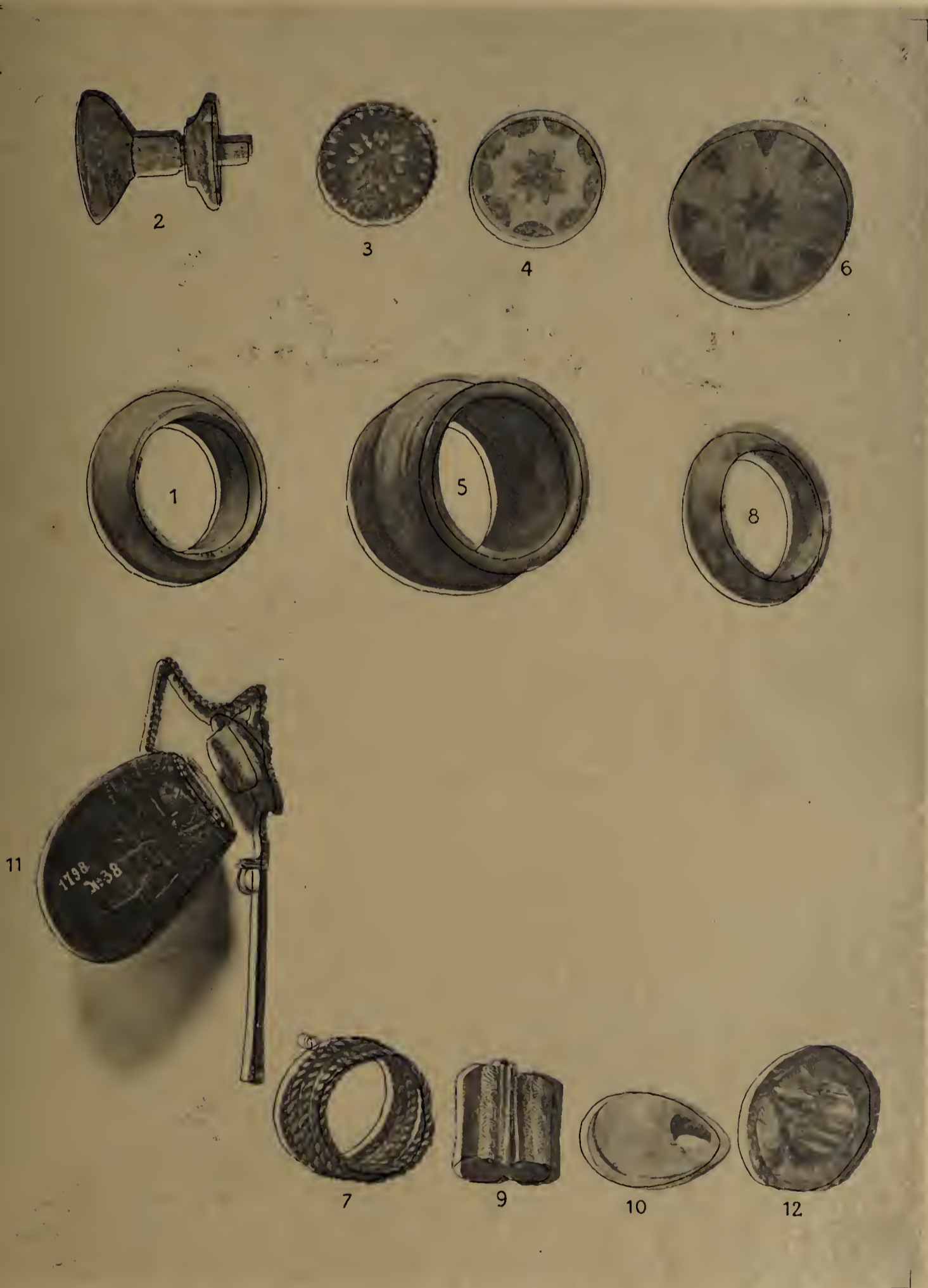

Afb. 53. Voorwerpen aanwezig in het Rijks Ethnographisch Museum te Leiden.

Afb. 53. Voorwerpen aanwezig in het Rijks Ethnographisch Museum te Leiden.

Afb. 54. Drie vrouwen uit den hoofdenstand met een begeleider in Noord-Nias.

Afb. 55. Groep pasar-gangers te Gunung-Sitoli, op den achtergrond het bestuursetablissement.

Afb. 56. Bawōlòwalàni aan de baai Těloq Dalam.

Afb. 57. Hoe men vroeger ter vergadering kwam met lans en schild.

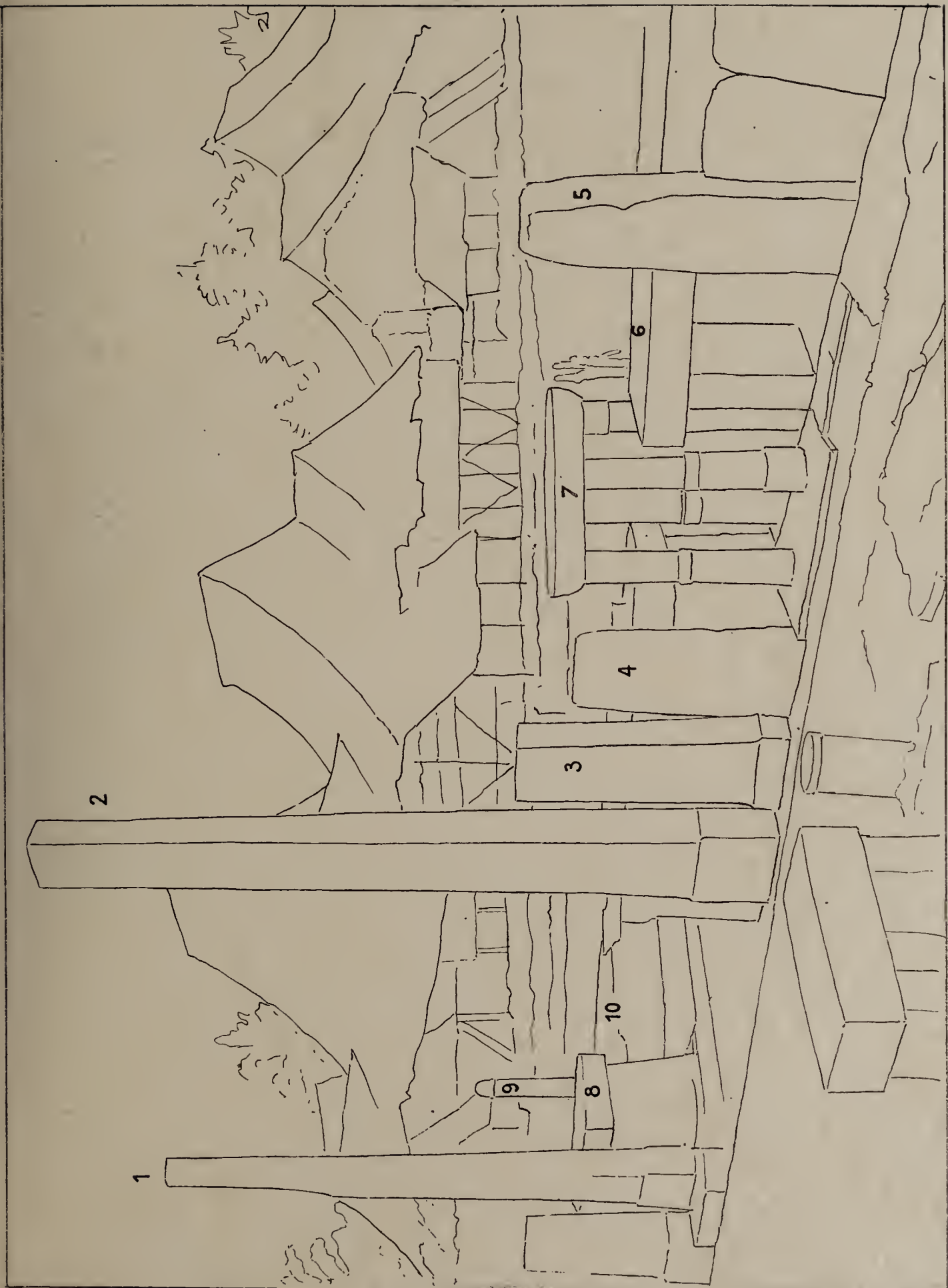
Afb. 58. Hoofd van de Ira Ono Lâsé.

Afb. 59. Bruidspaar volgens de adat van den overwal;
opname te Gunung Sitoli.

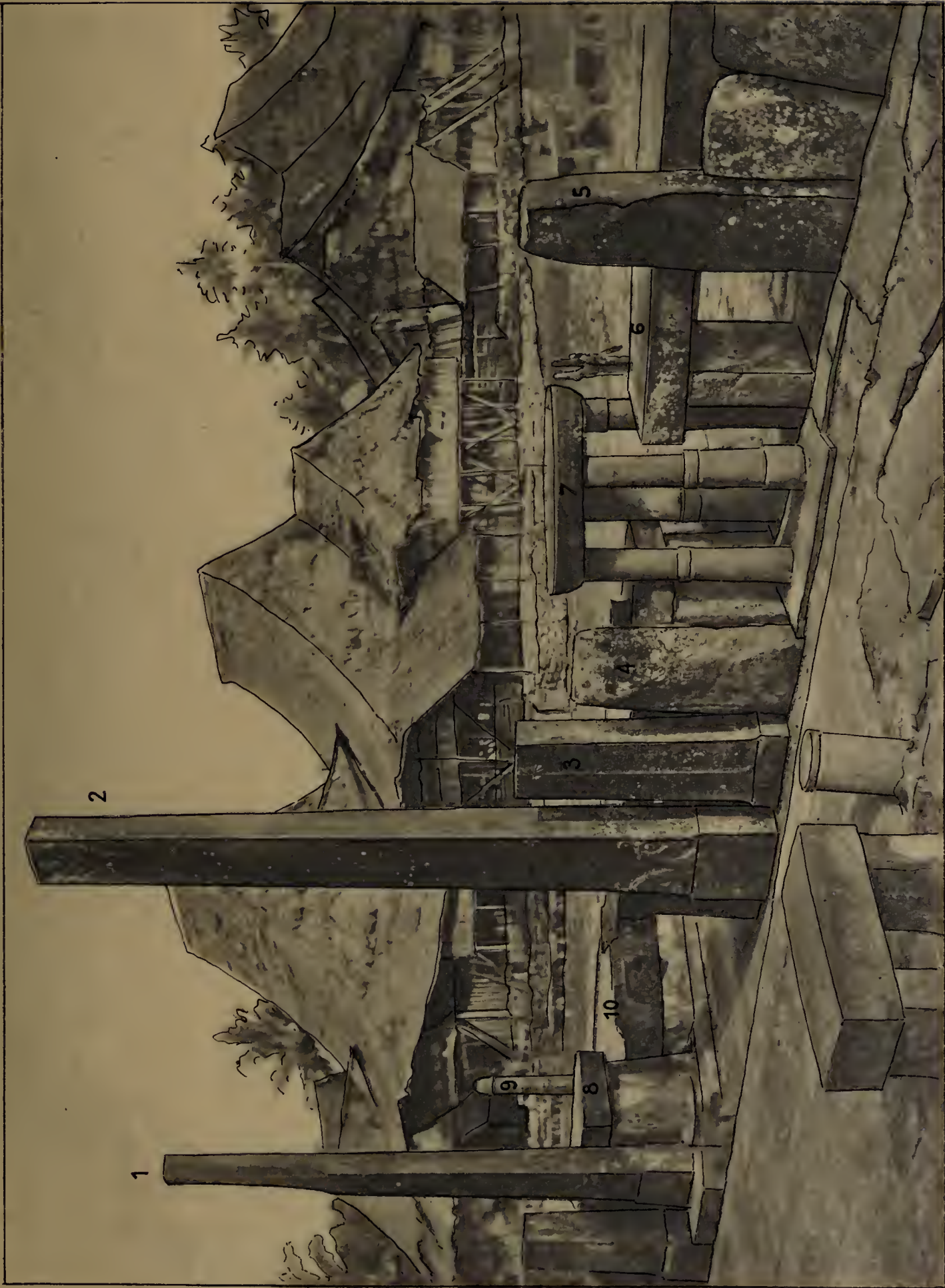

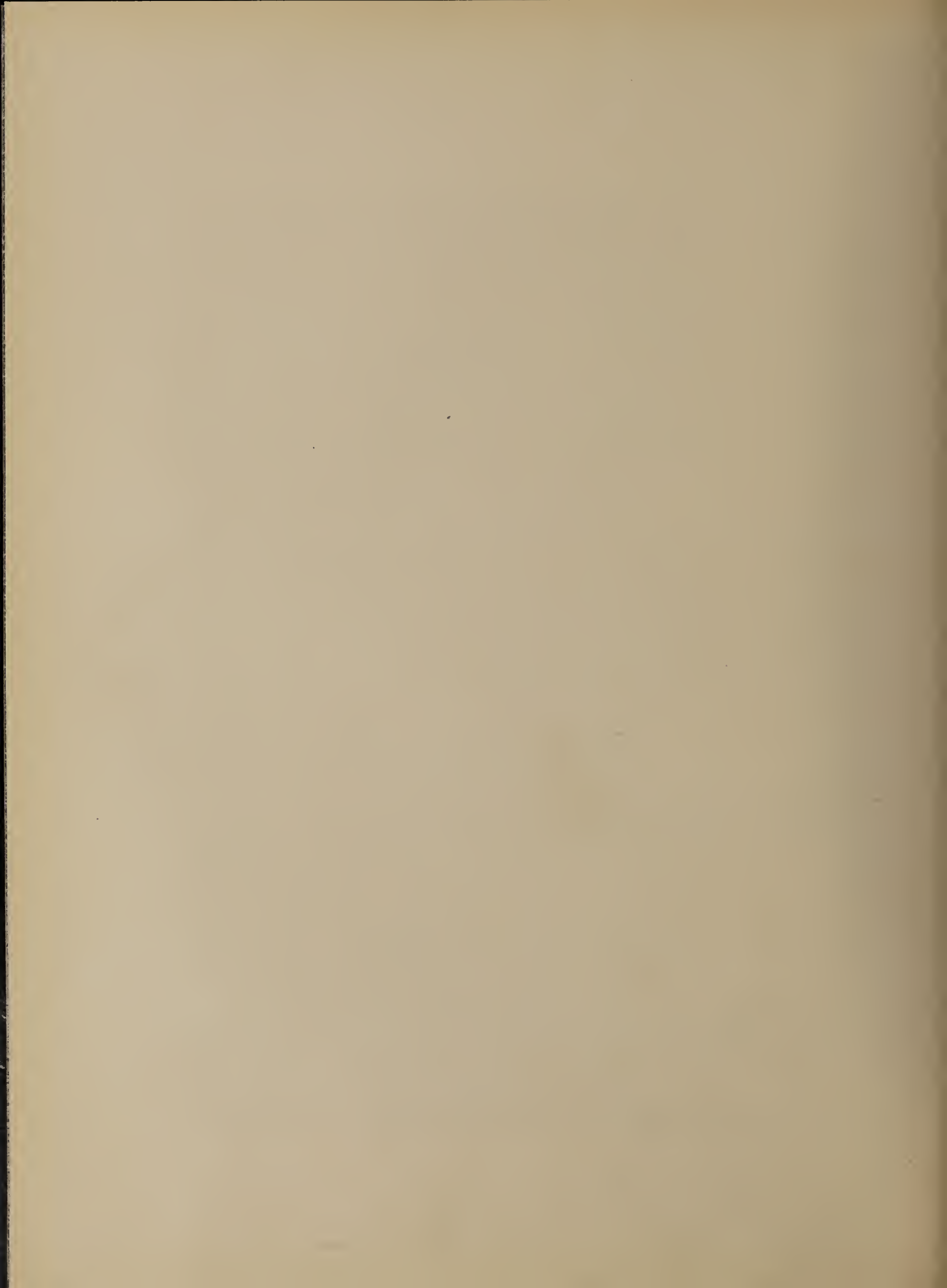

Afb. 60. Overzicht van de steenen, die zich bevinden voor de woning van wijlen SAÓNIGEŔĤ te Bawõmataluwò.

Afb. 60. Overzicht van de steenen, die zich bevinden voor de woning van wijlen SAÖNIGEHÖ te Bawömataluwò.

Afb. 61. Kampong Hilinawõdsàuwà in het landschap Onolalu.

Afb. 62. Kampong Hilinawalō (Madsinō-Laŵà).

Afb. 63. Kampong Hilinawalō (Madsinō-Laŵà).

Afb. 64. Model van huizen der kampongbewoners in de Zuid.

Afb. 65. Kampong Lawidrà (Madsinō-La w̃à).

Afb. 66. De beide hoofdenwoningen in Bawōgànōwō.

Afb. 67. Woning van KANÖLÖ, *siulu* van Hiligànōwō.

Afb. 68. Kampong Hilisatarô.

Afb. 69. Woning van den *sialu* te Hilinàwalô
(Madsinô-I a wà).

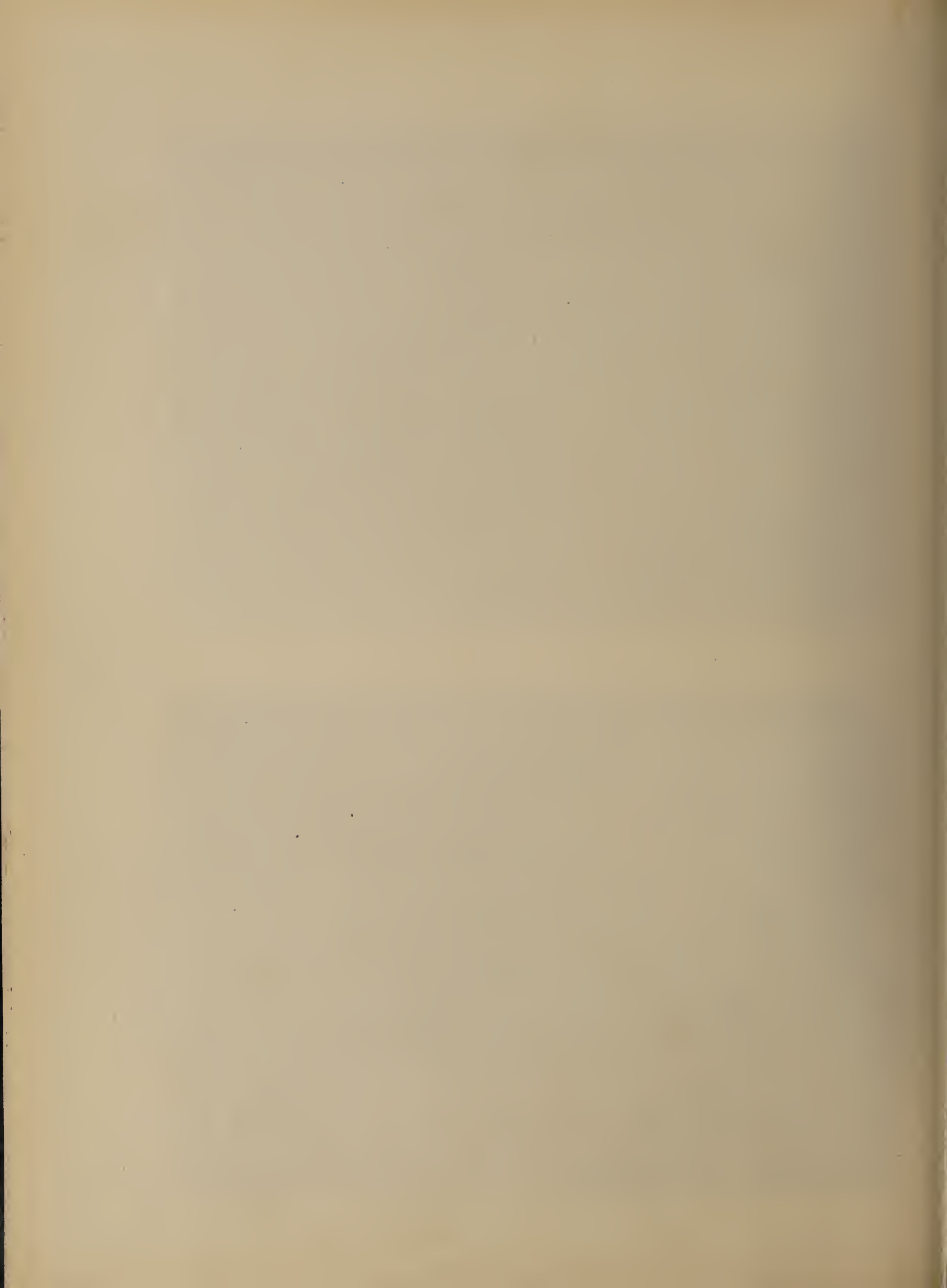

Afb. 72. Voorzijde van den zetel bedoeld in afb. 71.

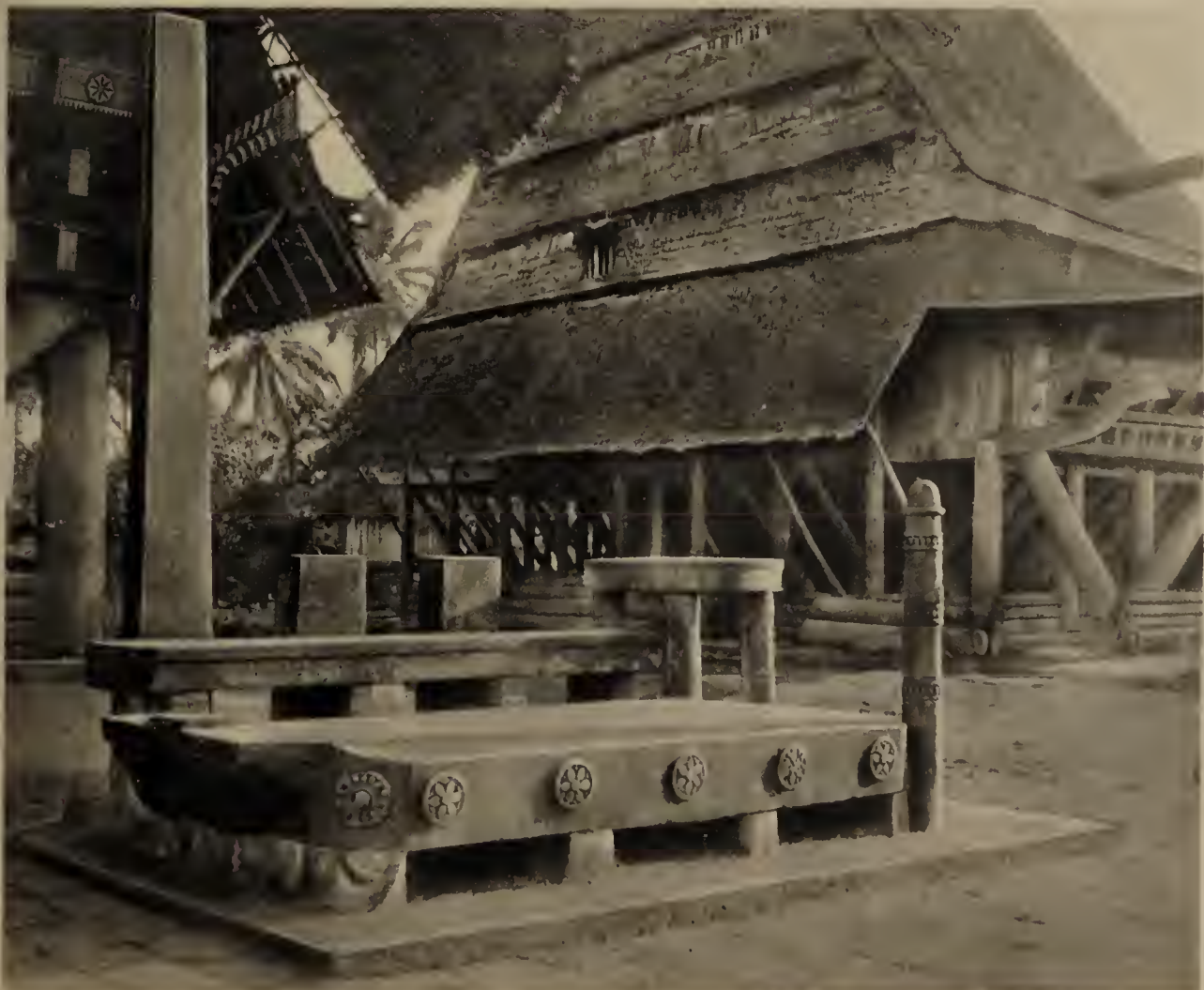

Afb. 71. Achterzijde van een steenen stoel te
Hilisimàetanō (monolith).

Afb. 73. Voorzijde van de steenen bedoeld in afb. 60, linkergroep.

Afb. 74. Voorzijde van de steenen bedoeld in afb. 60, rechtergroep.

Afb. 75. De fraaiste steen van Nias.

Afb. 76. Vroegere kampong Hilifàlawu.

Afb. 77. *Daròdarò* in Hilinàwalò (Madsinò-Laŵà), vergelijk afb. 63.

Afb. 78. *Balé* en steenen pajong te Hilisimàetanō.

Afb. 79. *Osali* en hoofdenwoning te Awa^sāj.

Afb. 80. Steenen krokodil boven aan de trap te Hilisimàetanō.

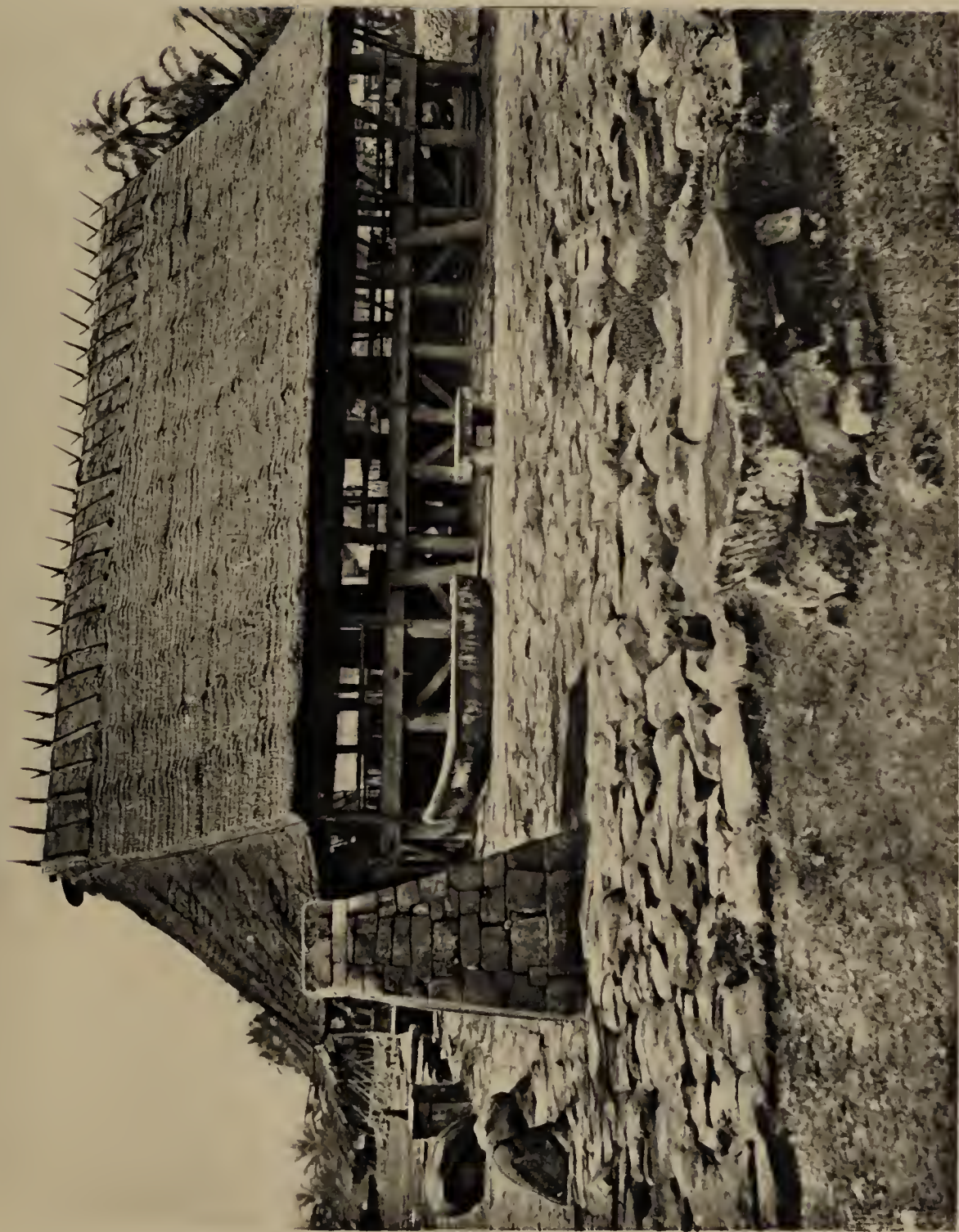
Afb. 81. Figuur in het plaveisel te Hilisimàetanō aangebracht.

Afb. 82. Steen met voetafdrukken en lagen steenen zetel in het oude Hilifàlawu (Z.)

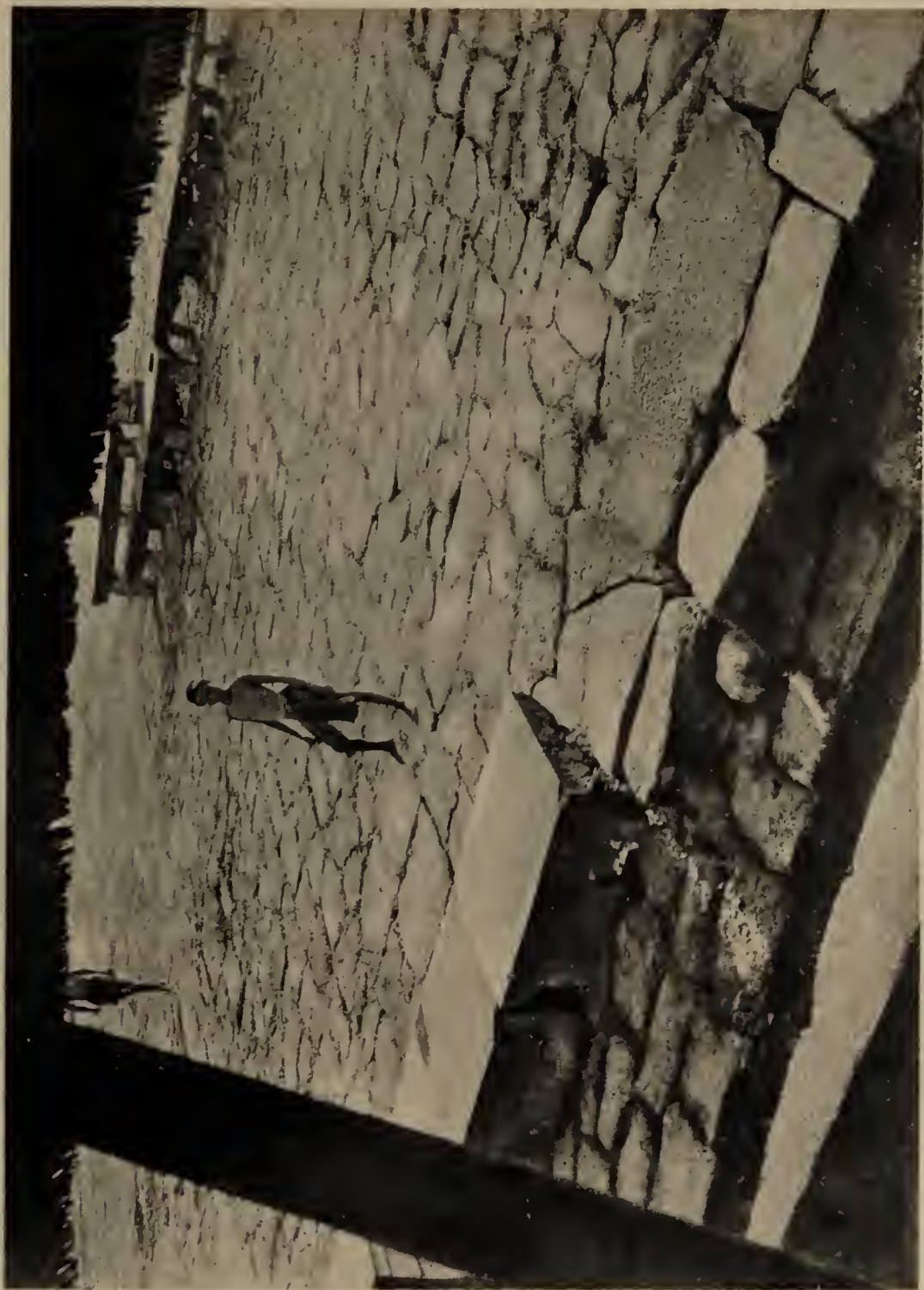
Afb. 82 A. Steen te Bawōmataluwò in den vorm van een prauw.

Afb. 84. *Balé* te Bawōmataluwò,
met steenen als in afb. 60 rechts.

Afb. 85. Kampongsteen te Bawōmataluwò.

Afb. 86. Model *balé* te Bawōganōwō.

Afb. 87. *Balé* te Orahili, in het land der Ira Ono Lāse

Afb. 88. Trap van de *balè* te Bawōmataluwò.

Afb. 89. Zetels bij het begin van de trap te Bawōmataluwò.

Afb. 90. Trap te Bawōfàlagōtanō.

Afb. 91. Trap, uit twee stukken bestaande, te Hilisimàetan ò.

Afb. 92. Trap te Hilibòtòdanō.

Afb. 93. Ingang van Hilisàtarō, zuidzijde, thans afgebroken poort.

Afb. 95. Trap in het centrale Nias, kampong Kòidrafō.

Afb. 94. Trap van het oude Hilifàlawu (de Zuid).

Afb. 96. Badplaats te Hilisimàetanõ.

Afb. 97. Nidõvalò te Hilisàtarõ.

Afb. 98. Steenen van verschillende typen te Tsjudrubàhò.

Afb. 99. Zie afb. 98.

Afb. 100. Zie afb. 98.

Afb. 101. Steenen uit een vroegere kampong aan den
bovenloop der Ojô.

Afb. 102. Merkwaardige typen van steenen te Orahili (Gômò).

Afb. 103. Zie afb. 102.

Afb. 104. Merkwaardige steenen te Orahili (Gômò).

Afb. 105. Staande steen met phallus in centraal Nias.

Afb. 106. Op zich zelf staande steenen.

Afb. 107. Staande steen met phallus.

Afb. 108. *Làiluzò* uit Orahili (Gômò).

Afb. 109. *Behu niòbañwa* (de ronde figuur boven op die zuil is een maan-*bañwa*).

Afb. 110. *Behu* met *lailuwo* uit Hiliàna'sa (Susuwà).

Afb. 111. Steen met driehoekige randversiering. Centraal-Nias.

Afb. 112. Ingraving bij de kampong Sisawösi (Susuwà).

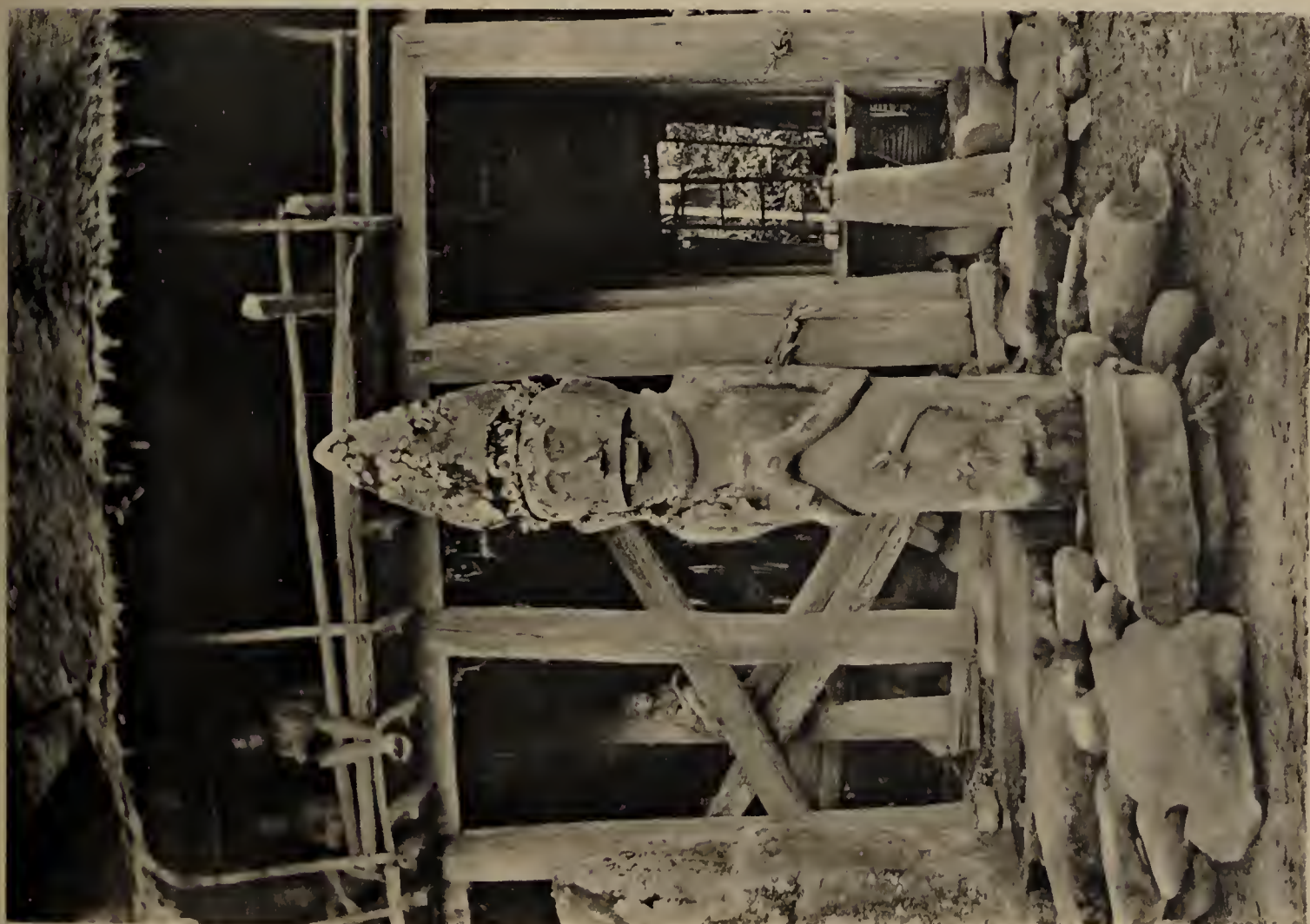

Afb. 113. *Gowe*, in den vorm van een voorouderbeeld, te Hiligowe (Moro^sõ).

Afb. 114. Romp-gøwe te Hiligowe (Moro'sō).

Afb. 115. Hoofd-gøwe in kampong Onolimbu (Lahömi).

Afb. 116. Priesteres, met drager van zonnescerm en gewapend geleide van krijgers,
te Bawõmataluwò.

Afb. 117. De fraaiste woning van Nias.

Afb. 120. Model eener woning uit Noord-Nias.

Afb. 121. Model eener woning van Tohènè-àsi.

Afb. 124. Slede, bestaande uit de zware gaffels van een vertakten boomstam.

Afb. 125. Slede van afb. 124, van de andere zijde gezien.

Afb. 126. Het vervoer van kleinere steenen.

Afb. 128. Woning van een burger uit de Zuid.

Afb. 127. Woning uit het centrum van Nias.

Afb. 129. Kampong Fòdrakò-raja (Susuwà), étages-gewijs gebouwd.

Afb. 130. Kampong Sisawösi.

Afb. 131. Overgangstype van woning.

Afb. 132. Kampong Amàdraja (Ehò).

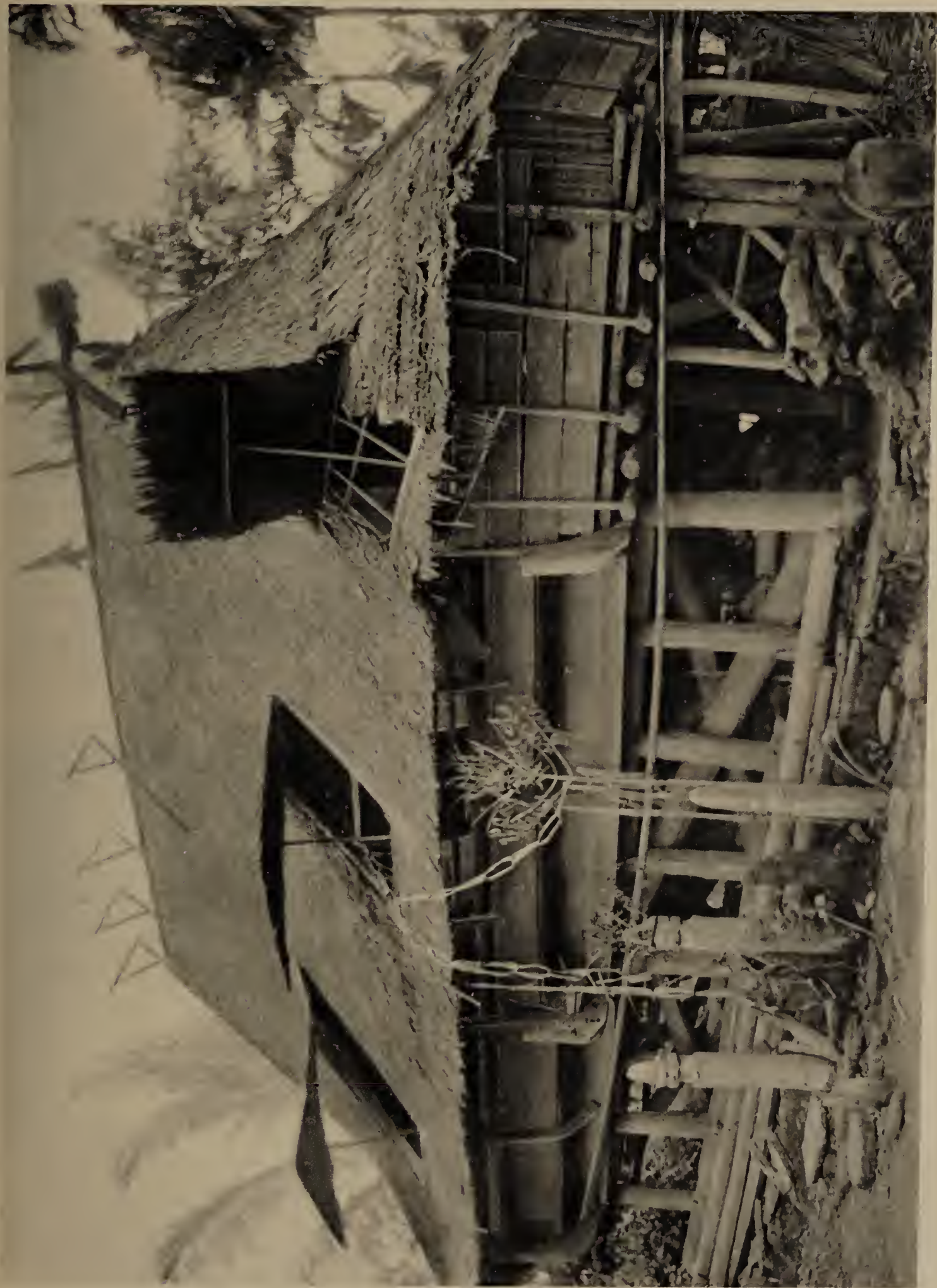

Afb. 133. Verschillende figuren in houtsnijwerk.

Afb. 134. Stuk van het kampongplein te Lawalawaluwò (I. Pàì).

Afb. 135. Overgangstype van huis te Kòidrafò (Idanómi).

Afb. 136. Woning te Holi (Idanō Gàwò).

Afb. 137. Kampong Orahili aan de Sjuani.

Afb. 138. Liggende steenen als bewaarplaats der schedels van overleden hoofden.

Afb. 139. Ovaal type van woning in de kampong Sinènè-ètò op Hinàko.

Afb. 140. Woning te Lölömojo (Moro⁵õ).

Afb. 142. Woning te Lölöana's a aan de Álàsa.

Afb. 141. Overgangstype van woning, kampong Hilila's àido (Lahömi).

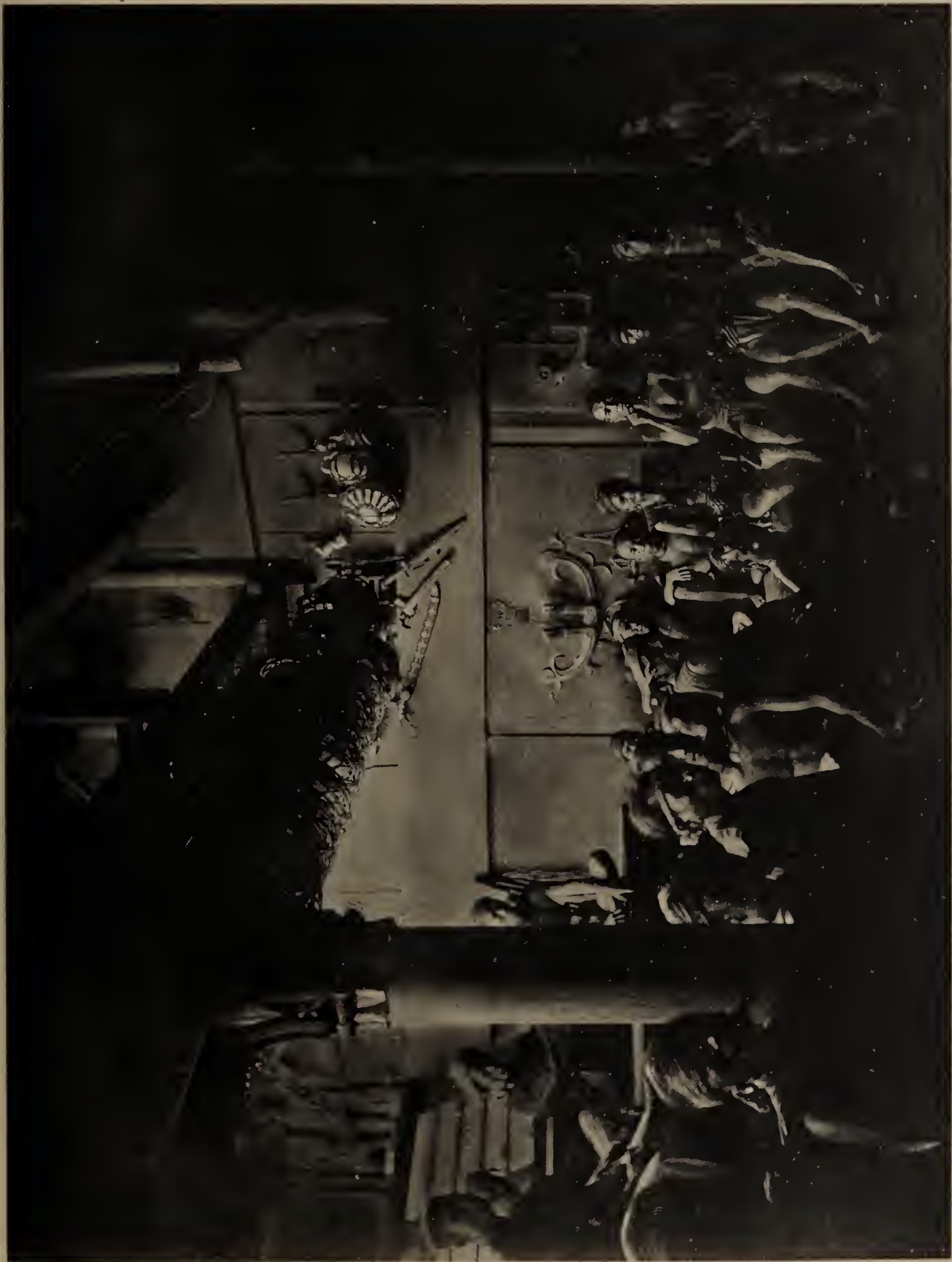

Afb. 143. Type van een kampong (Lâuwô-Waga) uit Noord-Nias.

Afb. 144. Inwendige van de woning van SÅNIGEHË te Bawõmataluwõ.

Afb. 145. Binnenvertrek in de woning van wijlen SAÖNIGEHÖ te Bawōmataluwò.

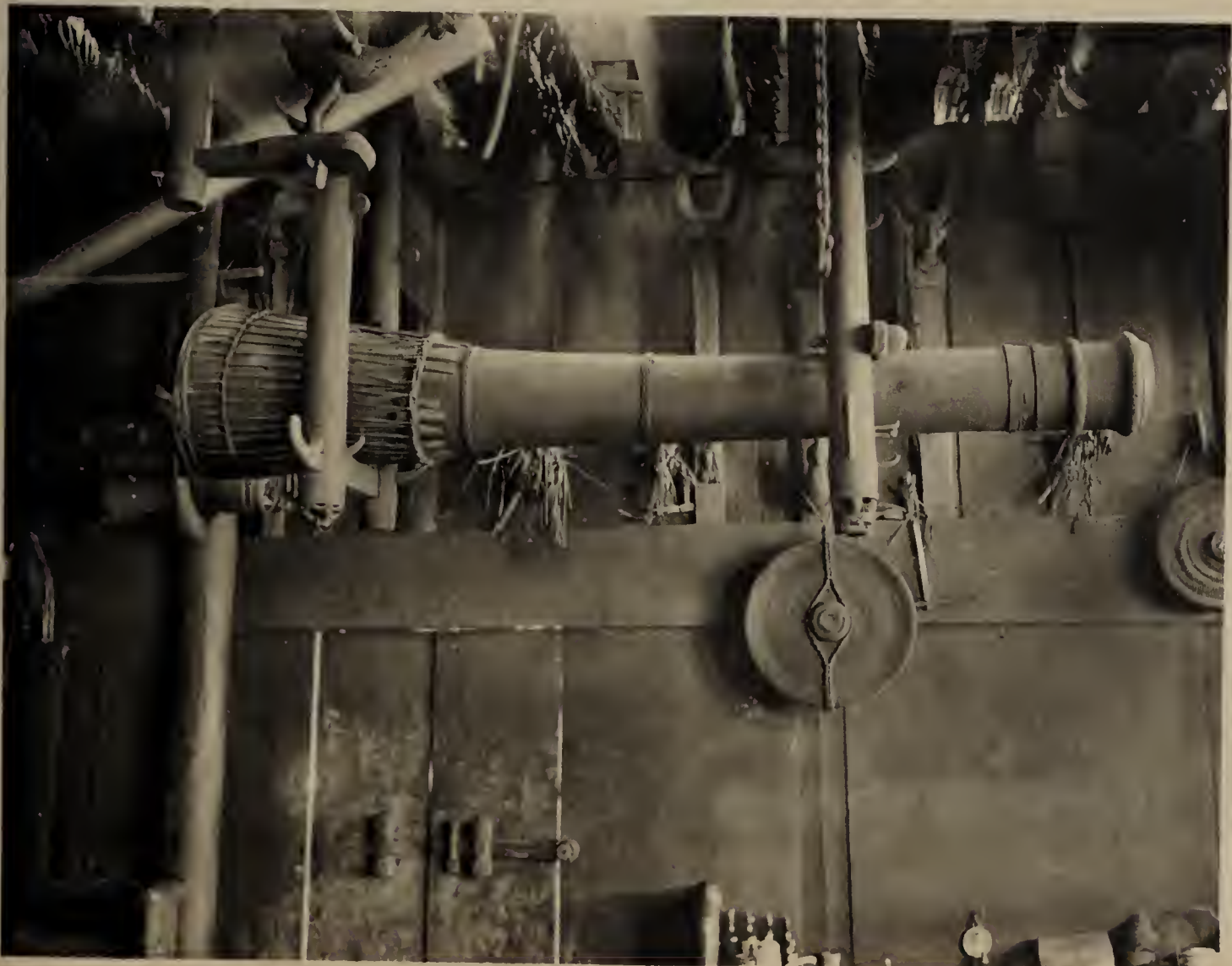

Afb. 146. Voorvertrek van eene woning te Hilisàtarō met huisaltaar.

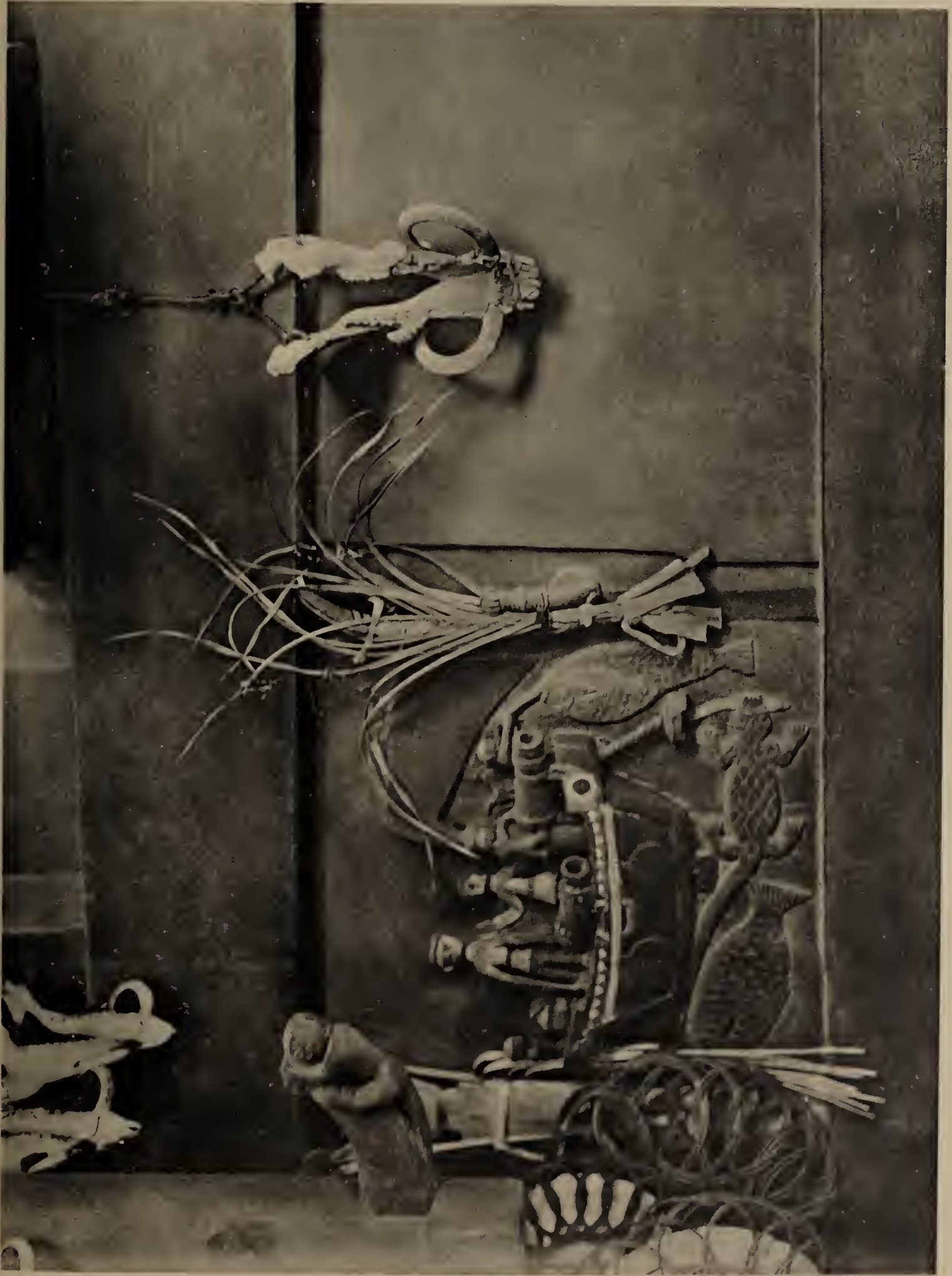

Afb. 147. *La'ija*, trommen, varkensonderkaken en gongs.

Afb. 148. Ithyphallische trom.

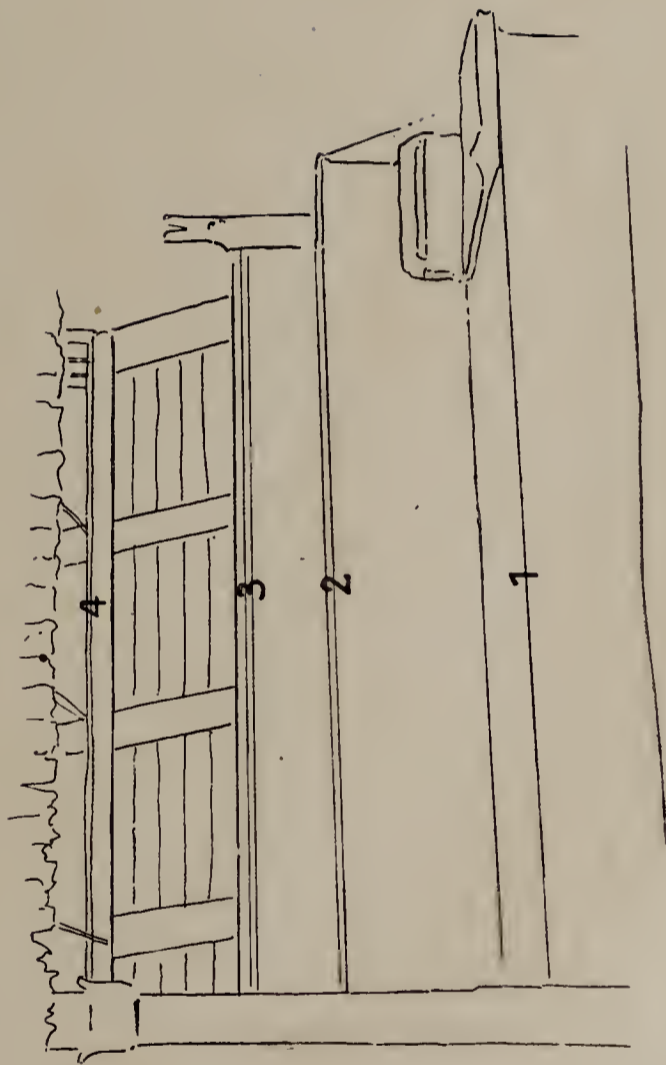

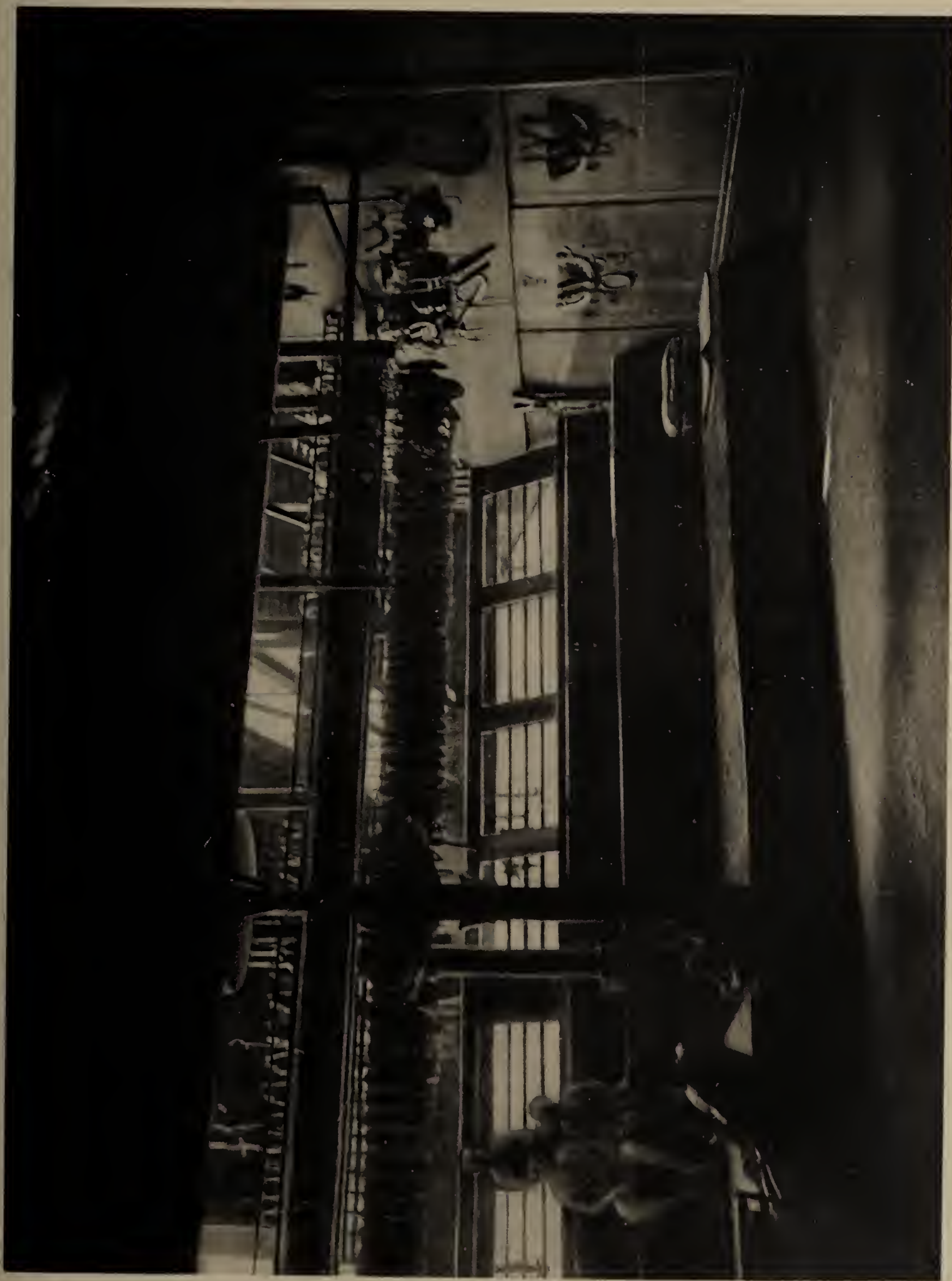
Afb. 149. Snijwerk in haut-relief.

Afb. 150. Overzicht van de verschillende verhoogingen (1—4), in eene woning.

Afb. 150. Overzicht van de verschillende verhoogingen (1—4), in eene woning.

Afb. 151. Huisaltaar te Hilinàwalō (Madsinō-Laŵà).

Afb. 152. *Adu horō* te Hilinàwalō (Madsinō-Laŵà).

Afb. 154. WAUDJU met zijne dochter.

Afb. 155. Groep kinderen in het voorvertrek van eene woning.

Afb. 159. *Tèdrò* met *harefa*, in de woning van het
hoofd te Hilibuàsi.

Afb. 158. Houten zetel met houtsnijwerk te Sifàlagö
(Susuwà).

Afb. 160. Zetel (*gusalit*), in de woning van het hoofd te Hiliána'a (Midden-Susuwà).

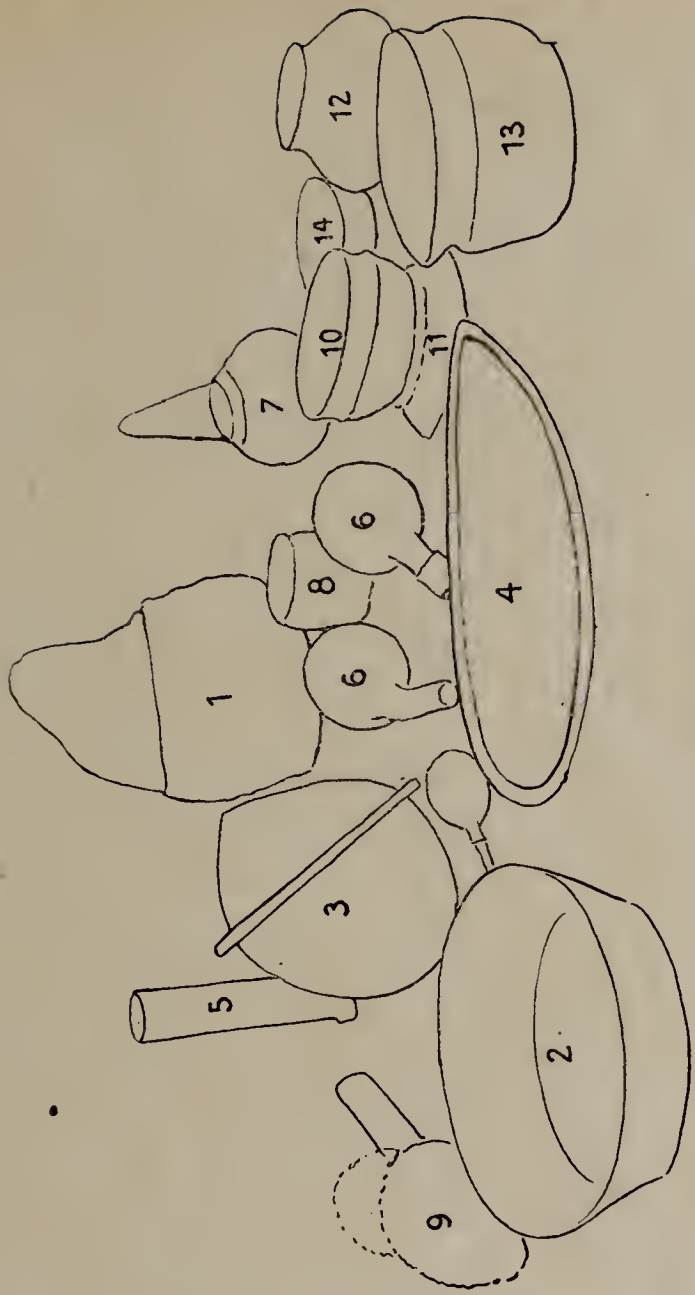
Afb. 161. Balken in het bovendeel eener woning te Lölömojo (Ehò).

Afb. 162. *Hàgu làsò* met geldkistje er boven.

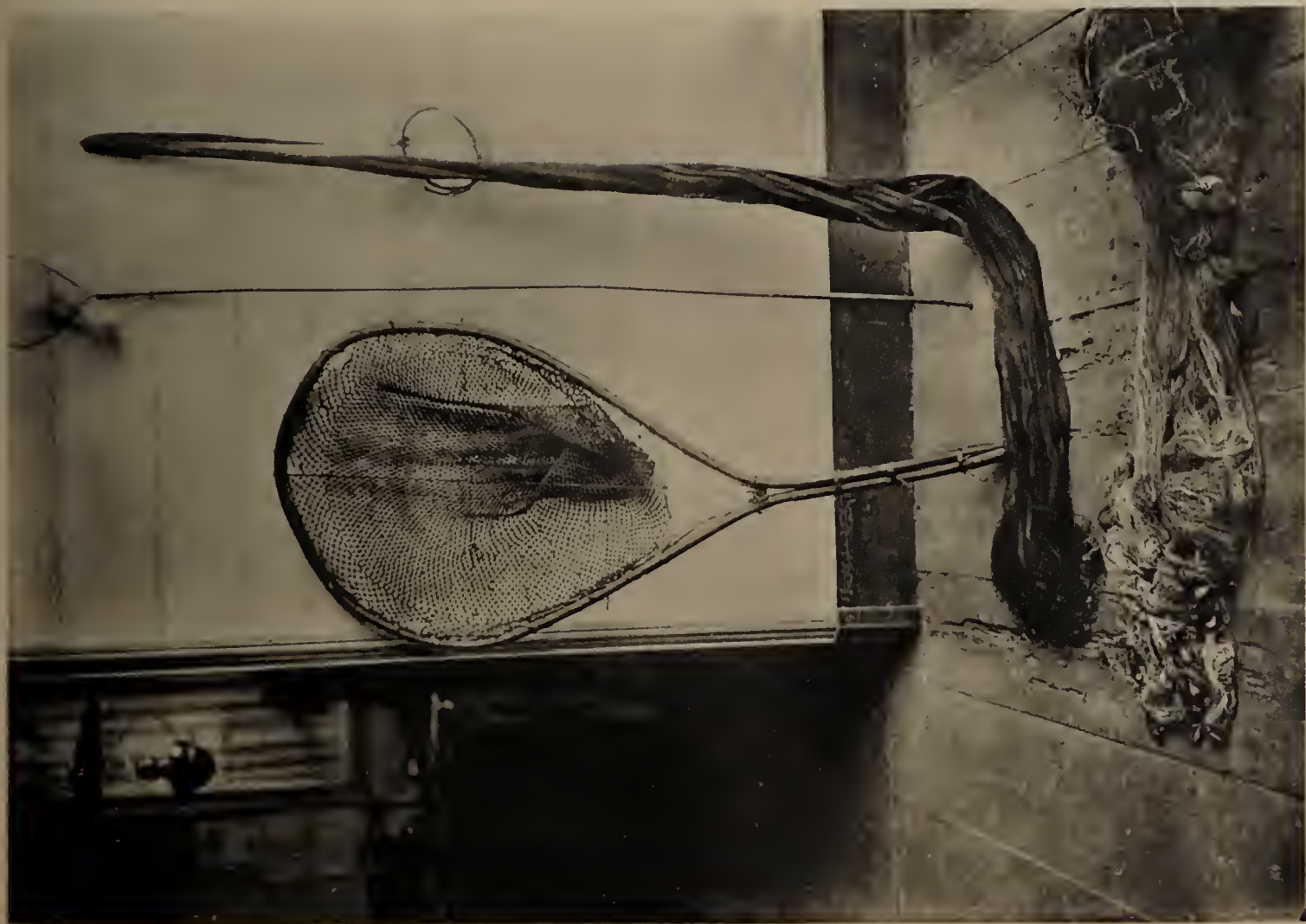

Afb. 164. Voorwerpen uit Noord-Nias.

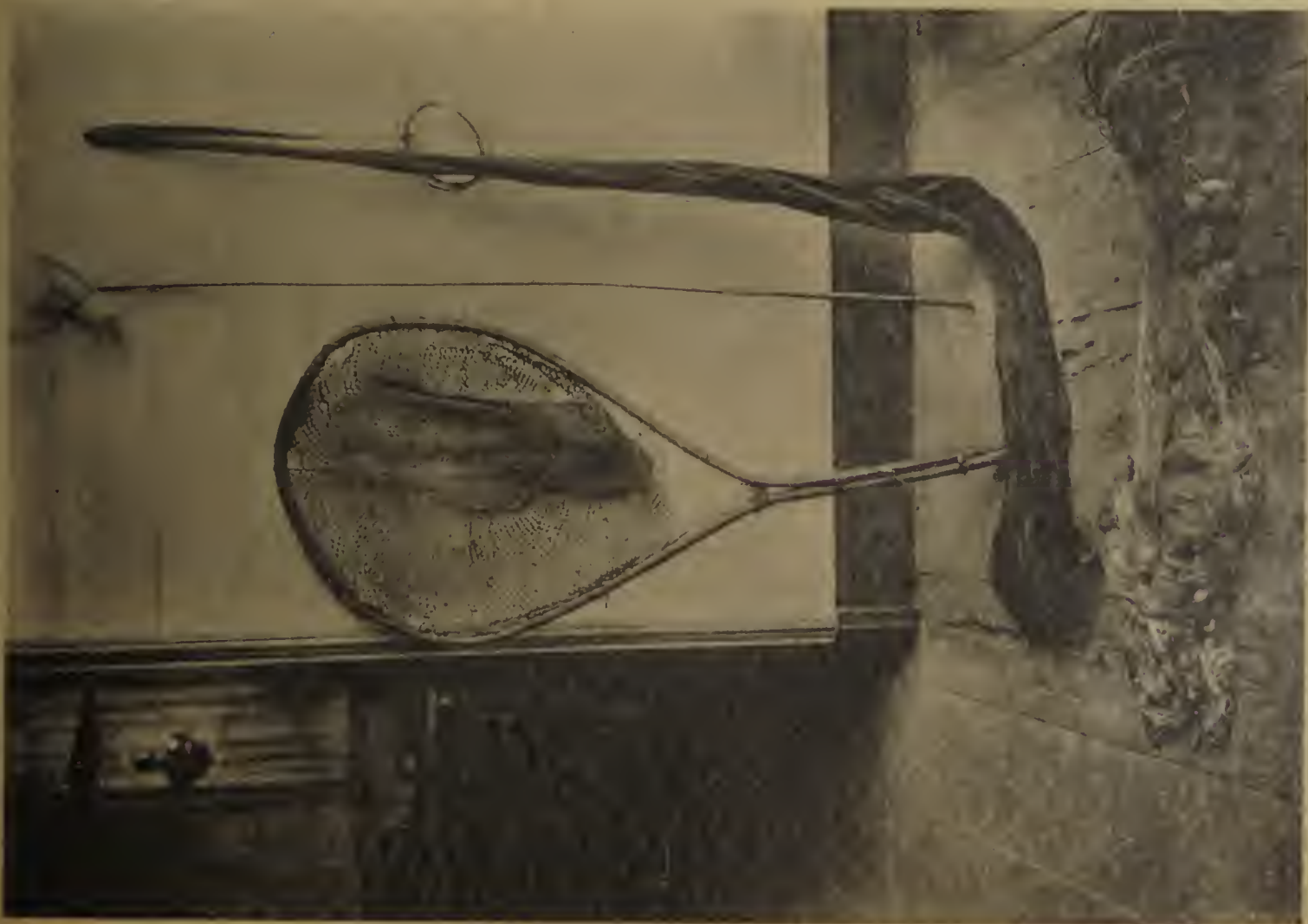

Afb. 163. Vischmetten.

Afb. 164. Voorwerpen uit Noord-Nias.

Afb. 163. Vischnetten.

Afb. 165. Mond van de Migà.

Afb. 166. Benedenloop van de Muzõj met klein model prauw.

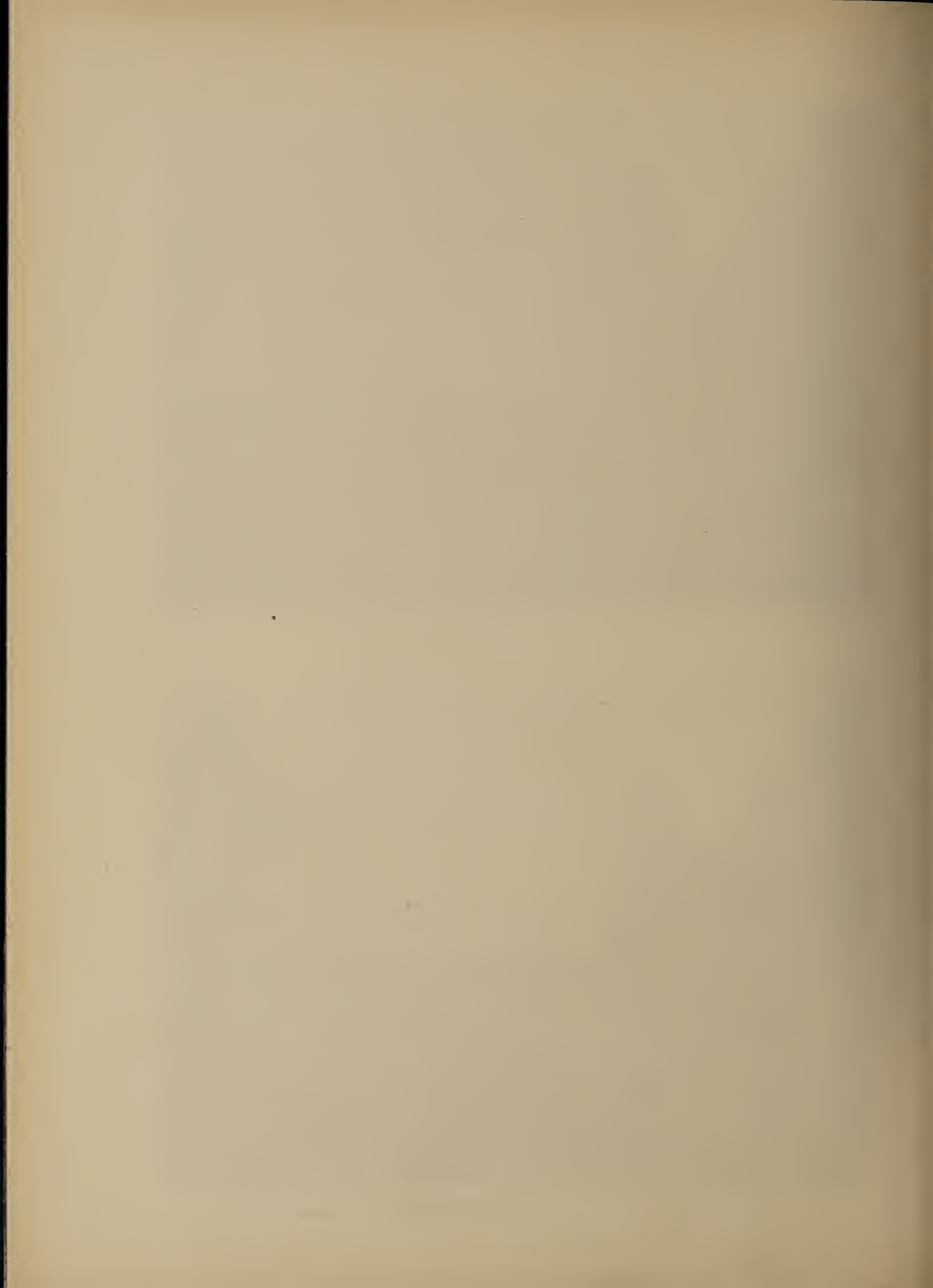

Afb. 169. Groot model handelsprauwen.

Afb. 170. Laadprauwen.

Afb. 171. Vervoer van een Paketvaartstoomer naar den wal.

Afb. 172. Het vroegere prauwenverkeer met Lagundi.

Afb. 173. Gudang-prau van de Hinàko-eilanden.

Afb. 174. Prauw voor de vischvangst en het plaatselijke verkeer.

Afb. 175. Het dal van de Idanō Molà.

Afb. 176. Afdammen van eene rivier, de Susuwà.

Afb. 177. Goudsmid met zijne instrumenten te Hilisàtarō.

Afb. 178. Winkeltje te Gunung Sitoli.

Afb. 179. Boomschorskloppen te Bawōmataluwò.

Afb. 180. Bewerking in het ruw van een *adjulò manu* bij Balàighà.

Afb. 181. Eigenaardige instrumenten voor het vangen van kleine vischjes.

Afb. 182. Touwdraaien bij Afia.

Afb. 183. Zeer goed ingerichte smidse te Hilisimàetanõ.

Afb. 184. Goudsmid bezig met het maken van versieringen (Bawõmataluwò).

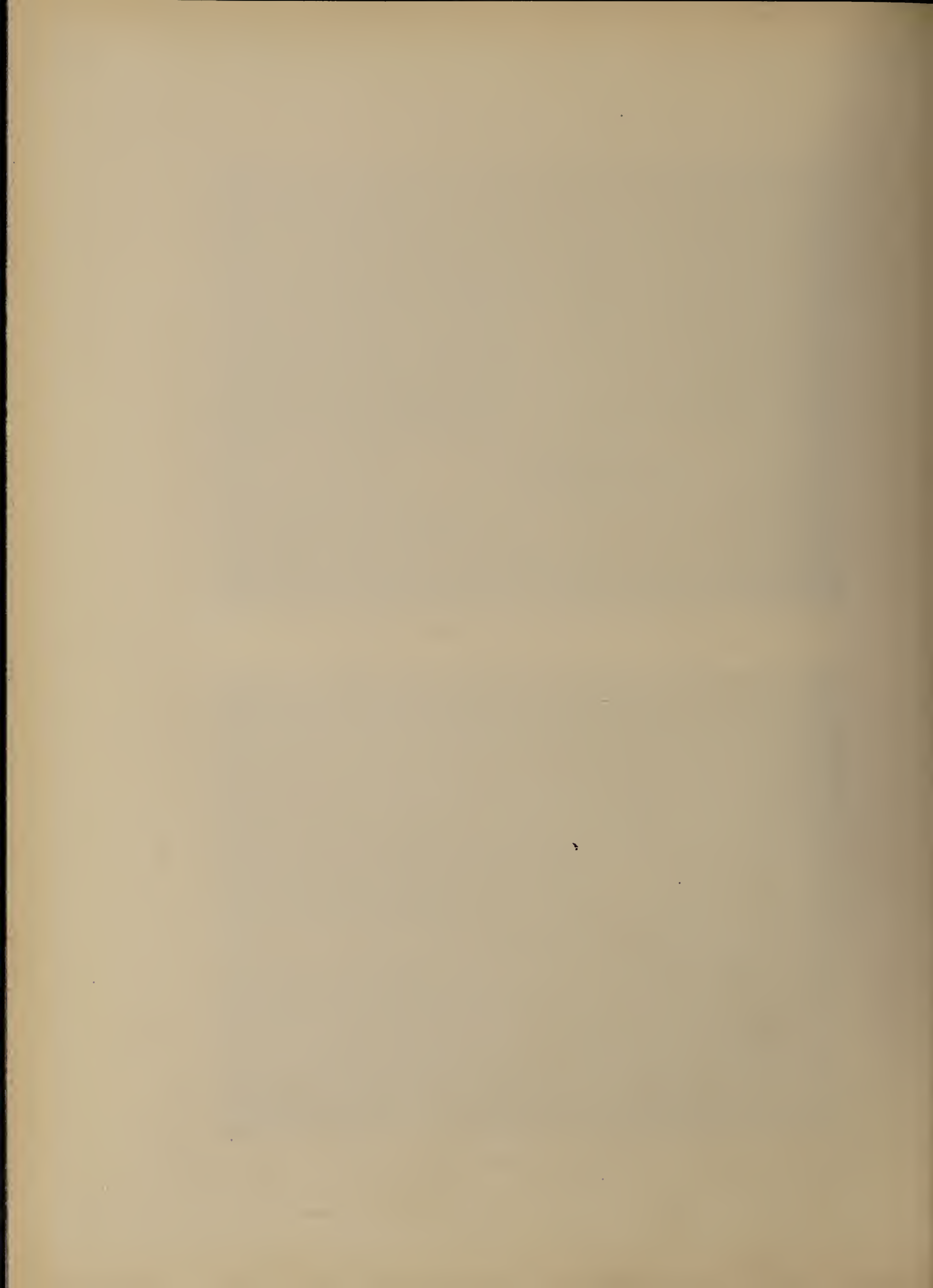

Afb. 186. Vrouw uit Noord-Nias te Dima.

Afb. 187. Vrouw aan het weefgetouw in de Zuid.

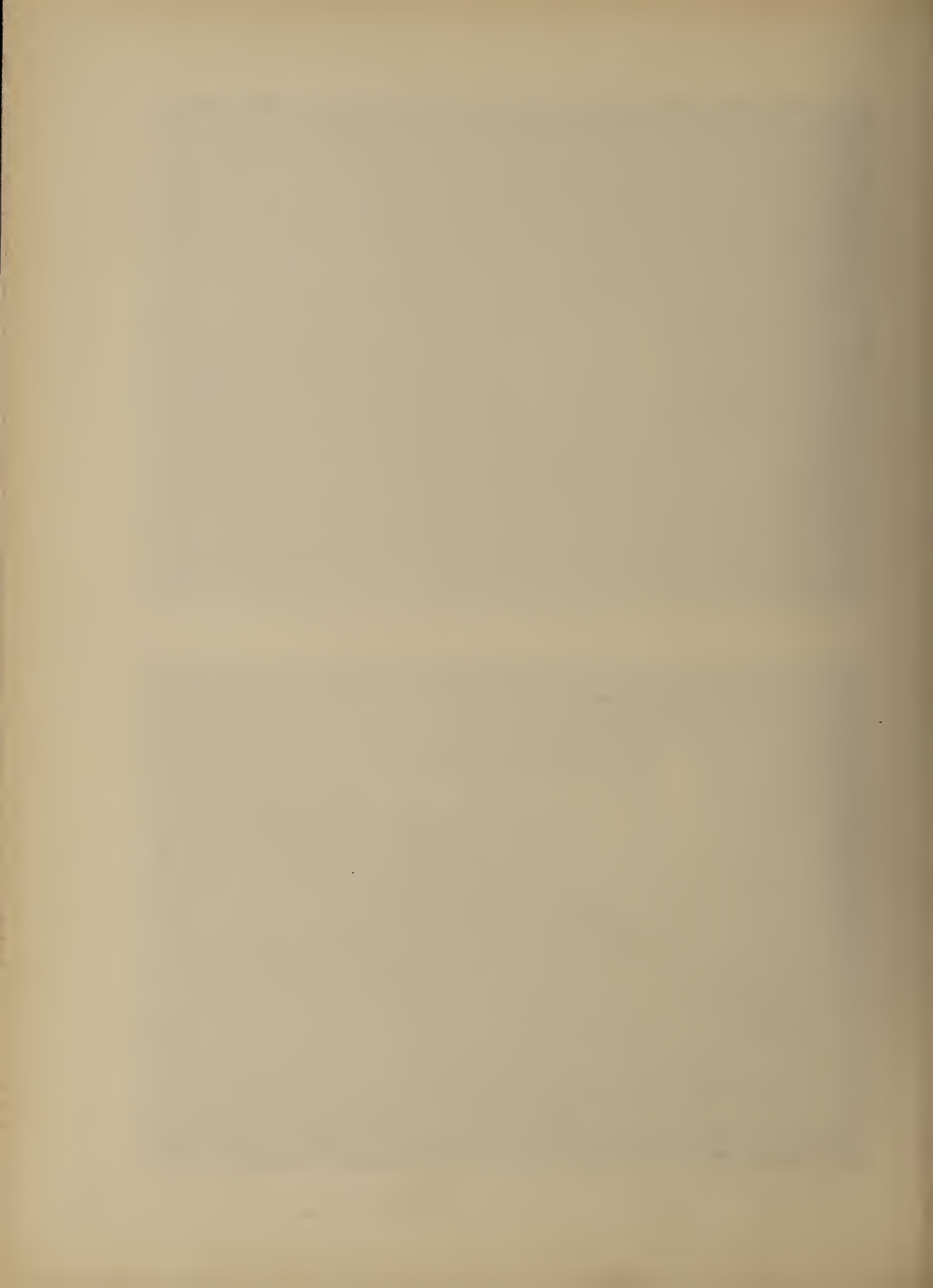

Afb. 190. Het herstellen van prauwen in de omgeving van Gunung Sitoli.

Afb. 191. Zouthut met geopenden haard.

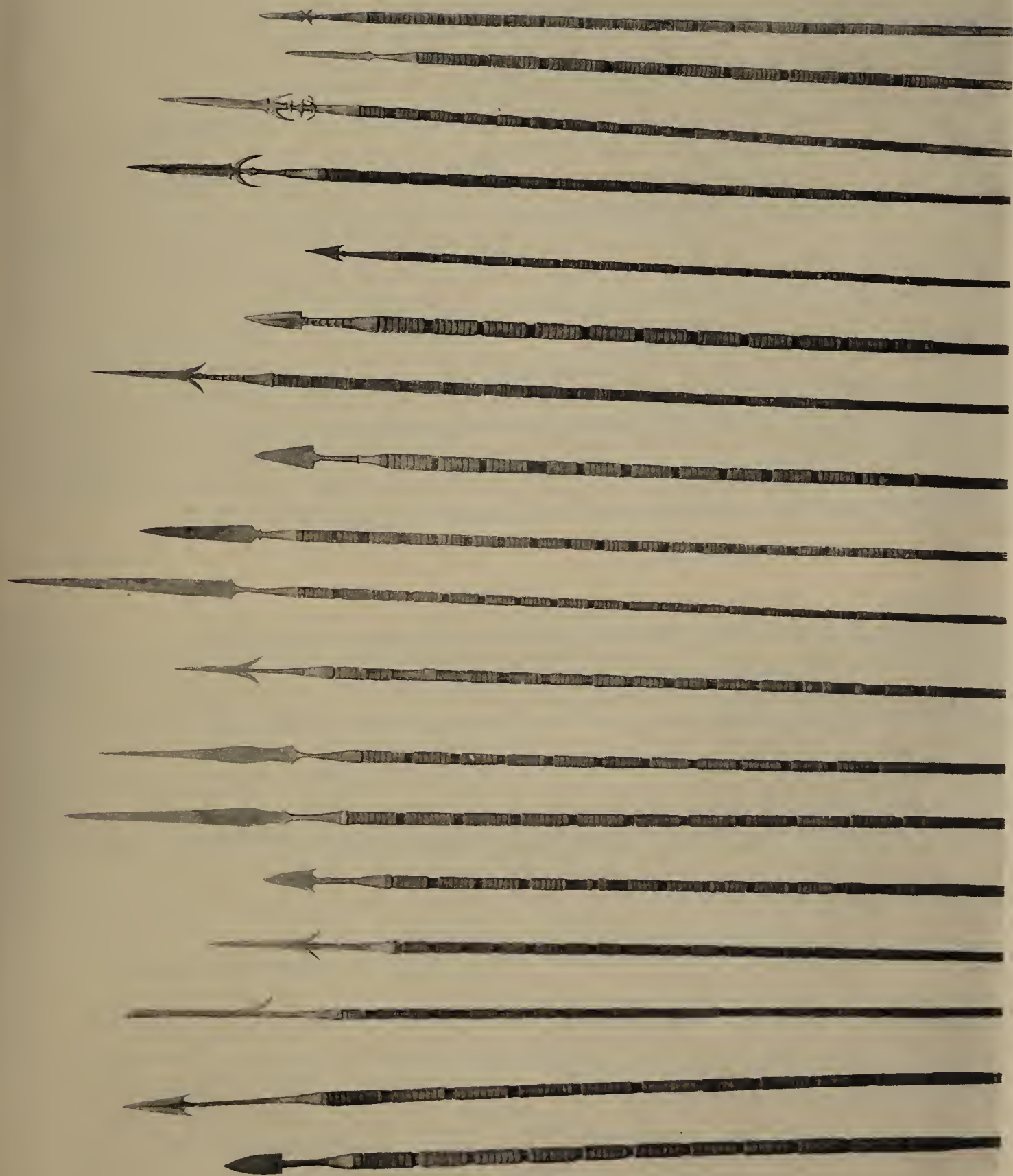

Afb. 192. Zoutpan aan het koken.

Afb. 193. Overzicht van de duistere ruimte in een zouthut.

Afb. 195. Modellen van lans te Bawōmataluwò.

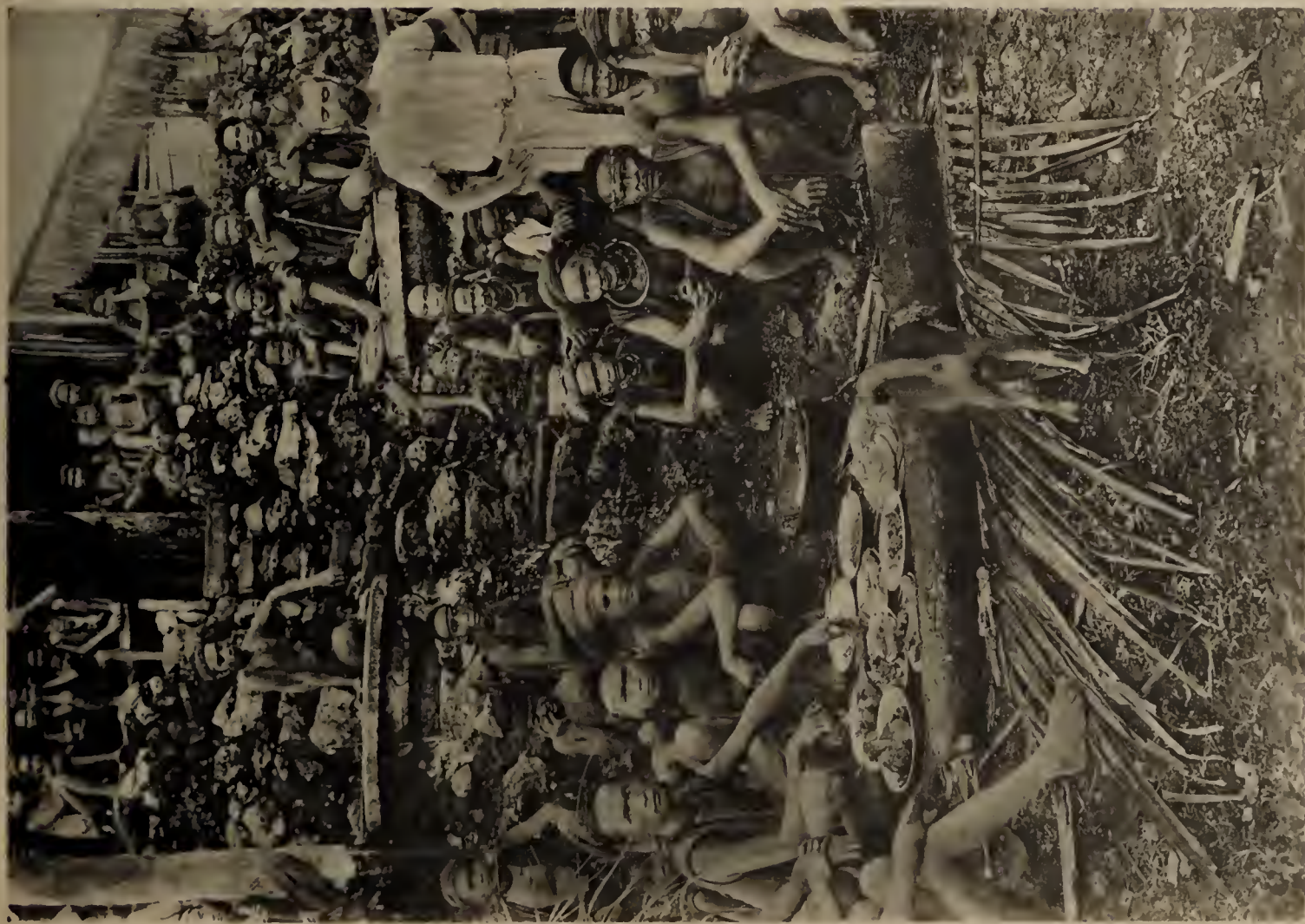

Afb. 196. Neusfluitist uit Noord-Nias.

Afb. 197. Slangendans der vrouwen te Bawalia.

Afb. 198. Verdeeling van het vleesch van het geslachte varken in het landschap Balàigha.

Afb. 199. Feestelijke opkomst voor het spiegelgevecht te Bawôlòwalàni (O'so'su).

Afb. 200. Spiegelgevecht in gang. Zie Afb. 199.

Afb. 201. Vredesluiting na het spiegelgevecht. Vgl. Afb. 199 en 200.

Afb. 202. Maeanderdans, voornamelijk van de jongeren, te Bawōmataluwò.

Afb. 203. Maeanderdans der jongeren te Bawōmataluwò.

Afb. 204. Grootte feestelijke opkomst der vereenigde krijgers te Bawōmataluwò.

Afb. 205. Vertrek van de woningen der *siulu*'s, naar de verzamelplaats.

Afb. 206. Het kampongplein na de ontbinding van de slagorde.

Afb. 207. Het slachten der varkens te Bawōmataluwò op een feest.

Afb. 208. Redevoeringen der hoofden, nadat alle varkens zijn gedood.

Afb. 209. Begrafenis van eene vrouw te Hilisimàètanô.

Afb. 210. Doodkist.

Afb. 211. Graf en pyramidevormige schedeltombes.

Afb. 212. Graven te Hiliböwö (Idanö Gäwö).

Afb. 213. Merkwaardig graf (*simalào*) te Balõhili (Moro^sõ). Vgl. Afb. 215.

Afb. 214. Steenen schedeltombe te Kòidrafõ (Idanõmi).

Afb. 215. Onderdeel van het graf te Balö'hili in Afb. 213.

Afb. 216. *Tsjuhò*, pyramidevormige schedeltombes te Holi (I. Gàwò).

Afb. 217. *Tsjuhò*, pyramidevormige schedeltombes te Holi.

Afb. 218. *Bari*, houten bergplaats voor een schedel te Hilibuàsi (Ira Ono Làsè).

Sumatras
 West Oost a.
 1693.

Contract, en Anticülen, waer
 op den Landseen Radja Sillibo,
 als ook d'zelfs Sooft, en minerd
 Regenten, sijn gantsche regering
 bestaend uyt d'volgende Reerey, en
 grooten, met namen, Okang Raja
 Slobbo, Langie, d. Selobo (Soonen
 van den overleden Sasauwa, en
 Simon dou Sasauwa, met Wien der
 onderkoopman, en Carosso offer
 Sooft d. Francoisbacher onder
 dato d. Junij, en in het wederkeren
 van d. Sijlander, Manos, en Inaho
 op den laasten Julij anno 1693.
 Lactoor, en verbond uyt d'naem
 van

Afb. 219. Contract van 1693. A. (blz. 328)

~~Blz. 329~~ 329

Van alle de Regenten, Joo van Tarau,
 ngo, als Coö, Genevent de Daeronder
 gehoorende 33. Dorpen, op Laastgem.
 Jraan heeft opgericht, en ingegaen,
 de Tabeloela, de Sebanerulie, de
 Lisoea, de Mangra Kadja, de
 La amoinja, de Sebailaloko, de
 Likda, de Selaimba, de Ton Taraglia,
 en Sidajeo, Genevent de generalde
 ingedetenen, en oprecht onderdanen,
 van de naer genoemde Sed raven,
 en de slaetsen als Kanago, Bode,
 Goenong, Sitoulje, gaffia, Tello
 Beloeho, lobroe, en Silidare,
 gelegen aan de Noord oost Side van
 de Gland Nias, mitsgader ook de
 daer onder sorteerende de Negoryes,
 ofte Dorpen, als Waerd bondagenores,
 Sijn aangenomen, en veracordeerd,
 bij den Vaandragen Joannes Las,
 Sooft den de Jor dente Expeditie,
 en den Goehrouden Nicolaes Spring
 g' Oligero de de van Nederlandes
 Comptoir Caros, ten order van den
 Heer Abraham Gouden, Command

en .1

D.,
 Ten oversten, of Ten Laetsten, Beloven
 geciteerd regenten met namen, Silobolangie,
 Silobo, Tabeleloelo, Sebanelielie Sooff
 Doonnglou van Rapago, en Godo, Benessens
 & daer onder voortreend 33. Negorijen, Gien
 Sisoca, en Mangra Radja, Dos van goenong
 Setouly, en vier daer onder behoorend
 Slaerfen, Gien Saamoinja, en Sebailakoro,
 Dos van gaffia, en de drie daer onder begrepen
 dorpen, ook Sikada, en Silaimba, Dos van
 Tello belloeko, en Sobroe, neffens de daer
 onder behoorend vier Negorijen, als mede
 Tonfarajha, en Sidageo, Dos van Sillidan,
 en de 7. daer, Mitsgaderb, de nog om trent
 gebied van kleyn gido gelegen d. f. p.

Dorpen. 1

Afb. 221. Contract van 1693. C. (blz. 335).

~~334~~
336

Dorpen Ka' gesamentlyk, en, jaen int
 Besonder, voortaan als van ouds kunnen
 offerlandheen Hadja Tillibb behoortlyk
 trouwe, onderdanig, en fründig' gehoer-
 saemheijt w'ullen bewyzen, en nimmermeer
 van hem trachten aff te wijken, ten waerd
 Selven leen off anden, tot dreijnditid den
 opgefteld, en reeds bedwoorn articules,
 quamen w'ondernemen, in welken gevald
 Vermogen' Sulken wesen, gedagd landheen
 met woorden, soo niet anders middeley, tot
 et Souden van topgerecht Verbond w'
 Confringerees, slem by soo verwook
 Denig' den gementioneerd' soingloub'
 sig van g'indereend' naen dato, oft eniger
 tyt worden konen w'etireeres, Sulken
 alle d'anders welmeenend' dos' kunnen
 manken op leerse outboe, van gedagd
 landvoogt versigt sijn w'oujungerees, end'
 quadee d'artij in den min is' mogelijk,
 tot d'selfs verfründigging soerken w'
 obligeeren, off anders gereel, en al w'ruindig
 gelijk dat belood.

Alle welke voorenstaend' articules
 Belooft.

~~337~~ 337

Belooft Raja Sillibo, end' gesamentlyk
 regent en den opgemelt 17. deraven,
 beneffen d' daer onder geroorend' B.
 Gregorien Seyliglyk w' Sullen onderhouden
 en daer onderhouden, voor Sun, haer kinden
 en nachkomelingen, altoes, en Seywiglyk
 souden d' minste gebreuk teulden, off
 geogen, ten welken synde sij groeten
 generaliten tot meerden Certificatien
 Confirmatien dit opgerent Verbond met
 ded', en aentoeppinge van de Seeres Seylige
 Naem, onder den Blaunwen Eemelen den
 sijgelyk op Dijn' Wyse hebben bevestiget,
 onderstont, alsus gedaen, geslooten, en
 bevestiget op Nias, strand voor d' negorij
 Sillidane, leggend' aen d' Noordoosthant
 van Selvo eyland, dato 23. Maert, synde
 den 17. Daeftdag anno 1693. Was geticht
 Joannes Sas, en Nicolaes Spring, ten Syde
 stont ons President als gecommiteerden,
 Was getuend, Jacob gondijn, en Warnaek
 Jansz oudman, Lagerstont, naer gedaend
 Collatid, en bevondend' accoord is aen een
 jegelyk den Soest D'ongtoub van geciteerd

Deraven

Afb. 225. Feestdos in de Zuid.

Afb. 224. Als schim gemaskerde krijger.

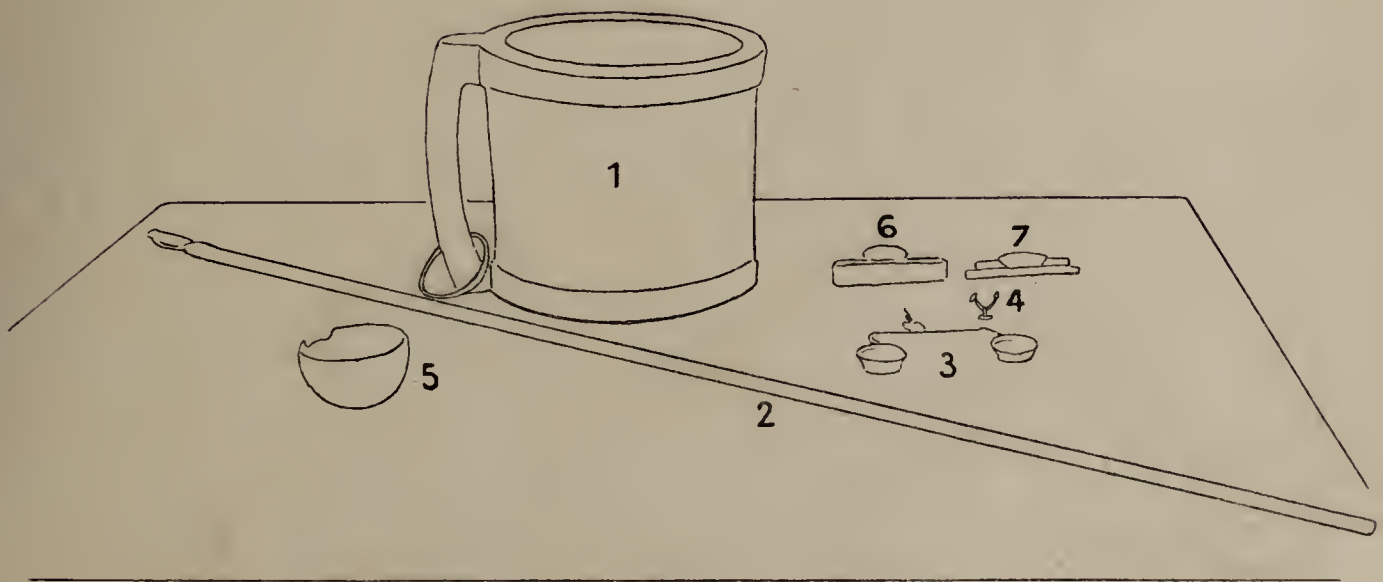
Afb. 226. Strand bij kaap Lambaru.

Afb. 227. Rotanlijn over de Susuwà, gespannen voor de kampong Sifàlagō.

Afb. 228. Huisaltaar te Bawömataluwò.

Afb. 229. Standaarden van het landschapsverbond in Noord-Nias (Muzöj).

Afb. 228. Huisaltaar te Bawōmataluwò.

Afb. 229. Standaarden van het Landschapsverbond in Naurid-Nias (Muzò)

Afb. 230. Priesteressen bij de burgerschapsfeesten te Bawōmataluwò.

Afb. 231. Een der deelnemers, wel de jongste, aan een burgerschapsfeest.

Afb. 232. Beeld van SÀÈBU te Sifàlagō-Hèlakàò (Gômò).

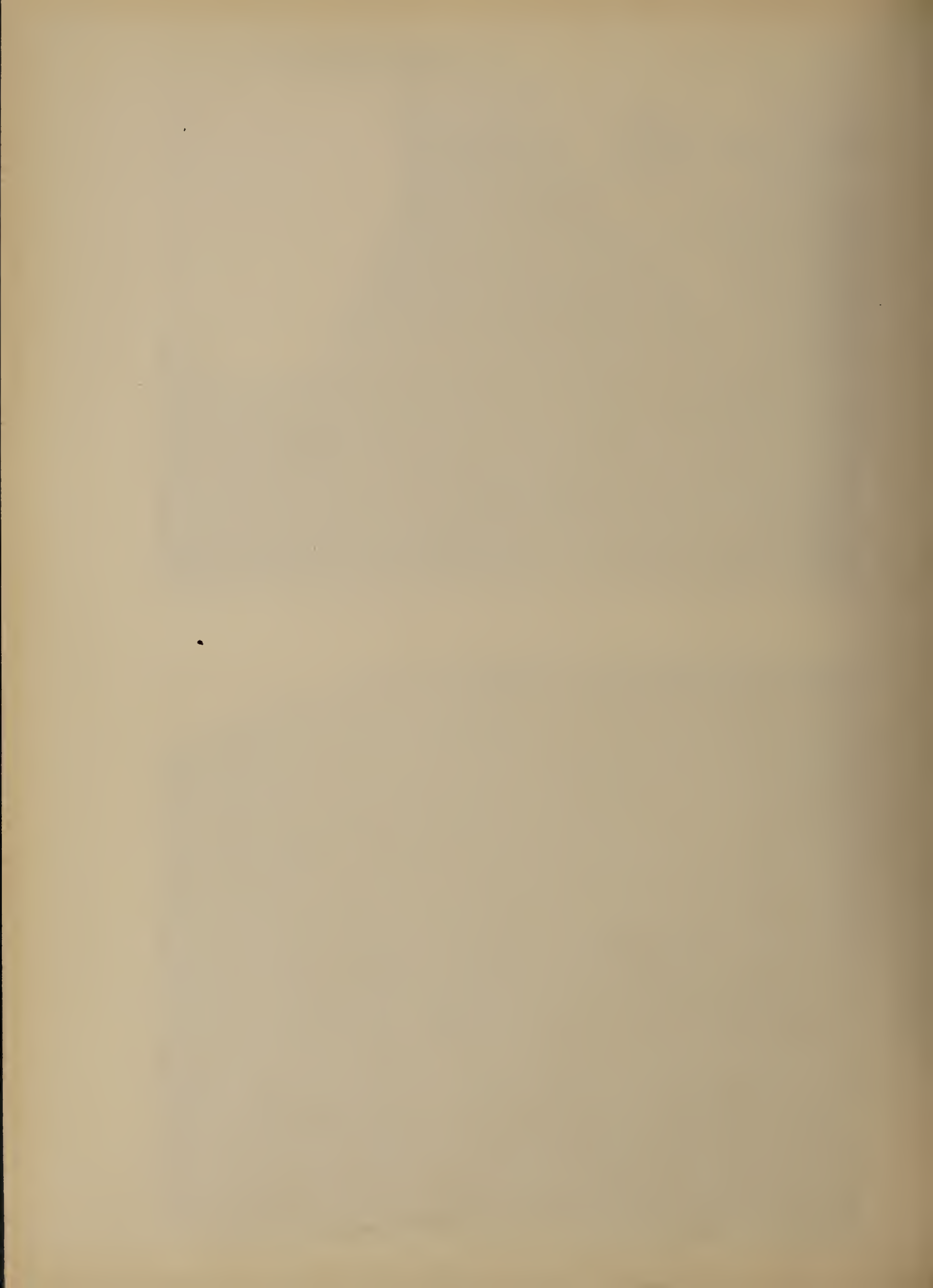

Afb. 233. Verblijf voor het beeld van HIA te Sifàlagô-Hèlakàò aan de Gômò.

Afb. 234. Verblijfsplaats van SÀÈBU. Zie Afb. 232.

Afb. 235. De gezamenlijke priesteressen.

Afb. 236. Kampongtrap in het oude Hilifalawu met merkwaardige afbeeldingen.

Afb. 237. Het *mônôrdò harimàdò* in de kampong Ono Hòdrò.

Afb. 238. *Adu horō* te Hilisimàetanō.

Afb. 239. *Adu horō*(?) te Bähödàrarà.
(Eghölö).

Afb. 240. De kampong Sisawösi aan de Susuwà.

Afb. 241. Noordzijde van het eiland Bunga.

Afb. 242. Het westen van Bunga. Zie Afb. 241.

Afb. 243. Opening in het kustrif voor Hiligànöwō.

Afb. 244. De kust van Tòhènè-àsi.

Afb. 245. Zandige kust bij G-olora.

Afb. 246. Verbrokkelde koraalkust vlak benoorden Gunung Sitoli.

Afb. 247. Kust achter de Modderbank (Oost-Nias).

Afb. 248. Kust bezuiden Onolimbu (Oostkust).

Afb. 248 A. Gezicht op het centrale bergland van Nias.

Afb. 249. Ankerplaats en zandstrand op het eiland Hinàko.

Afb. 250. Sterk geplooid jong en nog week gesteente.

Afb. 251. De Salaŵa'ahê van het westen gezien.

Afb. 252. De Salaŵa'ahê van het noorden gezien.

Afb. 253. Bovendal der Susuwà.

Afb. 254. Het dal van de Màsiò van omstreeks Hilisòbōj.

Afb. 255. Het middendal der Susuwà.

Afb. 256. De Muzöj ter hoogte waar de stoomsloepen nog kunnen varen.

Afb. 257. Dal van de Áramõ.

Afb. 258. Bovendal van de Lahömi.

Afb. 259. Wegaanleg bij Lōlōwa^s u.

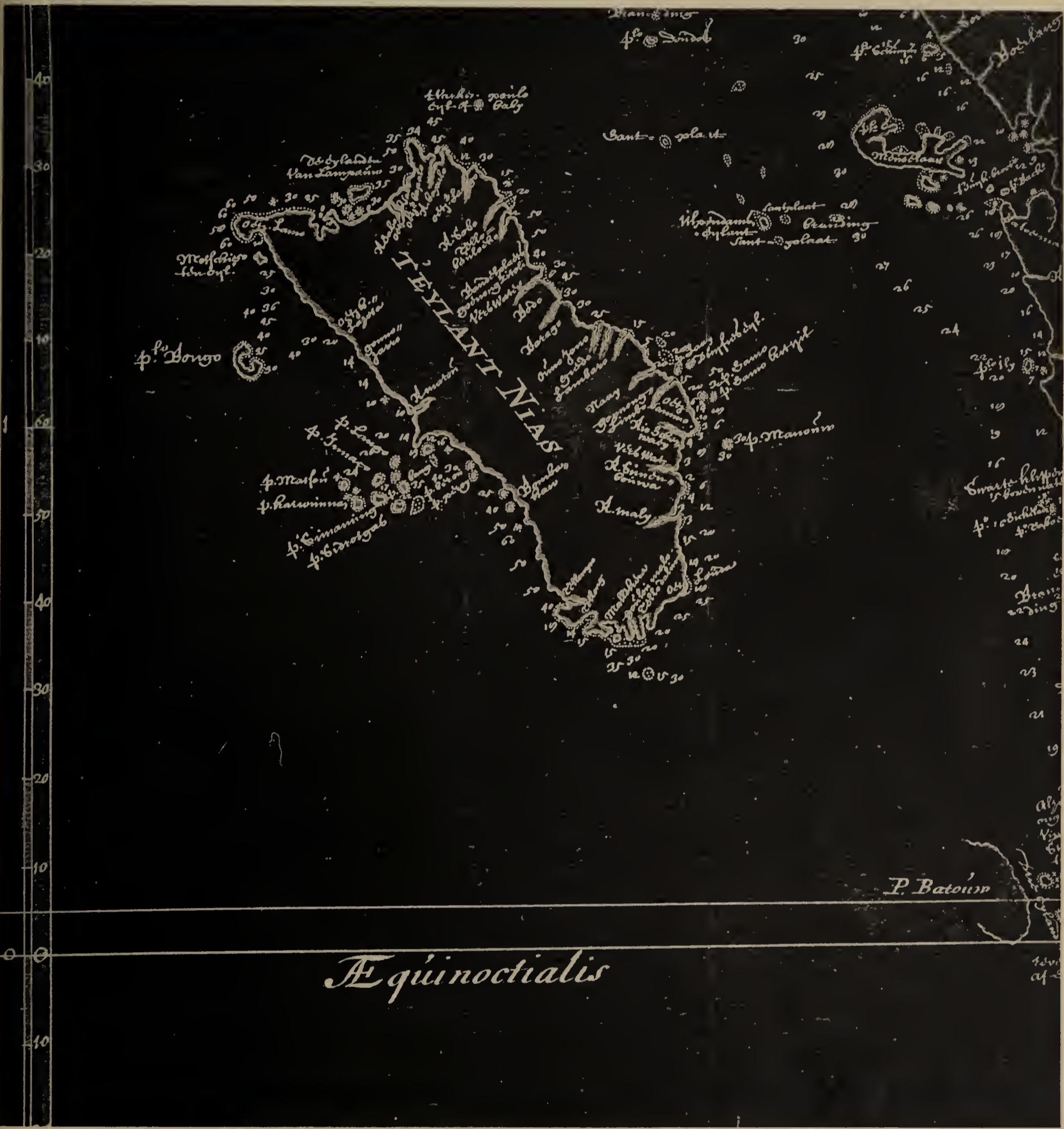
Afb. 260. Gedeelte van de kaap Ture Wōdō.

Afb. 261. De kam van den Hili Maniaja in Noord-Nias.

Afb. 262. Het eiland Nias volgens de oudste gegevens (van 1669?).

1669.

Poela Nias

Beschrijvinge volgens het Caartje
 gemaakt van't Eylant Nias
 met zijn Rivieren en Eylantjes
 die oort in veeften daer om gelyc
 gen, als mede de diepte in
 de diep gronden, ook korts en
 over de plaatsen van mal
 handwreke geleggen.

Beginnende van Rakagooft de wegrijt floedo gelyc
 gen op een Egejen aan de Zeeant tot de Rivier
 Lambako 2½ mijl 0: 2: 0: half zyn de gelyc
 daer het ewig woxe lant begint, sijndigt bij
 Simon Banno, bij Soodo, oft Rakago boven gen
 is goet woxe water, in verwysing te becomen
 ook mede goet anker-gront op 30: 25: waden
 stekke opgaande gront, ontrent een misgint se boot
 enjten de wal tot de Rivier Lambako tot it woxe
 insocht markt, alnoax geen Rinjeen, dan vring
 Riviers daer de soot branden, aldaer en is geen
 woxe water te becomen.

Van Lambako zyn de woxe tot de Rivier giona
 limbon 2½ mijl stekke de wal 2: 0: alnoax
 vring Rinjeen enoort woxe de 2: Eylantjes van
 daer sij gelyc gen op de diepte van 26: 20: waden
 ontrent ½ mijl enjten de wal, binnen des woxe
 woxe en Eylantjes is goet anker-gront, als
 15: en 20. waden stekke gront, aldaer staan mede
 vring Rivier Rinjeen, daer mede woxe water
 mede Rivier van Gonolimbo is te becomen.

Van Gonolimbo, tot de Rivier van samo samo,
 stekke het lant 2: 2: 0: ontrent 1½ mijl
 is een vaxte vintstokende Rivier, leggen mede
 2. Eylantjes ontrent ½ mijl enjten de wal, op de
 diepte van 20. en 25. waden wijt mede een rif
 oft steen, trossen het Eylant en de wal
 woxe so na op de diepte, als in het Caartje
 daer van gemaakt, aannijst.

Van samo samo tot Simon Banno daer het
 vooilant sijndigt het gij vaxte water als 3
 en 3½ waden wasachtige sant gront, ontrent
 een mijl

Afb. 263. Handschrift van DAVIDSEN van 1669 (blz. 1).

van mijl ook $\frac{1}{2}$ mijl snijden de maal tot Simon
Banna, daar het dan dieper wort, de comen 2:
ten W: ontrent 2. mijl in de xepik, van Simon
Banna is mede vres water te becomen, als mede
vrijge vresinget sijnde van plaats over volc
rijke dog de weg is int cant gelogen.

Van Simon Banna snijdersaarts tot de Boeck
Songiloinda is de comen snijden ontrent 3. mijl
Bergachtig en onbewoont cant aende sckant
en is mede vres water te becomen. In
Songima sio en songiloinda hebt mede volc
opgaande stek groent als 30:25: en 20. waden
ontrent $\frac{1}{4}$ a $\frac{1}{2}$ mijl snijden de maal.

Van songiloinda tot de snijdelijeste Boeck
van Tello dallam stukt de maal 2: 3W. maal
soo snijdel ontrent 2. mijlen is mede Berg
achtig en onbewoont cant aende sckant
Benoeden Tello Dallam is een inbocht
maal genaamt daar mede goet vres water
is te becomen, ontrent $\frac{1}{2}$ mijl snijden de maal
wijt den rif op de diepte van 30. a 62. waden
daar maak 4. waam water op is, mede is goet
ant fter groent op 20. 25. 30. waden stek groent
ontrent $\frac{1}{4}$ mijl snijden de maal.

Van de Boeck Tello dallam tot de Boeck
Tennadio stukt de maal no: maal so noordel
ontrent $2\frac{1}{2}$ mijl en is mede sck clipachtig
lange de maal op de diepte van 15. 20. en 25.
waden ontrent $\frac{1}{2}$ mijl snijden de maal in de
Boeck mallikwa tiffen vres gelogen is
mede goet vres water, dog niet bequaam
voor de fepen door de vngte, en groet zee
die voor het incomen vanden Boorn Baij staat
dog niet mindeer vaertrijgen bequaam is
mede bewoont en sck volcxijk, daar mede
gode spresinget is te becomen, te waten
vresinget, en andere fuitagie, en
waten mallikwa is een inbocht gen:
Tellogond, daar mede vres water te beco,
men is in ook gode antek groent op 12

a 14.

14. wadem stekgront, van de hofte vromen
 t. vromen ontrent 1/2 mijl is een klipachtig
 en ongelijk gront als op 12. 14. 20. en 16. wadem
 dog op 25. a 30. wadem goede stekgront.

Van Ternadio noortwaarts tot Bombobanua
 strekt de maal N: N: W: ontrent 4. mijlen
 vromen vromen hofte ligt een inbocht ge-
 Tello Nijpa daer mede water is, is mede
 begastig eant; sordex voorlant met steijl
 opgaande gronden ontrent 1/2 a 1/4 mijl vromen
 de maal hofte gij de diepte van 60. 80. en 90. wa-
 dem stekgront Bombobanua is een nijt,
 stekgronden begastig beplant met clappin boom-
 men. Het welk mede vromen is dog niet
 maal aan te comen door diende. Zie daar
 Bol aan schiet, en heeft mede een hoog
 klipachtig Eijlantje dicht aande maal gelegen.

Van Bombobanua tot den vromen hofte
 Sikompo strekt de maal N: W: ten N:
 ontrent 3 1/2 mijl en is begastig eant tot
 Sopolana daer mede 2. Eijlantjes liggen
 als in het kaartje aanschijst, met daer van
 daan weg ligt tot de hofte Sikompo, t welk
 mede vromen is, en goede anker gront te
 vromen, als op 20. 25. en 30. wadem stek-
 gront ontrent een mijl vromen Sikompo is
 mede water te vromen, ligt mede
 een vromen Eijlantje over vromen
 aande hofte.

Vande hofte Sikompo t vromen ontrent
 2. mijlen liggende Eijlanden Makoo gen-
 en zijn vromen laagte Eijlanden daer vromen
 clappin boommen opstaan, en zijn mede vromen
 gen vromen baar met clappin noten daer zij olijf
 van maken, dog in geen grote quantiteit,
 aenware goede anker gront binnen en lan-
 vromen vromen Eijlantje is te vromen, als
 op 20. 25. en 30. wadem stekgront als in
 het kaartje aanschijst.

vande

Van de Rivier Siambo tot de Rivier Lamang
 strekt de wal N. W. naar de noordel' oetwint
 1/2 mijl en is een onbevoont land tot Gomonan
 Jaka, is voorts tot de Rivier Lamang bevestigd
 en onbevoont land, is mede vlak opgaand
 stek grent, als 30. 25. 20. en 15. wadem oetwint
 1/2. 1/2 mijl enjten de wal, tot het Eijlant
 Bongo tot t' overwaart gelegen oetwint 2 1/2
 mijl enjten de wal, waer mede klapperboom
 men op staan maak geen wro water te be-
 komen. Aan p^e mosen van Eijlantjen oetwint
 een mijl bevestigd de Rivier Lamang gelegen
 daer wro water op te bekommen is, dog wat
 bevestigd. In t' noorden van dit Eijlant is
 een grote juboet oetwint een mijl bevestigd
 den de Rivier Lamang daer goede anker
 grent is op 14. a 16. wadem stek grent, met
 slegt water, dog geen wro water te bekommen.
 Op de Rivier Lamang is het d'k stijl diep als
 60. en 70. wadem steenagtig stijl opgaand
 grent, derhalven onbegnaam om te ankeren.
 Van den stijl der Rivier Lamang tot den Rivier
 Popola is d' coers 0: 1/2: 0: wal so noordel' oetwint
 6. mijlen, en maket een groten juboet
 daer veel gebroken onbevoont land is, mede
 d' Eijlantjen van lapan daer in gelegen, dat
 mede klapperboom op staan wro wro
 bevoont, is mede wro pnt water dog wat
 bevestigd, alwaer goede anker grent en
 slegt water als op 20. 25. 30. en 36. wadem
 stek grent als n' het caertjen armojst.
 Van den Rivier Popola tot Tello Woloco is het
 bevestigd en mede onbevoont land, strekt de
 wal met een gebogen coers 2: 0: ten 0:
 oetwint 4. mijlen is langs de wal goede anker
 grent, op de diepte van 30. 36. en 40. wadem
 stek grent oetwint een goetling schiet
 enjten de wal bij de Rivier Kaino, tussen
 beide voorby havelen is mede wro water
 te bekommen.

Afb. 266. Zie Afb. 263 (blz. 4).

te becomen, benoorden Tello Soloco ontrent
 een mijl leijt een groot rif diegt aande noot
 ontrent een half mijl langs de maal

Van Tello Soloco, het valle van Begranis
 en Besloten Baij is daer men noch alle nam
 den can beschit eggen tot Boedo off Rakago
 Riik woen gewet is begaetig en onbewoon
 lant, en stekt de maal 2: 0: ten 2: noot soe
 snijder ontrent 2½ mijl, en is over diep en ge
 anker gkent tot inde bocht gonositoli ontrent
 een mijl benoorden Boedo, Rownd onder't ge
 bit van Rakago, daer mede wes water, en
 alderhande verwesing is te becomen, ord
 stont Alder gedaan int Jaert Lantsm
 eggende ten anker onder't wijer die
 lant ook Frankon dussen 23. octob 1669, en
 was getuetsint David Davidson.

Afb. 267. Zie Afb. 263 (blz. 5).

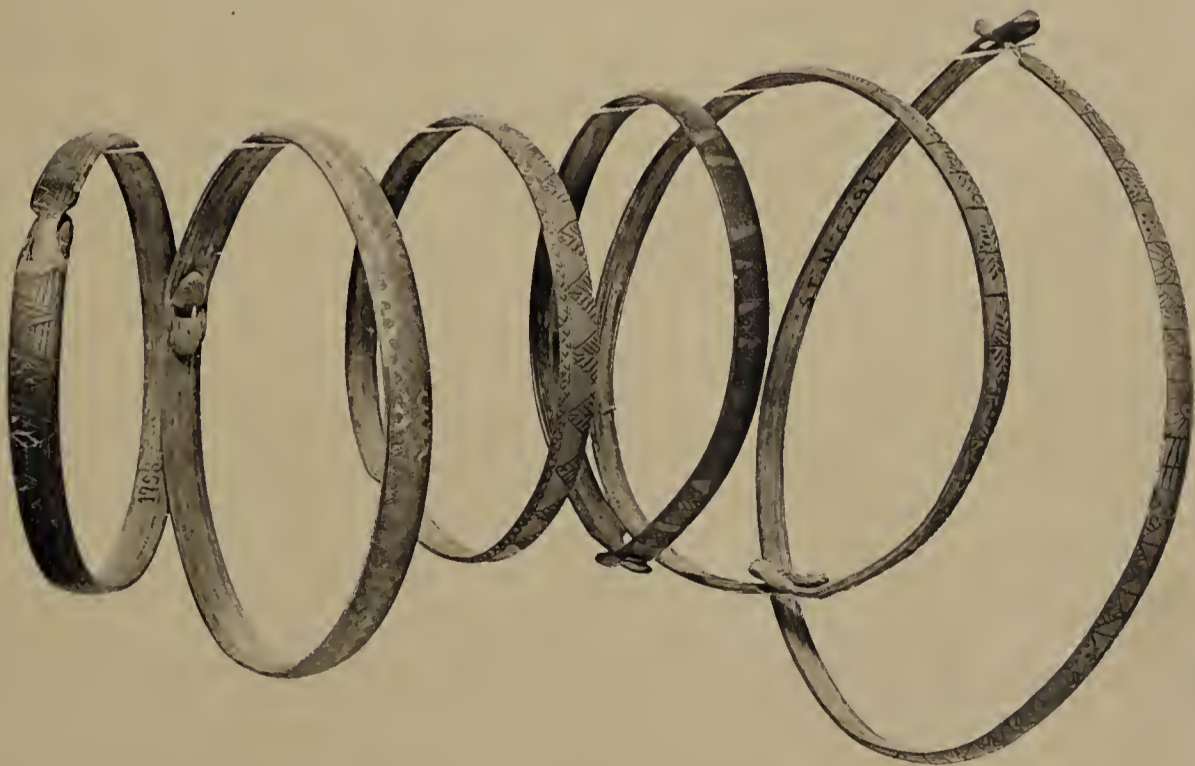
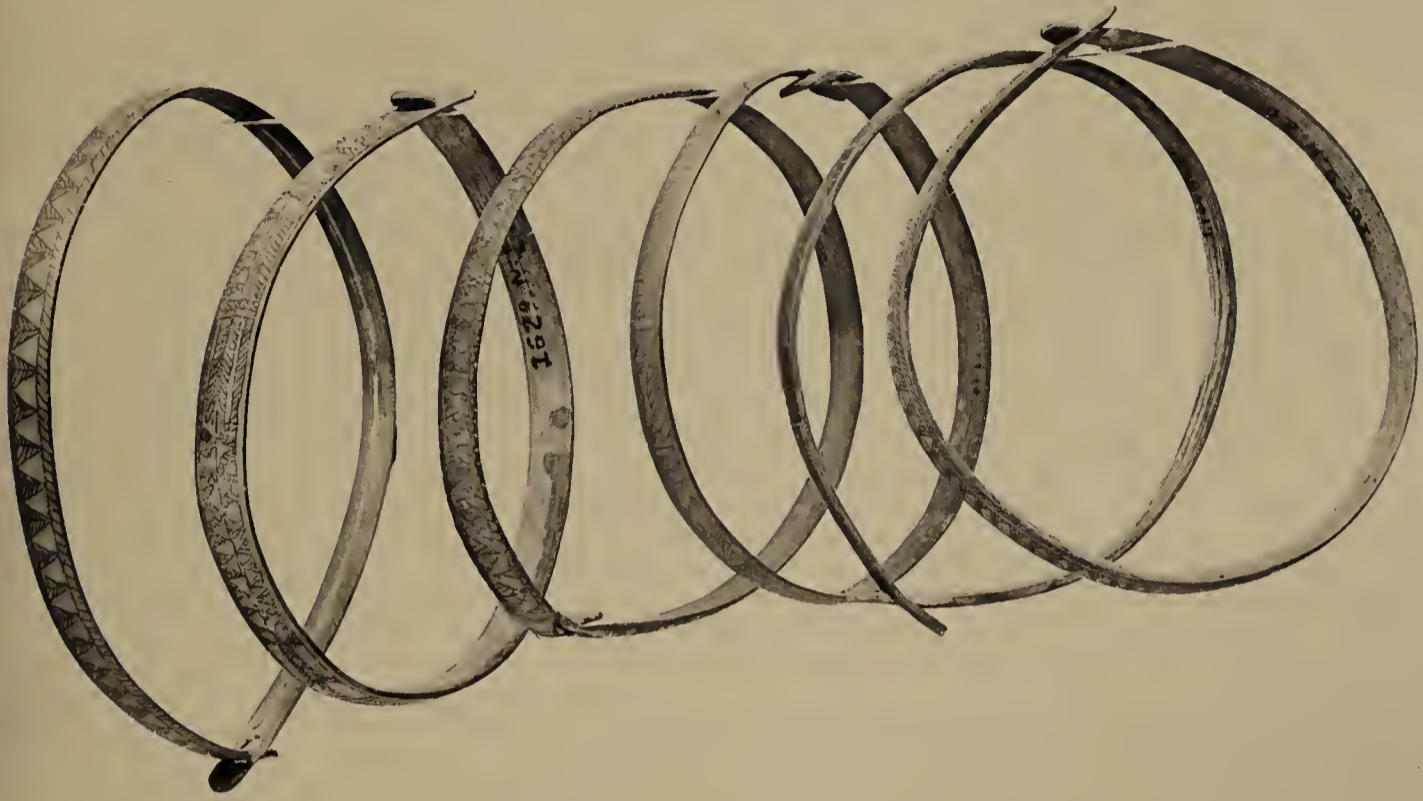

Afb. 268. De Controleurswoning (tijdelijk verblijf) te Lōlōwa^s u.

Afb. 269. Gevangenis en pradjurits-verblijf (tijdelijk) met keuken te Lōlōwa^s u.

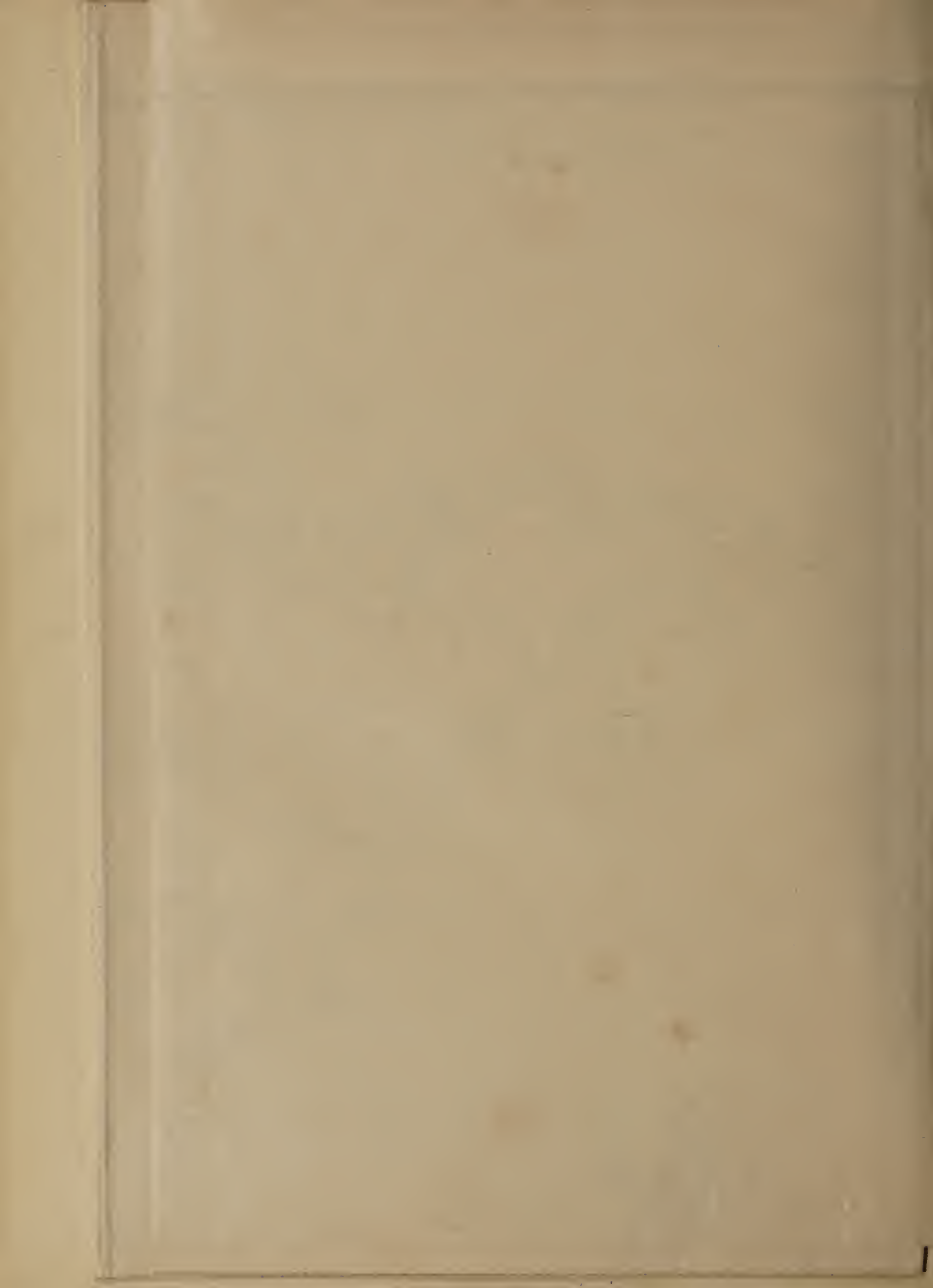

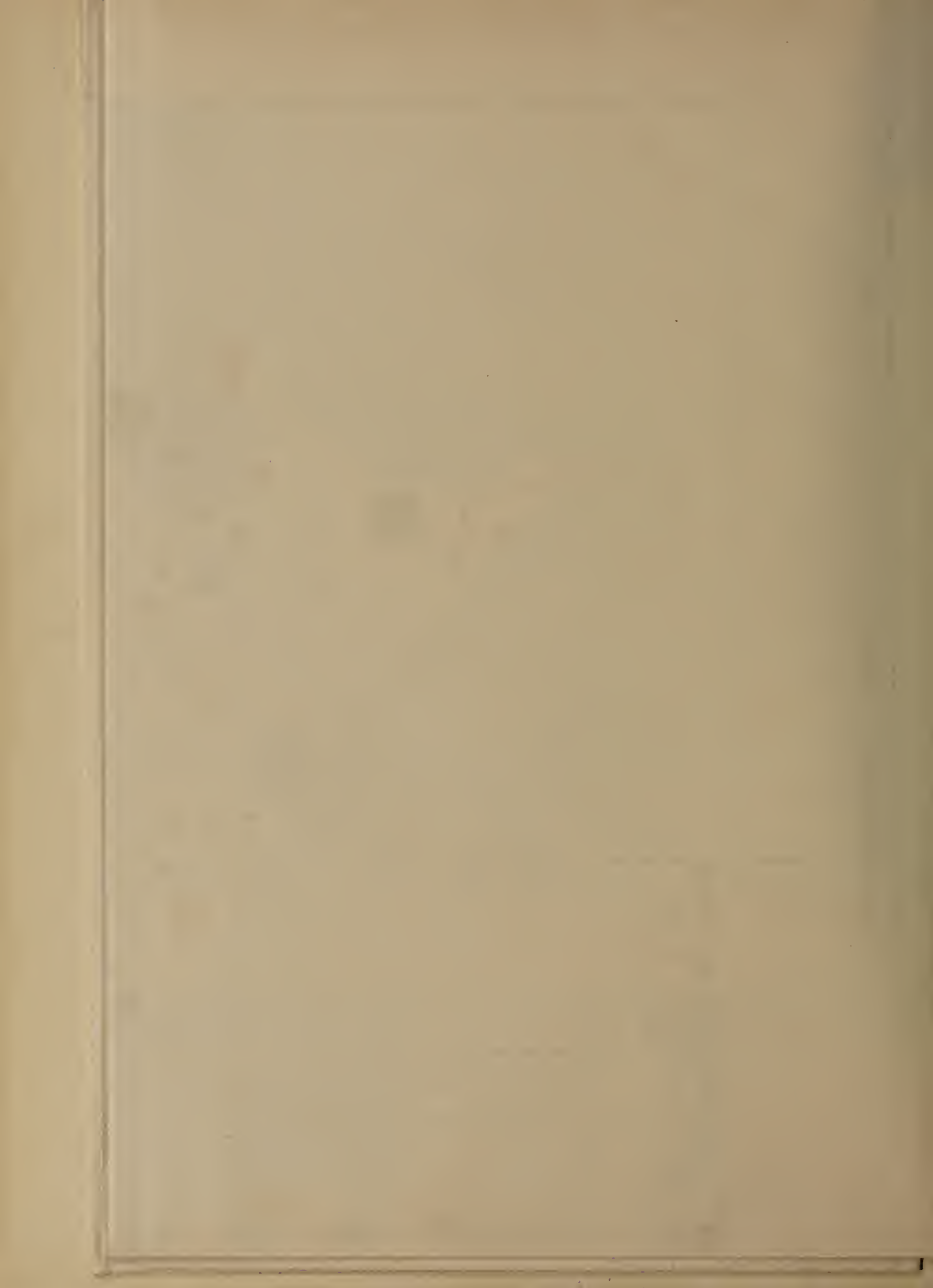
Afb. 270. Rotanhalsbanden uit het Rijks Ethnographisch Museum te Leiden.

GEOLOGISCHE KAART
 VAN HET
EILAND NIAS
 Schaal 1:400 000.

(Zie Par. 1349 vlg.; 1380 vlg. en 1401 vlg.)

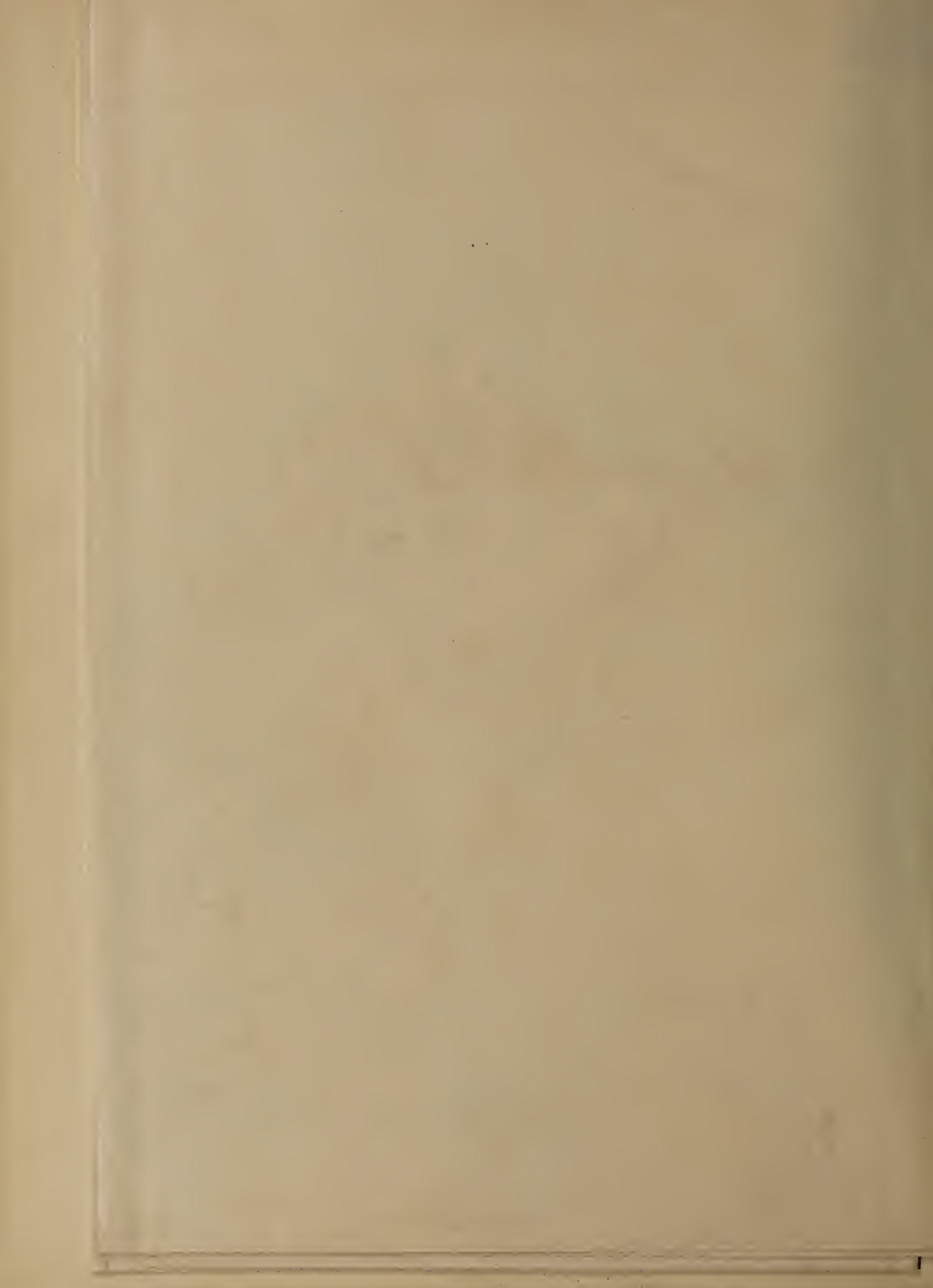

LEGENDA.

- 13. K. orbitoïden-kalksteen (diepere zee).
- 12. B. foraminiferen (orbitoïden-) breccie (eocéen en oud mioceen, ondiepe zee).
- XI. ▲ tuf.
- rapillituf.
- ⊗ bombe.
- X. ▲ andesietbasalt.
- andesietrapilli.
- 9. Z. koolzandsteen.
- 8. Z. zandsteen, sluit aan bij 12.
- 7. C. oud conglomeraat (schijnt direct op de gabbrokern te rusten, soms foraminiferen bevattend).
- 6. T. taktiel.
- 5. O. glimmerschiefer.
- IV. ▲ plagioklaasbasalt, split.
- III. ▲ plagioklasiet.
- II. ▲ urallitgabbro.
- I. ▲ gabbro.
- In. ▲ serpentijn.
- ⊙ marlene fossielen
- ↑ gasvindplaats
- id. zwavelwaterstof
- ||||| bruinkool (eocéen)
- ||||| bitumen, aardpek
- stand der lagen

- (E.) Auversien.
- (L.S.) Lutétien supérieur.
- (L.M.) " moyen.
- (L.I.) " inférieur.
- (Y.) Yprésien
- eocéen.
- (N.) Burdigalien.
- (A.) Aquitanien (AS.: A. supérieur)
- (S.) Stampien.
- mioceen.
  - (om) oud mioceen.
  - (mm) midden mioceen.
  - (jm) jong mioceen.
- alluvium.

(n. b. de onderstreepte lagen zijn op Nias aangetroffen).

HISTORISCHE KAART
VAN HET
EILAND NIAS
Schaal 1:400 000.

(Zie *Pur.* 870, 1364, 1369, 1372 en 1377.)

INDISCHE OCEAAN

INDISCHE OCEAAN

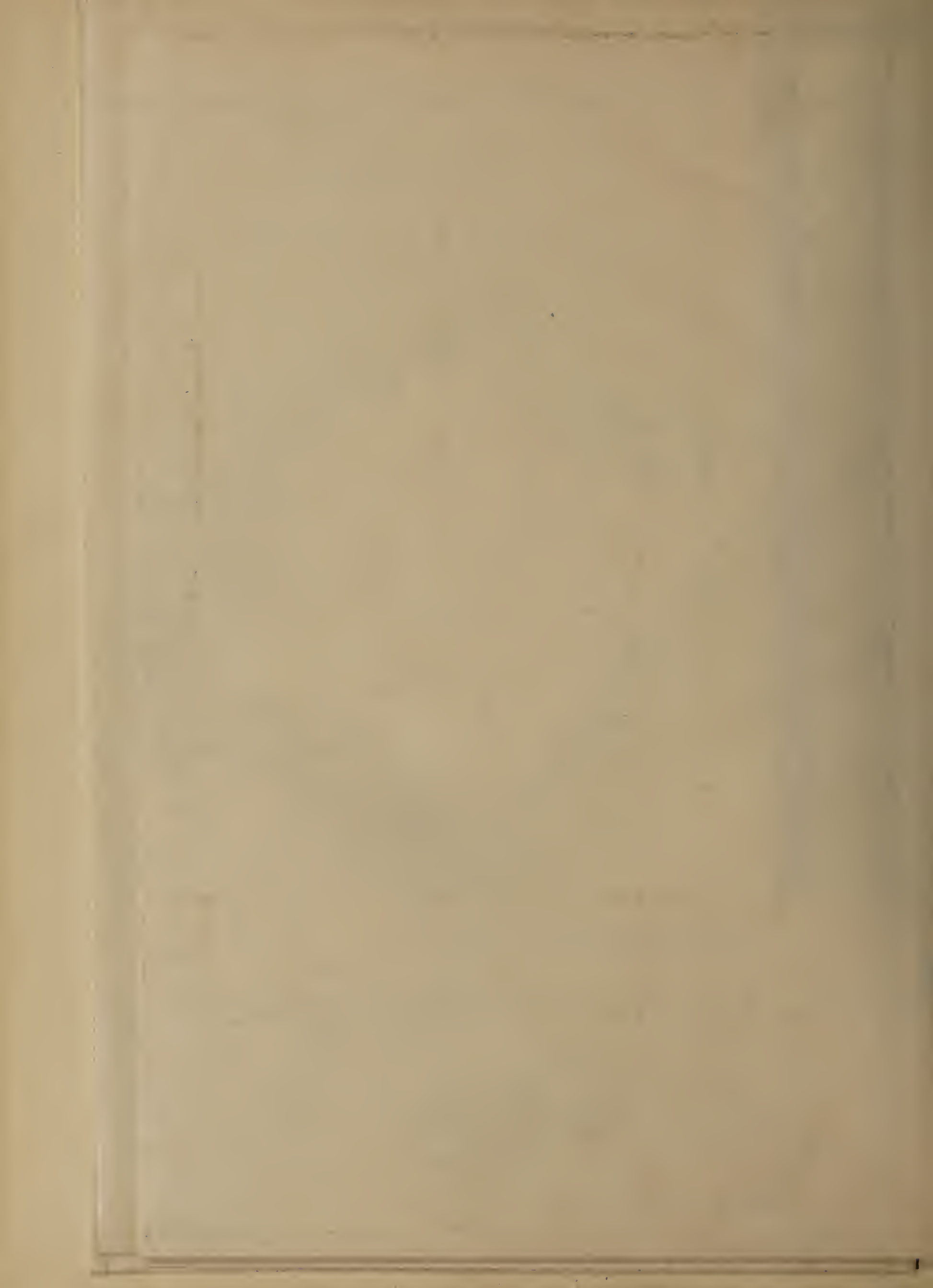
LEGENDA.

- gegevens van:
1. (Davidsen, A° 1669).
  2. het kaartje van p. m. 1669.
  3. de contracten van 1693.
  4. Raffles.
- Reizen van:
1. Von Rosenberg, A° 1854-1855.
  2. Modigliani, A° 1886.
  3. den auteur.

bergen.
■, ■, ■ kumpings.
Aramō, vroeger veel gebruikte onderscheidingen voor uitgestrekte landstreken.

N. B. : de verschillende arceeringen geven landschappen aan.

- 1). d. i. Sjanā.
- 2). .. Susuwā.
- 3). .. de rivier van Balqigha, de Masiō.
- 4). .. de rivier van Lawindra, de Medsjaja.

Phillips Library

3 6234 10001660 2

